

بِوُخْوَا

پاشان

بِوُ مِيَرُوو

نووسەر

موسى الموسوي

وهر گير

كه سيار عبدالله

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ehiamontada.com

مونتداى اقرأ الثقافى

للكتب (كوردى - عربى - فارسى)

www.iqra.ahlamontada.com

بۇخۇا پاشان بۇ مېژوو

نووسىنى : سەيد جەسەن موسەوى

وەرگىرانى : كەسىيار غەبدوئىلا

چاپى سىيەم

۲۰۱۰

له بلا وکراوه کانی کتیبخانه‌ی سارا

پیناسی کتیب

ناوی کتیب: بوخوا پاشان بو میژوو

نوسینی: شهید حه‌سه‌ن موسه‌وی

وه‌گیرانی: که‌سیار عه‌بدوئالا

تۆبه‌تی چاپ: چاپی سییه م ۲۰۱۰

چاپ: چاپخانه‌ی چوارچرا

تیراژ: ۱۰۰۰ دانه

ژماره‌ی سپاردنی (۲۱۱۸) سالی ۲۰۰۸

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سوپاس وستایش بۇخوای جیهانیان ، درودوسه لام له سه ر پیغه مبهری نازدار
وئەمین وله سه رگه س وکاره باش ویا که کانی وشوین که وتوانیان به چاکه تارۆزی
دوایی.

پاش ئەمه:

موسلمان چاک ده زانی که ئەم ژبانی دونیایه به مهرگ کۆتایی دیت، پاشان
چاره نوسی دیاری ده کړیت: جایا بۇ به ههشت، یا بۇ دۆزهخ، گومان له ودا نیه که
مرۆفی موسلمان سوره له سه ر ئه وهی یه کێک بی له وانهی ده چن به ره و
به ههشت، هر بۆیه پیویسته کاریکات بۇ به ده ست خستنی په زامه ندی
په روه ردگاری وله هه مو ئه و شتانه خۆی به دوربگری که مرۆف ده خه نه به ر پق
وتورهبی خوا، پاشان سزای به ئیشی، هر بۇ یه ده بینین که موسلمان ده بی
سورییت له سه ر گوێپایه ئی په روه ردگاری وهه مو ئه و ریگیاننه بگری که له خوای
نزیك ده که نه وه، ئەم کاره په وشتی که سه ساده و په شه خه لکه که یه له

نیوموسلمانان دا که ده بی وایی، دهی ده بی ئه وانهی که جیاوازن چۆن بن؟

وهک زانراوه ژبان توله پیتی زۆر و هه لفریوانی جیا جیای تیدایه، که سی ژیر ئه وه یه
ئو ریگه یه بگری که ده یگه یه نی به به ههشت گه رچی ئه و ریگه یه ش گران بی، وه
ده بی واز له و ریگه یه بهیستی که ده بیات به ره و دۆزهخ، گه رچی سانا و ئاسانیش
بییت.

ئەمه گێرانه وه یه که به جوړیک دارپژراوه که به زمانم وتومه، و به په نجه کانم
نوسیومه، مه به ستیشم ته نها په زای خوایه و سودی برایانه تا ئه وده مه ی خۆم
زیندوم، پیش ئه وهی بخړیمه نیو دوتویی کفنه که مه وه.

بۇخۇا پاشان بۇ مېزۇو

من له شاری (که ره لا) له دایک بوم، له ژیرچاودیری دایک و باوکیکی دینداردا و له ژینگه یه کی (شیعی) دا که شه م کردووه. له قوتابخانه دینه کاندا وانه م خویندووه تابومه که نجیکی پیگه یشتو، دواتر باوکم ناردمیه (کۆپی زانستی نه جه فی) که به دایکی هه موکۆپه زانستیه کان داده نریت له جیهاندا (مه به ست له لای شیعه کان خویندن له کۆپه زانستیه کان له شاری نه جه ف)، تا له زانستی که له زاناکانی و به ناویانگه کانی ئه وسه رده مه زانست و هرگرم، نمونه ی ئه وانه ش وه ک: سه ماحه تی پیشه و سهد (محمد آل الحسین کاشف الغطاء).

له قوتابخانه زانستیه به رزه که ی (نه جه ف) ده ستمان کرد به خویندن هیوا و ناواتم ئه وه بو که پۆژیک بیت منیش بيم به یه کی که له سه رچاوه دینه کان که به انم جیتی خۆم بکه مه وه و پئی خۆش بکه م بۆ سه رۆکایه تی (حه وزه)، تا خزمه تی دین ونه ته وه که م بکه م و موسلمانان هه لئیم هیوام ئه وه بو که نه ته وه ی ئیسلام ببینم که بینه یه که نه ته وه و گهل و یه که پیشه و! پیشه وایه تیان بکات له هه مان کاتیشدا وام ده بیینی که ولاتانی ببیاوه پورد و خاش ده بی و له به رده م ئه م نه ته وه ی ئیسلامه دا به رزیی یه که ی ده پوخی، وه چه ندین ئاواتی تروه که هر که نجیکی موسلمانن به غیره که هه بیومنیش ده م خواست وه م بون، وه ده م پرسسی: چسی وای لیکردوین که ئاوه هابمان که یه نیتته ئه م حاله شپه رزه بییه له دواکه وتن و لیک ترازان و ناکوکیه؟ وه پرسیارم له زۆرشت ده کرد که به دلما ده هات، وه که ئه وه ی به دلای هه ر که نجیکی موسلماندا ده هات، به لام هیچ وه لام بۆنه م پرسیارانه ده ست نه ده که وت. تاخوای گه وره کار ئاسانی بۆکردم که په یوه ندی به خویندن و به دواکه پانی زانستدا بکه م، له ماوه ی ئه وسالانه ی خویندنم داچه نده ها ده ق ده هاتنه پیش چاوم و پریان ده گرتم: وچه ندین بابته که پریان خه ریک ده کردم، وه چه ندین رودا که سه رسامیان ده کردم، به لام هه موجاری

بۆخوئا پاشان بۆ مېژوو

خۆم تاوانبار ده كرد كه من خراپ لىيان ده گم وكه مى تيگه يشتنى خۆمه، هه ولم داجارىتيكيان پرسيارتيك له يه كيك له مامۆستاكانى چهوزه بگم، به لام ئه و زۆر زيړه ك بو، چونكه زانى چۆن چاره سه رى ئه م پرسياره له من دابكات، هه ر له سه ره تاوه ويستى پرسياره كه م له بار به رى، به چه ند وشه يه كى زۆر ساده پى ي وتم: توله چهوزه چى ده خويى؟ وتم: بيگومان بۆچونه كانى ئال وبه يت. پى ي وتم: ئاياگومان ت له بۆچونه كانيان هه يه؟ زۆر به توندى وه لام دابه وه: په نا به خوا.

وتى: ده ي كه وايه ئه م وه سوه سانه له دلندا دورخه ره وه، چونكه تۆ له شوپىن كه وتوانى ئال وبه يتى. (سه لاميان له سه ر) ئال وبه يتيش له محمد (صلى الله عليه و سلم) وه وه زانستيان وه رده گرن، محمديش له خواوه.

كه ميك بيده نگ بوم و دواتر نه قسم ئاسوده بو، پاشان پى م وت: بارك الله فيك، پرزگارت كردم له م وه سوه سانه، پاشان گه پامه وه بۆخويندنه كه م، به لام ئه م پرسيارانه جارىكى ترگه رانه وه ميشكم، چه نده له خويندنه بچومايه ته پيش پرسياره كانيش زۆر ده بون وبابه ت وپه خنه كان پتر. گرنگ به سه ركه وتوى خويندنم كۆتايى پته يئاومۆله تى زانستيم وه رگرت له وه رگرتنى پله ي (ئيجتهاد) له سه ر ده ستى يه كيك له هه ره زاناکانى سه رده مى خۆى كه سه ماحه تى سه يد (محمد حسين آل كاشف الغطاء) سه رۆكى چهوزه، ئيتر ليزه وه زۆر به هه نده وه بىرم له م بابه ته كرده وه، ئيمه بۆچونى ئال به يت ده خويىن، به لام له وه ي كه ده يخويىن چه ندين تانه وته شه ر له ئال وبه يت ده خويىن، ئيمه بۆيه كاروبارى شه ريعه ت ده خويىن تاپه رستشى خواى پى. ئه نجام بده ين، به لام چه ندين ده ق هه ن كه به راشكاوى بيئاوه بپيه به خواى گه وه.

بۇخۇا پاشان بۇ مېزۇو

ئەي خۇايەگيان ئېمە چى دەخوئىنن؟ ئايا بە راستى دەگونجى ئەمە بۇچونى ئال
وبەيت بى؟

ئەمە بە جارى كەسايەتى مۇۋەھلە تەككىنى، چۆن دەكرى مۇۋە خۇابە رستى و
لەھەمان كات دا بېباو رېبى پېي؟ چۆن شوئىن پېغە مېرۇكارە كانى دەكەوى و
لەھەمان كات دا تانەشى لېبدا؟ چۆن دەكرى كەسى شوئىن ئالوبەيت بكەوى و
بۇچونە كانيان بخوئىنى، لەھەمان كاتدا جوئىن وقسەيان پى بلى؟

پەرەردىگارە سۆزومېھرتىم پى بېخەشە، گەر تۆرە حمم پى نەكەى من لە
گومپرايان دەبم، بە لگولە خەسارە ومەندان دەبم، دەگە پامەو و لە خۆم
دەپرسى: دەبى ھەلوئىستى ئەو بەرپىزو پېشە و ايانە و ھەمو ئەوانەى پېشوترىش
كە رۆيشتون، لە و كە ئە زانا يانە، دەبى ھەلوئىستىيان لەم بارەو ھە چى بى، ئايا
مەگەر ئەو شتانەى من دەبىيىنم ئەوان نەيان بېنىو ھە؟ ئايا وەك من
خوئىندومە، ئەوانىش نەيان خوئىندوو ھە؟

بەلى، بەلگور زۆرىك لە و كىتېبانە دانراوى خودى خۇيان بوو ھە، مەر بە پېنوسى
خۇشيان ئەو شتانە نوسراو ھە، بە راستى ئائەمە دلمى دەھە ژاندو برىندارى
دەكردو، ئازار و خەمى بۇ زیاد دەكرد، پېئويستىم بەكە سىك بوکە ئەم دەردانەى
لاباس بکەم و ئەم نارپە ھەتيا نەى خۆمى لادېركىتم، بۇيە دواچار بېرىكى چاك بە
مېشكەدا ھات، ئەوئىش ئەو ھەبو كە سەرلەنوئى خوئىندەن ھەيەكى گشتى
وسەرتاسەرى بۇ بابەتە زانستىەكەى خۆم بکەم، ھاتم ھەرچى ئەو سەرچاوانەى
كەوتە بەردەستىم خوئىندەن ھە، لە وانەى كەجىي باو ھەپن، لە وانەشى كە وانىن،
ئەك ھەر ئەو ھەندە، بەلگور ھەر كىتېبىكم بەكە و تايەتە بەردەست، لە چەندىن بېرگە و
دەقى ئەو كىتېبانە دا شتى و ھەيان تېدابو كە ناچار دەبو ھەلوئىستەيان لە
بەرامبەردا بکەم و دواتر ھەستىم دەكرد كە دەبى قسەيان لەسەر بکەم ھاتم لەو

بۆخوا پاشان بۇ مېژوو

ھەمو ئۇ دەقانه ژمارەيەكى ئۆركەم لىيان ھىنا تا ئەوئى لەدلمدايە لەسەريان
بنوسم، پاش ئەوئى كە لەخوئىندەئەوئى سەرچاوە باوەر پىكراوەكان لىئومەو،
بىننيم كۆمەلىكى ئۆرلەپەرە لە لام كەلەكە بو، منىش ئەمانەم ھەموى لەلاى خۆم
پاراست بەئومىدى ئەوئى خواپۆژىك بەئىنى ئەوئى كەبىيارى داوہ پویدات.

پەيوەندىم لەگەل ھەموو مەرچەدە دىنيەكان وزاناوماؤستاكان وئەو بەرپزانەش
كە بەخزمەتيان گەيشتبوم بەچاكي ھىشتەمەو، وە تىكە لاويان دەبوم، بەئومىدى
ئەوئى بگەمە ئەنجامىكى وا كە ئەگەر پۆژىك لە پۆژان بىريارىكى قورسم
دايارمەتەى دەرم بىت، لەسەر زۆرشەت ھەلوئىستەم
كردوتىرمام، تاگەيشتمەئەو باوەرپەى كەبىيارە قورسەكە بدەم، بەلام بەدواى
فرسەتىكى گونجاودا دەگەرام، بۆيەبىرم لەھاوپىي خۆم زاناي بەپىز(سەيد
موسى الموسوى) كردەو، بىننيم ئەو بۆم نمونەيەكى چاك وجوانە تاچاوى
لىبەكم، كاتى كەئەويش وەختى خۆى ھەموئەولادانانەى كە(شىعە) بەسەريدا
ھاتبو، ناپرەزايى دەرپى، بە ئاشكرا ھەموى پەتكردەو، وە ھەمو ئۇ ھەولە
چاكانەى كەداى بۆراستكردەئەوئى ئەوپرۆگرامە، پاشان كتیبى براى بەپىزم
(احمدكاتب) دەرچو بە ناوى(پىشكەوتنى بىرى شىعە) "تطورالفكرالشيعی"
پاش خوئىندەئەوئى ئەم كتیبەش، ھەستم كرد كە ئىترتۆرەى منىش ھاتوو، كە
قسەى راست بلىم، وە بەرچاوپرۆشنى بدەمە ئۇ ھاوپىيانەى ترم كە
ھەلخەلەتاون، چونكە بە راستى ئىمەو ك زانايان لە دواپۆژدا بەرپرسيارين، بۆيە
پىويستە راستى و بەرچاوپرۆشنیان بدەئىنى گەرچى تال وناپەرەتەش
بى. لەوانەئە شىوئەى دەرەنجامە زانستىەكانى من جياوازتر بىت، لە شىوئەى
بەپىزان (موسەوى واحمدكاتب) ئەمەش بەھۆى ئەوھۆكارانەى كە ھەريەك لە
ئىمە لە ئەنجامى ئەوخوئىندەئەوئى كەپىي ھەستارە پىي گەيشتوو.

بۇخۇرا پاشان بۇ مېژوو

لەۋانەجەشەۋ دۈبەرىتە بارەكەيان تەۋاۋ لەبازى مېن جىۋاۋزىتەر بويى، چونكى ھەۋىيە كەمەيان، ۋالائى عىراقىيان جېھېشتوۋە، لەيەكى لەۋلاتە كانى رۇژنۋاۋ نىشتە جېتېن، ۋە كارەكە لەۋيۋە دەستى پىكردوۋە. بەلام مېن تائىستاش لە عىراقدام. ۋە تايبە تىش لە شارى (نەجەف) ۋەشە ۋە تۋانايانەى ۋان لە بەردەستى مېندا ناگەنە ئەۋ تۋانايانەى لە بەردەستى ئەۋ بەرپزانە دا بوۋە، چونكى مېن لە پاش بېرىكۈدەنە ۋە يەكى دورودرىژ لە نىۋان رۇيشتن ۋە مانە ۋە م، بېرارى مانە ۋە ۋە كار كېردىم. دا لە عىراقدا، ۋە مېن زۇر بلنىام كەلئە زۇر لە ۋە پېزانە ھەن كە ھەست بە سەزىمەنشتى. ۋە زىدانىان دەكەن، كاتى كە لە ۋەشتانەى دەبېيىن خۇيان بېدەنگ كېلۈدۋە ۋە پازى بون پىيى، ۋە ئەۋ ھەم سەرچاۋە گەۋرانە شىيان ۋە لە بەيدە سېستدا، مېن داۋا لە خۋا دەكەم كە ئەم كىتەبەى مېن بېيئە مایەى بە ئاگاھىنانە ۋە يان ۋە ۋەزىتان لە رېگەى پوچ، گرتە بەرى رېگەى راست. لە پاش ئەم «نوسىزۋە ئىتەر بە راستى. ئەۋ بە پېزانە بەلگەيان لە سەر كراۋە ۋە ھېچ بە ھانە يە كىيان نە.

لېرە ھەندى لە ۋە پېزانەى كە يە يۋە ندېم لە گە ئاندا ھەيە، سوپاس بۇخۋابە دەم داۋا كە مەۋم. ھاتون، ئەۋ ۋە ئانىش گە يىشتون ۋە ئاگا داربون بە ۋە راستيانەى مېن ئاگا داربوم ۋە پىيى گە يىشتوم، ئەۋ ۋە ئانىش ئىستابانگە شەى كە سانى تر دەكەن، داۋا كارم لە خۋامنىش ۋە ۋە ئانىش سەر كە ۋە تۋ بكات بۇ بەرچاۋرۇش كېردنە ۋە ۋە خەلكى لە راستى، ۋە ئاگا دار كېردنە ۋە يان تا نە كە ۋە نە نىۋوگىژاۋى لادان بەرە ۋە ناپرە ۋە يى، ۋە تەنھارە خۋاى، گەۋرە ش خاۋەنى رېزى تەۋاۋ لېپرسىنە ۋە يە.

مېن زۇر بلنىام كە ئەم كىتەبە پۈبە پۈي زۇرىك لە تۆمەت خېستەنە پال ۋە يە درۇ خىستەنە ۋە ۋە رەخنە دە بېئە ۋە، ئەمە ھېچ زىانم لېئادات، چونكى مېن بېرىم. لە مانە ھەمۋى كېردۈتە ۋە، ۋە دە شزانم تۆمەت بارم دەكەن بە ۋە ۋە كە مېن بە كىرگىراۋى

بۆخوا پاشان بۆ میژوو

ئیسرائیلیم ، یا ئەمەریکا، یاتۆمە تبارم دەکەن بەوەی کە من دینی خۆم فرۆشتوو بە کەمیک شتی دونیایی، ئەمە نەجیی سەرسامییە و نە شتییکی نامۆشە، چونکە لەوە وپیش بەریز (موسی الموسوی) یشیان بەم شتانە تۆمە تبار دەکرد، هەتا بەریز (علی الغروی) دەیوت: پاشای سعودیە (فەهیدبن عبدالعزیز) دکتۆر موسەوی بە ئافرەتییکی جوانی بنەمالە کە یان فریوداوە و، پەیمانی پێ داوە گوزەرانی بۆ باش بکاو بریککی باشی پارە لە بانقەکانی ئەمەریکا بۆ داناوە، تا بچیتە نیۆمەزەبی وەها بیەکان.

دەوی گەرئەمە چارەنوسی دکتۆر موسەوی بیست لە درۆبوختان دروست کردن بۆی و دەنگۆی بی بایەخ، دەوی دەبی بەش و چارەنوسی من چی بی و چیم لە بارەو بەلاوکە نەو؟ لەوانە یە بگەرین بێم کوژن، وەک چۆن ئەوانە ی پیش منیان کوشت کاتێ کە لە گەل راستیدا راوەستان، وەک کوشتنی کوری (ایة الله العظمی پیشەوا سەیدحەسەنی ئەصفهانی) گەورەترین پیشەوای شیعە بوو تائە مەرشە لە دوا سەردەمی دیارنەمانی گەورەو، بەبی پاجیایی باوکی گەورە ی زانایانی شیعە بوو، ئەو بو کاتێ کۆرە کە ی ویستی بەرنامە و پرۆگرامی شیعە راست بکاتەو و ئەو لادانانە ی تییدایە لایانبات، کوشتیان و تۆزقالتیک نەرمیان نەواند لە بەرامبەریداو، هەر وەک چۆن مەرسەردە بەردری ئاوسەریان بیری تا بتوانن بەرەو پیشەوایە بگرن لە راست کردنەو ی لادانەکانی شیعە دا وەک چۆن پیش ئەویش (ئەحمەد کەسرەوی) یان کوشت، کاتێ کە بیبەری بونی خۆی لە ولادانانە ئاشکر کرد، ویستی شیعە راست بکاتەو، بەلام ئەوان لاشەیان پارچە پارچە کرد. زۆریک هەن کاتێ کە ویستویانە ئەم بیرە پوچ و ناپارەوایانە ی.

کە هاتۆتە نیۆشیعە گەریتێو وە رەت بکە نەو، بەم دەردەچون، بۆیە هیچ نامۆبی نیە گەر هەمان شتیش لە بەرامبەر مندا بکەن.

بۆخۇئا پاشان بۇ مېزۇو

ئەمانە ھېچ بەلایى مەنرە گىرنگ نىيە بەسە بۆمىن كە بىسوانم راستى بلىتىم، ھاوپىتىيان و بىرايىنم ئامۇزگارى بىكەم و ئاگادار بىكەم، و سەرنىمىيان بۇلای راستى رابىكىتىشم، خۇ ئەگەر مەن ئارەزوى شتى دونىايىم ھەبوايە (موتە) كىردن وپىنچ يەك بۆمىن بەس بىو، دەمەتوانى بەم دوكارە ژىيانى دونىا بۇخۇم دابىن بىكەم، ەك كەسانى ترىكە پىتى دەلە مەند بوون، ھەتا ھەندىكىيان چاكتىرەن جۇرى ئۆتۆمبىلى لە ژۇردايە لە تازەترىن مۇدىل بەلام مەن سوپاس بۇخۇاپىشىم لەمانە ھەموى كىرد، لە و كاتەي كە راستىم زانى، مەن ئىستە بۇتۇوى خۇم و مالى و مەندالەم لە پىنگەي كارى بازىرگانى سەر بەرزانە ۋە دابىن دەكەم.

لەم كىتىبە دا چەند بابە تىكى دىارى كراوم باس كىردوۋە، تا ھەموو بىرايىنى خۇم لە راستى ئاگادارىن و، چىتر پەردە لە سەر چاۋى ھېچ يەككىيان نەمىنى. لە نىيە تىشىم دا ھەيە چەند كىتىبىكى ترىكە پەيوەندى بەغەيرى ئەم كىتىبە ۋە ھەيە بنوسم، تا ھەموو مۇسلمانان لە سەر بەلگە بن و ھېچ بەھانە و بەلگە يەك بۆكەسى كىل يان نە قام نەمىنىتە ۋە.

مەن دۇنيام كە ئەم كىتىبە لەلەيەن فىرخوزانى راستى ۋە پىشوازيەكى باشى لىدە كىرىت، كە سوپاس بۇخۇئا نەوانىش زۇن، بەلام ئەۋەي ئىتر بىريارى ھەل بۇزاردى گومرايى دا، تا دەست كە و تەكانى (موتە) كە كىردن وپىنچ يەكى لە دەست نە چى، ئەۋانەي كە مەمامە دەننە سەرىيان و، سوارى (مارسىدس) و (سوپىر) دەيىن، ئىمە ھېچ قىسە يەكمان لەگەل ئەۋانە دا نىيە، خۇا بەسە بۇيان كە لىپرسىنە ۋە يان لەگەلدا بىكات لە سەر ئەۋانە ئاۋانەي دەيەكەن، لە پۇزۇك دا كە نەمال و نە مەندال سۇدى نىيە جگە لەۋەي بەدلىكى پاكە ۋە دەچىتە ۋەلەي خۇا. سوپاسى ئەۋخۇايە دەكەيىن كە پى نوپى كىردىن بۆنەم كارە، ۋە گەر ئەۋنە بوايە ئىمە ھېچ كات پىنوئىيمان ۋە رەنە دەگرت.

عبدالله کوپری سه بهه

له لای نيمه‌ی دهسته‌ی شيعه پيمان وايه كه سايه‌تی (عبدالله کوپری سه بهه) كه سايه‌تیه‌کی خه يالیه و، نه هلی سونته بو تانه دان له دژی شيعه و بیروباوه ره كه یان دروستیان کردووه، كه گوايه نه و شيعه‌ی دروست کردووه، تا به مه‌خه‌لگی له شيعه و بیروبوچونه‌کانی ئال و بهیت دورخه‌نه وه. جارێك پرسسیارم له به‌پێز (محمدالحسین كاشف الغطاء) كرد له باره‌ی (كوپری سه بهه) له وه‌لامدا وتی: (عبدالله کوپری سه بهه) نه‌فسانه‌یه‌كه و نه‌هوی و عه‌باسیه‌كان له رقی ئال و بهیت دایان ناوه، بۆیه پێویسته كه سی ژیرخۆی به‌م كه سايه‌تییه وه سه‌رقال نه‌كات، به‌لام هه‌رخۆی له كتیبه‌كه‌یدا، نه‌و كتیبه‌ی كه نوسیویه‌تی به‌ناونیشانی (اصل الشیعة و اصولها) له لاپه‌ره (٤٠-٤١) شتیكم بینیه‌وه، كه به‌لگه‌یه له سه‌ر بونی كه‌سیتی نه‌م كه سه، له و كتیبه‌دا نوسیویه‌تی كه ده‌لی: نه‌و (عبدالله کوپری سه بهه) هی ده‌یده‌نه پال شيعه، یا شيعه ده‌ده‌نه پال نه‌و، نه‌وه هه‌مو كتیبه‌کانی شيعه به‌گشتی هه‌ره‌هه‌مویان نه‌فرینی لیده‌که‌ن و بیبه‌رین له و كه سه).

وه‌گومان له وه‌دا نیه كه نه‌م نوسینه، دان نانه به بونی نه‌م كه‌سیتییه‌دا، كاتیكیش كه‌چومه وه بۆ لای و پیم وت كه تو شتیکی وات نوسیوه، له وه‌لامدا وتی: {ئاخر نه‌مه‌له‌به‌ر (توقیه) * ١، نه‌و كتیبه‌ی كه باسكرامه‌به‌ست پیتی نه‌هلی سوننه‌یه، هه‌ر بۆیه له پاش نه‌م قسه‌یه‌م تا نه‌ه‌شم به‌دوادا نوسیوه: نه‌مه‌جگه له وه‌ی كه هه‌یچ دورنیه نه‌و كه سه‌ی كه پیتی وايه (عبدالله کوپری سه بهه)}

^١ *كارێكه نه‌یكه‌یت و نه‌یلێی، یا بیکه‌یت و بیلێی، له ترسی خه‌لکی و بوچه‌واشه‌کردنیا ن شيعه‌ر جوله‌كه نه‌م سیفه‌ته‌یان زۆره.

وھاوشیروھ کانی ھەموی ئەفسانەبۆھ، وچەژاڤیوژو، ئەدەبیان نابێ
کە کاتیان بەفیرو ئەدەن. }

وھ سەید (مرتضی العسکری) ییش کتیبیکی داناوھ بە ناوئێمانی (عبدالله بن سبأ
وأساطیر أخرى) (عبداللهی کورپی سەبەء و ئەفسانەکانی تر)، لەو کتیبەدا نکوئی
لەبونی کەسایەتی (عبدالله) دەکات، ھەرۆک چۆن (سید محمد جواد مغنیة) ش لە
نوسیانی پێشەکی بۆ کتیبەکە (سیدمرتضی) بە ھەمان شیوھ نکوئی
لەکەسایەتیەکی دەکات.

(عبداللهی کورپی سەبەء) یەکیکە لەو ھۆکارانەیی کەبۆتە ھۆی ئەوھیی
کەزۆرینەیی شیعەکان رقیان لەئەھلی سوننە بیتەوھ، گومانیش لەوھدا نیە
ئەو کەسانەیی لەئەھلی سوننە کەباسی (عبدالله) دەکەن ژمارەیان گەلێک
زۆر، بەلام شیعە متمانەیان پێناکەن، چونکە جیاوازن لەگەڵیاندا. بەلام
گەرئیمە کتیبە متمانە پیکراوھکانی بەردەستی خۆمان بخوینینەوھ، دەبینین کە
(ابن سبأ) کەسایەتیەکی راستەقینە، گەرچی ھەندی ئەزاناکانی شیمان نکوئی
لێبکەن. ئەمەش رونکردنەوھە کە لەم بارەوھ کە راستی ئەمە دەسەلمینی:

۱- لە (ابوجعفر) ھوھ پەزای خوای ئی بی دەلی: (عبدوللای کورپی سەبەء)
کەسێک بو بانگەشەیی پێغەمبەراییەتی دەکرد، وھ پیتی وابو کە پێشەوای
موسلمانان (مەبەستی علی) ھ، خوایە (پاک و بیگەردی بۆخوا)، وھ ئەمە
گەیشتەوھ بە پێشەوای باوھ پاران، پەزای خوای ئی بی، ئەویش بانگی
کرد و پرسیاری لیکرد، ئەویش دانسی نابەوھ داو، وتی: بەئێ تۆ خوایت، وھ
خراوھتە دلەوھو ھوھو، ھوھو پێدراوھ کە تۆ خوایت و منیش پێغەمبەر، پێشەوای
باوھ پارانیش خوا لیتی پازی بی وتی: ھاوار بۆ تۆ بە راستی شەیتان یاری
پیکردووت، لەم کارەپەشیمان بەرھوھ دایکت ھاوارت لەسەریکا، ئەویش

بۇلۇشۇش بۇ مەزھۇب

بەنەمالەي ئىتو، پېشەوايەتى تۆ، بېبەرى كىردن لەئورمەنەكانت دەكات؟ ئىترەنە بو پەوانەي (مەدانىي) كىرد وە ھەندى لە زانايان ئەو دەگىرەنەو كە (عبدالله) جولەكە بوو، و ئاترموسلمان بوو، خۆشەويستى بۇعەلى دەرىپو، وە ھەمان بۇچونى ھەبوو لەسەردەمى جولەكايەتيدا بەرامبەر بە (يوشع بن نون) لەوا موسا، لەئىسلامەتیشدا ھەمان شتى بەرامبەر عەلى وتوو، (واتە لەپاش پېتەمبەر ئەو شىاوى جېتشىنايەتییە)، (عبدالله) بەكەم كەسەك بو كە پېشەوايەتى عەلى (خوالىي پازى بېت) بەفەرز دانار، بېبەرى خۆي لەئورمەنەكانى پلگەيانەن....، ھەر لىرەو، ھەنەوانەي پېچەوانەي شىعەن دەلئىن: كەبنەماي رەتكىرەنەو (الرقض) لە جولەكەو بو. فرق الشیعة ۲۲/۱-۴۴

مەبەست لەمە ئەو، ھەكە شىعە لە جولەكەو دامەزراو.

۴- (سعد بن عبدالله ئەشعەرى قومى) لەچوارچىو، قەسەكىردنى لەسەر سەبەئىەكان دەلى: سەبەئىەكان شوئىن كەوتوى (عبدالله بن سبأ) ن كەناوى (عبداللهى كوپى وھبى پاسبى ھەمدانى) يە، (عبدالله بن خرسى وابىن اسود)، يارىدە دەرى بون لەسەر بۇچونەكان، كە لە ناودارتىن شوئىن كەوتوانى بون، وە بەكەم كەس بو كە بە ئاشكرا تانە بدات لە (ابوبكر و عمر و عثمان) و خۆي لئيان بېبەرى بكات المقالات والفرق ۲۰/۱

۵- (الصديق) دەلى: پېشەواي باو، پەداران خوالىي پازى بېت، دەبوت: ھەركەس لەئىتو، كەر لە نوئىر، وەو، بادەس، سەتەكانى بەرە، وئاسمان بەرىكاتە، وە بېبارىتە، (عبدالله بن سبأ) وتى: ئەي پېشەواي باو، پەداران، ئايا مەگەر خوا لە ھەموجىگە، يەك نىيە؟ وتى: بەلى، وتى: دەي ئىتر، بۇچى دەست بەرىكىتە، وە بۇ ئاسمان؟ پېئى وت: بۇتۆنەم ئايەتەت نە خوئىندۆتە، وە (وَفى

بۆخوا پاشان بۆ مېژوو

السَّمَاءُ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ) الذاریات/۲۲، ئیویه بژیویقان و ئەوە شى پەیمانان پیدراوه ھەر لە ئاسمانەوہ دیت. دەى داواکردنى بژیویش ھەر دەبى لە شوینى خۆیەوہ داوا بکړیت، که شوینە که شى ئاسمانە . من لایحضرة الفقيه ۲۲۹/۱

٦- (ابن ابى الحديد) باس دەکات که: جارێک عەلى و تارده دات، (عبدالله بن سبأ) ھەل دەستی و بە عەلى دەلى: تۆ، تۆ، ئەم وشە یە چەند بارە دەکاتەوہ، عەلى پى دەلى: ھاوار بۆ تۆ، من چیم و کیم؟ دەلى: تۆ خوايت، عەلش فرمان دەدات بەگرتنى و ئەو کەسانەش که وا لەگەلیدان و ھەمان بۆ چونیان ھەیە. شرح نهج البلاغه ٥/٥

٧- (سەید نعمة الله الجزائرى): دەلى: (عبدالله) بە (عەلى) دەلى: تۆخوای بە پاستیت، (عەلى) ش دەریدە کات بۆ (مەدائىن)، وە دەلین: وەختى خۆى جولە که بوو، و دواتر موسلمان بوو، لە سەردەمى جولە که یشدا ھەمان باوہ پى ھەبوو لە بارەى (یوشع بن نون) و (موسا) دا الانوار النعمانية م ۲۳۴/۲

ئەمە ھوت دەق بو، که لە چەند سەرچاوە یەکی جیا جیا، و متمانە پیکراوہ و ھیتامان، که ھەندى لێ و سەرچاوانە باسە کانیاں تاییە تە بە (ژیا ننامە) و، ھەندى کیشیان بە (فیقھ) و (دەستە و کۆمە لە کان) ھو، وہ بۆیە لە سەرچاوە زۆرە کانی تریشەوہ ئەمانە مان نە ھینا، لە بەرئەوہى زۆر درێژە بە باسە که نە دەین، کە ئەوانیش ھەمان ئەو بۆ چوونە دەسەلمیتن که (عبدالله) کە سایە تىەکی راستە قینە یە، کە واتە ئیتر ناتوانین نکولى لە بونی کە سایە تىەکی ئاوہا بەکەین، بە تاییەت کە پيشەوای باوہ پداران (پەزای خوای لیبیت) سزای (عبدالله) داو، لە سەر ئەوہى کە پى و تووہ: تۆخوايت، ئەمە بە

بۆخوا پاشان بۆ میژوو

واتای ئەو یە که عەلی پەزای خۆی ئی بئی (عبداللەه) ی بینبوه و بیه کتر گیشتون، ئیتر ئەمە بۆخۆی بەسە که وهک بەلگە بەکاربەینری، و که واتە ناکری نکوئی لەبونی وه هاشتیک بکری.

* واتە چۆن عەلی بەخووازانبوه ئەوانیشی هەریه خووازانبوه

ئەو هی لەوده قانە ی پابرد و سودی لیوه رده گرین، ئەمانەن:

۱- سەلمانندی بونی که سایه تی (عبداللەه بن سبأ) و هەبونی دەسته یه که یاریده دەری بون وه مان وتە و بۆچونی ئەویان وتوو وه بووه، ئەم دەسته یه ش ناسراویون به (سەبەئیه کان)

۲- (عبداللەه بن سبأ) سەرە تاجوله که بووه، پاشان ئیسلامه تی خۆی پاگە یاندوه، ئەگەرچی ئیسلامه تی خۆشی پاگە یاندبو، بەلام لە راستیدا لەسەر جوله کایه تی خۆی مابۆوه، بەناوی ئیسلامه وه ژه هرهکانی خۆی بلاوده کرده وه.

۳- یه که م کهس بووه که تانە بدات له (ابوبکر و عمر و عثمان) و هاوه لان، ویه که م که سیش بو که پیتی وابوعەلی پيشه وای باوه دارانە و جیگره وه ی پیغه مبه ره (صلی الله علیه وسلم)، وه ئەم بۆچونه شی له جوله که یه تیبیه که وه گواستۆته وه، وه ئەمە شی ته نها له بهر خۆشه ویستی بنه ماله کرده وه (به گومانی خۆی) و بانگه شه ی بۆ دۆستایه تی ئەوان کرده وه، بئی بهری له دوژمنه کانیان، که به گومانی خۆی مه به سستی هاوه لان و ئەوانه شی دۆستایه تی ئەمان ده کەن. که واتە که سایه تی (عبداللەه) که سایه تیبیه کی راسته قینه یه و ناکری خۆی ئی گیل بکری، هەر

بَوَّخُوا بِأَشَانِ بَوِّ مَيْزُورٍ

السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ) الذاریات/۲۲، نَبِوه بژئویقان و ئه وه شی په یماننان پیدراوه هر له ناسمانه وه دیت. دهی داواکردنی بژئویش هر ده بئی له شوینی خوږه وه داوا بکړیت، که شوینه که شی ناسمانه . من لایحضرة الفقیهه ۲۲۹/۱

۶- (ابن ابی الحدید) یاس ده کات که: جارئک عه لی وتارده دات، (عبدالله بن سبأ) هه لده ستی وبه عه لی ده لی: تق: تق: ثم وشه یه چه ند باره ده کاته وه، عه لی پیی ده لی: هاوار بۆ تق، من چیم وکیم؟ ده لی: تق خوایت، عه لیش فه رمان ده دات به گرتنی و ئه وکه سانه ش که وا له که لیدان وه مان بۆ چونیان هه یه . شرح نهج البلاغه ۵/ه

۷- (سهید نعمه الله الجزائری): ده لی: (عبدالله) به (عه لی) ده لی: تق خوی به پراستیت، (عه لی) ش دهریده کات بۆ (مه دائن)، وه ده لئین: وه ختی خوئی جوله که بووه، دواتر موسلمان بووه، له سه رده می جوله که یشدا هه مان باوه پی هه بووه له باره ی (یوشع بن نون) و (موسا) دا الانوارالنعمانیه م ۲۳۴/۲

ئمه حوت ده ق بو، که له چه ند سه رچاوه یه کی جیا جیا، متمانه پیکراوه وه هینامان، که هه ندی له و سه رچاوانه باسه کانیان تایبه ته به (ژیاننامه) و، هه ندیکیشیان به (فیه) و (ده سته وکومه له کان) هه، وه بویه له سه رچاوه زوره کانی تریشه وه نه مانه مان نه هینا، له به رئه وه ی زوردریژه به باسه که نه دهین، که ئه وانیش هه مان ئه بوو چونه ده سه لمیتن که (عبدالله) که سایه تیه کی راسته قینه یه، که واته ئیتر ناتوانین نکولی له بونی که سایه تیه کی ئاوه ها بکه یین، به تایبه ت که پیشه وای باوه پداران (په زای خوی لیبت) سزای (عبدالله) ی داوه، له سه ر ئه وه ی که پیی وتوه: تق خوایت، ئمه به

بۆخوا پاشان بۆ مېژوو

واتای ئەو هیە که عەلی پەزای خۆای ئی بئی (عبداللە) ی بینیو و بە یە کتر گەیشتون، ئیتر ئەمە بۆخۆی بەسە که وەک بەلگە بە کاربەیتنری و، کە واتە ناکرێ نکوئی لە بونی وە هاشتیک بکری.

* واتە چۆن عەلی بە خوازانیو و ئەوانیشی هەربە خوازانیو

ئەو هی لە و دە قانە ی رابرد و سو دی لێ وە ر دە گرین، ئەمانە ن:

۱- سە لەماندنی بونی که سایە تی (عبداللە بن سبأ) و هە بونی دەستە یە ک که یاری دە دەری بون و هە مان و تە و بۆچونی ئەویان و توو و هە بوو، ئەم دەستە یە ش ناسراو بون بە (سە بە ئیە کان)

۲- (عبداللە بن سبأ) سەرە تاجولە که بوو و، پاشان ئیسلامە تی خۆی راگە یاندوو، ئەگەر چی ئیسلامە تی خۆشی راگە یاندبو، بە لام لە راستیدا لە سەر جولە کایە تی خۆی مابوو و، بە ناوی ئیسلامە وە ژە هرە کانی خۆی بلاو دە کردە وە .

۳- یە که م که س بوو که تانە بدات لە (ابوبکر و عمر و عثمان) و هاو لە آن، و یە که م که سیش بو که پێی وابوو عەلی پێشە وای باو و دارانە و جیگرە وە ی پێغە م بە ره (صلی اللہ علیہ وسلم)، وە ئەم بۆچونە شی لە جولە کایە تی یە که وە گواستۆ تە وە ، وە ئەمە شی تە نها لە بەر خۆشە ویستی بنە مائە کردوو (بە گومانی خۆی) و بانگە شە ی بۆ دۆستایە تی ئەوان کردوو و، بئی بە ری لە دۆژمنە کانیان، که بە گومانی خۆی مە بە سستی هاو لە آن و ئەوانە شی دۆستایە تی ئەمان دە کە ن. کە واتە که سایە تی (عبداللە) که سایە تی یە و راستە قینە یە و ناکرێ خۆی ئی گێل بکری، هەر

بۇخۇئا پاشان بۇ مېزۇو

بۇيە بەدەق باسى لە نىئو سەرچاۋە، كىتپىبە مەمناھە پىكراۋە كانماندا ھاتتوۋە، ۋە
بۇزىياتر زانىارى لە بارەى ئەم كە ساپە تىپتە ۋە پروانە ئەم سەرچاۋانە:

ناۋى كىتپ	ناۋى دانەن
الغازات	الغزات
الرجال	الطوسي
الرجال	الرجالي
قاموس الرجال	التستري
دائرة المعارف المسماة بمقتبس الأثر	الأعلمي الحائري
الكني والألقاب	عباس القمي
حل الاشكال	احمد بن طوس سالى (٦٧٣) مردوره
الرجال	ابن داود
التحرير	الطاوسي
مجمع الرجال	القهبائي
نقد الرجال	التفرشي
جامع الرواة	المقدسي الأربيلي
مناقب ال ابي طالب	ابن شهر آشوب
مرآة الانوار	مجمدين طاهر العاملي

بۆخوئا باشان بۆ مېژوو

ئەم سەرچاۋانە تەنھا ۋەك نەمۇنە ھېئاماننەۋە، دەننا زىياتر لە بىست سەرچاۋە سەرچاۋەكانى خۆمان، ھەرھەمويان بەدەق باس لە كەسايەتى (عبدالله بن سەبەم) دەكەن، بەلام ئەۋەى جىيى سەرسامىيە ئەۋەيە كە كەسانى ۋەك (مرتضى العسكرى) و (سیدمحمدجواد مغنیه) و كەسانى ترجگە لەم دوانە لە زانايا نمان، ئەۋەيە كە نكرلى لەكەسايەتى ئەم كەسە دەكەن، گومانىشى تىدانىيە كە قەسە ئەمانە ھىچ راستىەكى تىدانىە .

پاستىيەتى درانە پالى شىيە بۆ ئالو بەيت:
ئەۋەى كە بلارە لەلای نىمەى گرۆھى شىيەكان، ئەۋەيە كە نىمە بە تايبەتى لەئال وبەيتىن، مەزھەبى شىيەكان ھەرھەموى لەسەر خۆشەويستى بۆئال وبەيت، پراۋەستاۋە (بەبۆچونى خۆمان)، چونكە دۆستايەتى و دوژمنايەتى (الولاء والبراء) نىمە لەگەل پەشەخەلكەكە (كە ئەھلى سوننەن) بەھۆى ئال وبەيتەۋەيە، و خۆبىبەرى كردنە لە ھاۋەلان، لە پىشەنگى ئەمانەشەۋە خۆبى بەرى كردنە لەسى خەلىفەكەى ترو، (عائيشەى كچى ابوبكر)، ئەۋەى كە لەمىشكى ھەموشىيەكان دا چەسپاۋە و پەگى داکوتىۋە، بە گەرە و بچوكيانەۋە، بە زاناۋ نەزانيانەۋە، بە نىرومىپانەۋە، ئەۋەيە كە پىيان وايە، سەحابەكان سەمیان لەئال وبەيت كردوۋە، خۆننپان پزاندون، شەرەف و ناموسيان ھەلال كردون. ھەرۋەھا سوننەكان دوژمنايەتى خۆيان پاگە ياندوۋە بەرامبەر ئال وبەيت، ھەربۆيە كەس لە نىمە دودل نىيە كاتى بە سوننەكان دەوترى (نواصب)، ۋە بە بەردەوام بىرلە خۆينى (حسین) شەھىد دەكەينەۋە (پەزای خۋاى لى بى)، بەلام كىتیبە مەمانە پىگراۋەكانى خۆمان پاستى ئەم كارەمان بۆدەخەنەپو، كاتى كەچۆن ئال وبەيت بىزارى خۆيان لەو كەسانە دەردەبىرن كە خۆيان بەدۆستيان

بۆخووا باشان بۆ مېژوو

دەزانن، وەچۆن كەتتېبە كانمان باسى ئەوكارانە مان بۆدەكەن كە دۆستەكانى ئال
وبەيت چى بەئال وبەيت دەكەن، وە بۆمان باس دەكەن كە چۆن خوينى ئال
وبەيت خۆيان دەپرېژن، وەكېش بوو ھۆى كوشتىيان وحە لالكردى شەرەف و
ناموسيان.

پېشەواى باوہرداران (رەزاي خواى لى بى) دەلى: گەردۆست ولايەنگران جيا
بەمەوہ، كەسيان نابىنم كە راست بەكەن جگە لەوہى كەتەنھا بەدەم ستايش
دەكەن، وەگەر تاقيان بەمەوہ، بەھەلگە پراوہى دەيان بينم، وەگەر پاكرزيان بەم
لەھەزاريان دانەيەكيانم بۆپاكرزناكرى. الكافى/الروضة ۳۳۸/۸

وہ ھەرۋەھا دەلى: ئەى ئەوانەى كە پياونين، بەلكوسىبەرى پياون، ئەوانەى
كەخەياللى منالانتان ھەيە، ئەى ئەوانەى عەقلتان وەك عەقللى
كەوبەخىوكارە، خۆزگە ئىوہم نەدەدى ونەمدەناسين، سوئند بە خوا لە
پەشيمانيداخەرىكە دەبم بە دو لەتەوہ ويەكالادەبمەوہ، خوابتان كوژى، دلى
منتان پەرلە كېم وزخواوكردووہ، سنگمتان پركردووہ لەكينەو، بېروھۆشتان خراب
كردوم بەھۆى سەرپېچى كردن وسەرشۆپيەوہ، ھەتا ئەوہتا (قورپەش)
دەلئىن: كورەكەى أبوطالب بەراستى نازايە، بەلام زانيارى چاكي نيبە، بەلام
كەسك بەگوئى ئەكرى، قسەو بۆچونيشى نرخى نيبە (نەج البلاغە ۷۰-۷۱)

وہ سەرزەنشتيان دەكات وپېيان دەلى: بەسى و، دوشت بەھۆى ئىوہوہ
لاوازبوم: كەپى خاوەن گوئىن، لاللى خاوەن زمانن، كوئىرى خاوەن چاون، لەكاتى
جەنگدا نە نازادن نە راستگۆ، لەكاتى ناخۆشيدا براى متماندارنين....، وەك چۆن

بۆخوا پاشان بۆ میژوو

نافرەت لەشی بەرە لا دەکات و پوتی دەکات، ئیوەش ئاوە هالیم دورکە و تنە وە

نەج البلاغە لا/ ۱۴۲

ئەمە لە کاتیکدا ئەمە ی پسی و تن، کاتی که ئەوان ناپاکیان لە گە لدا کردو، بونە مایە تەریقی بۆ پێشە وای باوە پداران، وە پێشە وای و تە ی زۆری لە سەر ئا ئە مانە هە یە .

پێشە وای (حسین کوپی عە لی) لە دوعایە کی دا که لە دۆست و لایە نگرانی دە کات، دە لئ: (اللهم ان متعتهم الی حین ففرقمهم فرقا، وجعلهم طرائق قدماً، ولاترض الولاية عنهم أبدا، فانهم دعونا لینصرونا، ثم عدوا علینا فقتلونا) الارشاد للمفید لا/ ۲۴۱

ئە ی خوا یە گەر تا ماو یە کیش مۆ لێ تیان دە دە ی رابووین، ئە وای پەر تە وازە یان بکە و بیان کە بە چە ندین کۆ مە ل و پێ گە ی جیا جیا و، هە تا هە تاییە دە سە لاتدارانیان لێ رازی مە کە، چونکە بە پاستی ئە مانە ئیمە یان بانگ کرد تا یارمە تیمان بدن، بە لام ئە وان لە دوا ی ئە مە دە ست درێژ یان کردە سەر مان و کوشتاریان کردین .

وە جارێکی تر دە یان دوتیی و دوعایان لێ دە کات، لە بە شیکیا دە لئ: (بە لام ئیو زۆر بە خێرای پە یمانتان دابینی، وە ک خێرای گە و رە بونی کولە کە وە بلا و بونە وە وە ک بلا و بونە وە ی پە پو ل، پاشان پە یمانە کە تان هە لۆ هە شان دە وە، وە ک نە زانی و دوری، و سەر شوپی بۆ مە هورانی ئە م ئوممە تە و، چا و لیکە رانی گروپ و دە ستە و تاقمە کان و، وازە یمانتان لە قورئان، پاشان تە نها ئیو ئیمە تان سەر شوپێ کرد، کوشتارتان کردین، نە فرینی خوالە ستە مکاران) الاحتجاج ۲/ ۲۴

بوخوا پاشان بؤ میژوو

ئەم دەقانه زۆر بەپرونی دەری دەخات که بکوژانی راستەقینە ی (حسین) کئی بون، ئەو که سانه بون که شوینکە و تە و خۆیان بە پششتیوانی دەزانی لەشاری (کوفە) دا، واتە: باوانی ئیمە بون، ئیتر بۆ چی بەرپر سیاریتی کوشتنی (حسین) بخەینە ئەستۆی سوننەکان؟؟

هەر لەبەر ئەمە یە (سید محسن الامین) دەلی: (بیست هەزار کەس لە خەلکی عێراق، پەیماناندا بە حسین، بە لام دواتر غەدرو ناپاکیان لە بەرامبەر دا کردو، دژی وەستان، لە کاتی کدا پەیمانی (حسین) لە گەردنیا ندادبو، که چی ئهوان لە ناویان بردو کوشتیان) اعیان الشیعة، بەشی یە کە م ۳۴/ل

* (حەسەن) خوالییی رازی بیټ دەلی: (سویند بە خوامن (معاویە) بە باشتر دەزانم بۆمن، وەك لەمانە، ئەمانە بە گومانی خۆیان وادەزانن، پشت و یارمەتیدەری من، بە لام بەدوای کوشتمن دادەگەڕێن، و مالم دەبن، سویند بە خواگەر لە گەل (معاویە) پێک بیتم، تا خوینمی پێ بیاریزم و لە ناوماڵ و خیزان و مندالی خۆمدا بە هیمنی بژیم، لەو بەشترە ئەمانە بمکوژن، ئەوکات کەس و کارە کەم لە دەست بچی، سویند بیټ گەر بەهاتایەو شەرم لە گەل معاویە بکردایە، هەر ئەمانە خۆیان دەهاتن و دەیانگرتن و بە زیندویی دەیاندامە دەست معاویە، سویند بە خواگەر ئیستام نائشته وایی لە گەل معاویە دابکەم بە سەر بەرزیه وە، ئەمە م پێ چاکترە تائەو هی بە دیلی بم کوژی) الاحتجاج ۱۰/۲

پێشەوا (زین العابدین) خوالی ی رازی بی: بە خەلکی کوفە دەلی: (ئایا دەزانن که هەر ئیئو ه بون، نامە تان بۆ باو کەم نوسی و هە ئتان خە لە تاند، پەیمان و بە ئینتان دایە، دواتر کوشتارتان کردو تە ریقیتان بە سەردا هیئا، بە چ چا و

بۆخووا پاشان بۆ میژوو

پویهکه وه سه سیری پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) ده که ن، گه ریپی وتن:
نه وه که ی منتان کوشت و، پیزی منتان شکاند، ئیوه له ئوممه تی من نین).
الاحتجاج ۲/۲۲

* هه ر له باره یانه وه ده لئ: (ئه وانه بۆ ئیمه ده گرین، به لام جگه له وان کئ
کوشتاری کردین) ؟. الاحتجاج ۲/۲۹

* (باقر) په زای خوی لی بئیت ده لئ: ئه گه ر هه مو خه لگی ببینه شیعه و ده سته ی
ئیمه، ئه واسئ له سه رچواریان خه لگی گومانانین و، یه ک له سه رچواره که ی
تیشیان (که وده ن) ویئ عه قلن رجال الکشی ص ۷۹.

* (صادق) خوالئ پازی بی ده لئ: سویند به خوا، گه ر له ناوتاندا سئ که سی
باوه ردار ببینه وه، که قسه کانم نابهن بۆ خه لگی، ئه وکاته به په وام نه ده زانی هیه
قسه یه کیان ئ بشارمه وه) اصول الکافی ۱/۴۹۶

* (فاطمة الصغری) سه لامی له سه ر، له وتاریکیا بۆ خه لگی کوفه ده لئ (ئه ی
خه لگی کوفه، ئه ی ئه هلی ناپاکی و، فیل و، خۆبه زل زان، ئیمه ی ئه هلی به یته، خوا
به ئیوه ی تاقی کردینه وه، ئیوه شی به ئیمه تاقی کرده وه، تا قیکردنه وه که ی
ئیمه ی به باشه گه ران... به لام ئیوه بیباوه ریتان کرد پیمان و، به دروئتان
خستینه وه، کوشتاری ئیمه تان به ره وا زانی و، مائی ئیمه تان دزی، هه ره ک چۆن
دوینئ با پیره ی ئیمه تان کوشت و، شمشیره کانتان خوینئ ئیمه ی ئه هلی به یته
ئ ده چۆرئ. دوری و ده ست شکاوی بۆ ئیوه چاوه روانی نه فرین و سزا بن، هاکا
گه یشته سه رتان وه ندئ له وسزایه ی که هه تا هه تایه هه تا نه له دوا پۆژدا
بیچیزن، به هۆی ئه وسته مه ی له ئیمه تان کرد، نه فرینی خوا له سته مکاران

بۇخۇا پاشان بۆمبۆرۈۋ

بىت، دورى و دەست شكاوى بۆمبۆرۈۋ ئەى خەلكى كوفە، چەندە باسى پىغەمبەر (صلی اللہ علیہ وسلم) یان خوتىندۆتە و ئەوانەى پىش خۇتان، پاشان ناچا كىتان بەرامبەرعلی بن أبى طالب برای و، باپىرم ونە وەكانى و: بئەمالە پاگەكانى كرد.

جايە كىكى (منگن) لە خەلكى كوفە هەستا وەلامى دايە وە و تى: ئىمە عەلى ونە وەكانىمان كوشت، بە شمشىرى هیندى و، پرم و، ئافرە تاكانىشيانمان، وەك ئافرە تانى تورك كرده دەست كەوت و بە هەموجۆرى قۇچمان لىدان (مەبەستى جوت بونە لە گەلپاندا). الاحتجاج ۲/۲۸

(زەینەب) ی كچى پىشە وای باو و پداران، وەك سەرزە نشتىك بە خەلكى كوفە دەلى: لە پاش ئەمە ئەى خەلكى كوفە، ئەى ئەھلى فیل وناپاكي و سەرشۆرى، نمونەى ئىتو وەك ئە و ئافرەتە وەھایە كە پاش هۆنینه وەى خورىە كەى دەچو هەلیدە وە شانده وە، ئىتو جگە لە كەسى بىزراو و لە خۆبایى و خراپ و درۆزن، مەگەر چ كە سىكى ترتان تىدا هەىە، بۆ براكەم دەگرین؟ بەلى زۆر بگرین و كەم پى بگەنن، سویند بە خوا ئىتو بە هۆى عەبیدار كردنى ، تاقى كرانه وە، ئىتو كوشتنى زنجیرهى كۆتاپىغە مەرتان بى نرڤ و بى بە هادانا) الاحتجاج ۲/۲۹-۳۰

لەم دەقانهى كە هیتامان (وہ زۆرىك لە دەقەكانى ترنەمان هیتان) ئەم سودانەى لىتو و دەگرین:

بۇخۇا پاشان بۇ مېزۇو

۱- بېزىرى وبى تاقەتى پېشە وای باوهداران ونه وه كانى، له ده ست گروپ وده ستو تاقمه كهى له خه لكى كوفه، به هۆى ناپاكي وفيلّ وسه رشۆرى كردنيان به رامبهريان.

۲- سه رشۆرى وناپاكي كردنى خه لكى كوفه، بووه هۆكاري پژانى خوینى نه هلى بهيت و، په وابينرانی ناموسيان.

۳- نه هلى بهيت بهرپرسياريتى كوشتنى حوسين وهاره لانى ده خنه نه ستوى شيعه و، ياریده ده رانيان، هه تايه ك له وانه دان به وه دا ده نى، له به رده م (فاطمه الصغرى) دا، كه به لى نه وان عه ل ونه وه كانيان كوشتوه و، ئافره ته كانيشيانيان كردۆته ده ست كه وت وه ك له پېشە وه باسمان كرد.

۴- نه هلى بهيت دوعا له شوين كه وتووه كانيان ده كه ن و، وه سفیان ده كه ن به وهى كه مله پرى نه م ئوممه تن و، پاشكوو جيماوى گروپ وده ستو و تاقمه كانى نرن و، قورنانيان وه لاناوه، زياد له مانه نه فرينيان بو ده نيرن، هه رله بهر نه مه يه دين بۆلاى (ابوعبدالله) په زاي خواى له سه ر، پېى ده لئين: ئيمه نه و په يمانه ي كه كۆلمانى قورس كردبو، فریماندا، دلمان به رامبه رى مردووه، ده سه لانداران خوینيان حه لالّ كردوين). له فه رموده يه كياندا كه زاناکانيان بۆيان گيپراونه ته وه، پاشان (ابوعبالله) سلأوى له سه رده لى: مه به ستان نه وه يه پيتان ده ليين: راقيزه؟ وتيان: به لى، وتى: سويند به خوا نه وان نه وناوه يان له ئيوه نه ناوه..... به لكوخوائه وناوه ي له ئيوه ناوه)

الكافى ۳۴/۵

بۇخۇا پاشان بۇ مېزۇو

ئەوھتا (ابوعبدالله) بۇيان رۇن دەكاتەوھ كەخواناوى ناون(پراقىزە)،نەك ئەھلى سوننەكان.

بەپراستى ئىم دەقانسم چەندىن جارخوئىندەوھو،زۆرىم لىدەكردنەوھو،لەئەرشىقى تابىھتى خۇما دام نان،چەندەھا سەرنجم لى دەدان ،لەم دەقانه،چەندەھا دەقى تىرى لەم شىوھىه،بۆيە بىئ ئەوھى ئاگام لەخۇم بىئ،بەدەنگىكى بەرز وتم،بەپراستى ھەرخوایارمەتى دەرتان بووھ،ئەى ئال وبەیت،لە بەرامبەر ئەو ھەمو نارپەھەتییە كەتوشتان بووھ،لەلایەن لایەنگرانئانەوھ.

ھەمومان چاك دەزانىن كەپىغەمبەران،سەلامى خوايان لەسەر،توشى چ ئازارىك ھاتون لەلایەن ھۆزەكانیانەوھ،وھ پىغەمبەرى خۇشمان(صلى الله عليه وسلم) ھەروھەا،بەلام من بەش بەھالى خۇم سەرسامم بە دوپودا،لە(موسا)سەلامى لەسەر،كەچۇن ئارامى گرت لەگەل(بنى اسرائيل)دا،بۆيە دەبىنى قورئان ،زىاترباسى ئەوى كردووھ،وھك لەپىغەمبەرانى تر،وھ پونى دەكاتەوھ كەچۇن ئارامى گرتووھ،لەسەر ئەو ھەمو ئازارە زۆرو،فروفىل و،پىلانانەى ،بنى اسرائيل.

وھ سەرسامم بە (ئەھلى بەیت)سەلامى خوايان لى بىئ،كەچۇن ئاراميان گرت لەسەر ئەو ھەموئازارەى كەبىنپان لەخەلكى (كوفە)،وھ چەند خۇ پاگريان گەورەبو،لە بەرامبەر خەلكى كوفە،كە بنكەومەئبەندى شىعەىه،كە چۇن ئاپاكپان لەگەلئاندا كردوكوشتارىيان كردن و،مالپان بەتالان بىردن،كەچى لەگەل ھەموئەمانەش دا،ئىمەدپىن سەرزەنشى سوننەكان دەكەين وئەوان بەبەرپرس دەزانپن.

بۆخووا پاشان بۇ مېزۋو

كاتى كەپەرتوكە متمانه پىكراوه كانمان دەخوئىننه وه شتى زۆر سه يرو سه مەرە، دەبىننن، لەوانه يه كه سمان باوه پنه كه ين نه گهريلئين: به راستى كتتبه كانمان، نهى گزوهى شيعه، تانه له نه هلى به يت ده دات، تانه له پيغه مبه ر (صلى الله عليه وسلم) ده دات،

بۆنموته: له نه ميرى ئيماندارانه وه ده لئى: (غه فير: كه گويدريژه كهى پيغه مبه ر (صلى الله عليه وسلم) بو، به پيغه مبه رى وتووه: دايك وياوكم به فيدات بئى، نهى پيغه مبه ر، باوكم له باوكيه وه، له باپيره وه، نه ويش له باوكيه وه بۆى گيژاومه ته وه كه: له كه شتبه كه دا له گه ل (نوح) دا ده بئى، نوح ده چئ بۆلاى وده ستىك ده هئىنى به سه ر پشته فنكيواو، پاشان ده لئى: له پشتى ئانه م گويدريژه، گويدريژىك دئته دنياوه، سه رگه وره و، كوئا هئنه رى پيغه مبه ران، سوارى ده بئى، دوايى گويدريژه كه ده لئى: سوپاس بۆنه وخوايه ي كه منى داناوه به و گويدريژه (اصول الكافى ۲۳۷/۱)

نه م گيژانه وه يه نه م شتانه ي لئوه رده گيرئ:

۱- گويدريژ قسه ده كات.

۲- گويدريژه كه، گه ت وگۆى له گه ل پيغه مبه ر (صلى الله عليه وسلم) كر دووه و، پئى ي وتووه: دايك وياوكم فيدات بئى، له گه ل نه وه ي ده زانين، كه نه وه مو سلمانانن، دايك وياوكيان ده كه نه فيدا بۇ پيغه مبه ر، نه ك (گويدريژ).

۳- كه ره كه، ده لئى: باوكم له باپيره وه تا باپيره ي چواره م بۆى گيژاومه وه، مه علوميشه كه نيوان (نوح) و (محمد) هه زاران ساليان به ينه، ده ي نه وه تا ده بينن، به قسه ي گويدريژه كه بئى، باپيره ي چواره مى له گه ل نوح له كه شتبه كه دا بووه، جاركيان له گه ل هه ندئ قوتابى (حه وزه ي نه جه ف) كتتبيى (اصول الكافى) مان، له لاي (امام خوئى) ده خوئيدن، تا له م جيگه يه دا، ئيمام خوئى

بۆكۈرۈش پىشۇن بۇ مەزۇن

دەلى: سەبىرى ئەم موعجىزە يە بكن، ئەو ەتا نوح بە ەزاران سال پىش لە دايك بونى (محمد) ەوالى لە دايك بونى دەدا.

ئەم قەمانەى (ئىمام خوئى)، چەند جار تىك بۇ ماو ەيەك لە گوئەمدا دەزىنگايەو، ولە دەلى خۇمدا دەموت: ئاخىرچۇن دەبى ئەمە موعجىزەبى، كە گوئىرئى، بە پىتەمبەر (صلى الله عليه وسلم) بلى: دايك وياوكم قىدات بى؟ چۇن دەگونجى بۇكەستىكى پىشەوای باو ەرداران (عل) سەلامى لەسەر، ئەم جۇرە كىرپانەوانە راگوئىز بكا؟

بەلام منىش وەك ئەوانى تىرىدەنگىم ەلېزارد.

۴- لەسەر ئايەتى (واذ تقول للذى انعم الله عليه وانعمت عليه امسك عليك زوجك واتقى الله وتخفى في نفسك ما الله مبديه) الاحزاب/ ۳۷ (صدوق) لە (رضا) وە وتەيەكى باس دەكات كە (رضا) لەسەر راقەى ئەم ئايەتە دەلى: پىتەمبەر (صلى الله عليه وسلم) بەرەوماللى (زىد بن حارثە) دەچى، بەمەبەستى كارىك، كە دەچى دەبىنى وا (زىنب) ى ژنى (زىد) خۇى دەشوات، پىتەمبەر كە ئەمە دەبىنى دەلى: پاك وپىگەردى بۇئەوخوایەى كە دروستى كرديويت. عيون اخبار رضا ص ۱۱۳.

ئايا پىتەمبەر سەبىرى خىزانى پياوئىكى موسلمان دەكات وئارەزوى بچىتە سەرى و، پىتى سەرسام بى و، پىتى بلى: سبحان الذى خلقك؟ ئايا ئەمە تانەدان نىيە لە پىتەمبەر (صلى الله عليه وسلم)؟

لەئەمىرى ئىماندارانەو، جار تىك دەچى بۇلاى پىتەمبەر (صلى الله عليه وسلم) ، لەو كاتەدا (ابوبكر) و (عم) لە لای دەبن، دەلى: منىش كە چومە ئەوى، چوم لەئىوان پىتەمبەر و عانىشەدا، دانىشتم، عانىشەش دەلى: ئەو ەيچ جىگەيەكت

بۆخوۋا پاشان بۆ مېژوو

نە ئىيەنە، تەنھار پانى من وپېغە مېرە دەبى؟ پېغە مېرە رىش دەلى: لە سەرخو مەنى
عائىشە). البرهان فى تفسير القرآن ۲۲۵/۴

۵- وە جىئارىكى تىز: (عەلى) دە چىتت بىز لاھى پېغە مېرە: كە دە بېئى
جىگائىنە، پېغە مېرە رىش ناماژە بۇ دە كات كە لە ئائىرە دا، ئائىشە، واتە لە
پىشتىرە، عائىشە ش لە پىشت پېغە مېرە رە دە بىتت، پۇشاكىكى لە بەردايەن بە
پېرە، پاشان كە عەلى دىت: لە نىوان پېغە مېرە رە عائىشە دا، دادە نىشى، عائىشە بە
تورە بونە دەلى، ھىچ جىگە يەكت بۇ قىنگت نە دۇزىرە، كۆشى من نە بىتت؟ بىر
پېغە مېرە لە عائىشە تورە دەبى و دەلى: ئەى خومە يرا، لە بارەى عەلى بىز مە
تازار بە دەلم مەگە يەنە). كتاب سليم بن قيس ص ۱۷۹

۶- (المجلسى) دە گېرېتتە، كە پېشە وای باو دەردان بوئىتتى: لە گەل
پېغە مېرە دا (صلی اللہ علیہ وسلم) سە فەرم کرد، جگە ئە مەن خۇمە تکارى تىرى
نە بو، وە لېفە يەكى ھە بو، كە جگە لە وە ھىچى تىرى نە بو، ئە و سە فەرە دا عائىشە شى
لە گە ئادابو، وە پېغە مېرە لە نىوان من و عائىشە دا دە نوست ئائىشە مە ستىيانە مان جگە
لە و لېفە يە، ھىچى ترمان پېرە نە بو، جانئە گەر پېغە مېرە شەن بىستايە بىز
شە نوئىز، بە دەستى لېفە كەى لە نىوان من و عائىشە دا، دە نىشان، بە
جۆرى، كە لېفە كە بەر پاخەرە كەى ژىرمان دە كە وت. بحار الانوار ۴/۴۰

ئاي پېغە مېرە رازى بوو، كە عەلى لە سەرخو شى عائىشەى خىزانى دانىشى؟
ئاي چۆن پېغە مېرە رىرە ناكات لە ھاوسە روھاوبە شى ژيانى، كاتى بە تەنیا لە گەل
ناموزا كەى خۇيدا لە يەك جىگادا بە جىتى بېئالى، كە بىگومان عەلى
نامە حرەمە؟ پاشان ئەى چۆن كە سىكى وەك عەلى بە مە رازى دەبى؟

* سەيد (عەلى غەرەبى) كە يەك كە لە زانا گەرە كاتى ھە وزە، دە نىوت: دەبى
(ذکرى) پېغە مېرە بىر تە دۆزە خە، چونكە لە گەل ھەندى ئافرەتى موشرىك

بۆخۇا پاشان بۆ مېژوو

داسەر جى بى كر دووه) ، مەبەستى لەم قسەيەي (عاششە و حفصە) ي خىزناھە كانى پىغەمبەرە ، ئەم قسەيە مەلومە كە بى ئەدەبىي و ، ناما قولى يە ، بەرامبەر بە پىغەمبەر ، چونكە ئەگەر (نكر) ي پىغەمبەر بخىزناھە دۆزەخە و ، كە واتە قەت ناچىتە بە مەشتە وە .

بەم شەش گىرپانە وانە كە پەيوەست بون بە پىغەمبەرە وە ، واز دىنم ، تا بچمە سەرھەندى گىرپانە وە ي تر .

لە بارە ي پىشە وای باوہرداران (علی) چەندىن گىرپانە وە يان هینا وە كە ئەمە هەندىكیانە :

(ابوعبدالله) ، رەزای خوای لە سەر ، دەلى : عومەر ، ئافرەتتىكى هینا بۆلای علی ، ئەم ئافرەتە پیاوئىكى ئە نصارى خۆش دەويست ، جا عمر هیلکە يە كى شكاندو ، سپىنە ي هیلکە كە ي دالە نىوان مەردورانى ئافرەتە كە و جلە كانى ، كاتى كە دە بیهىنى ، بۆلای علی وە ك تۆمە تبار ، كە گوايە داوین پىسى كر دووه ، علی دە چى سەيرى نىوان مەردورانى ئافرەتە كە دەكات ، ئىتر كە ئە و لىنجیە دە بىنى ، تۆمە تبارى دەكات بەكارى داوین پىسى يە وە) . بحار الانوار ۳۰۳/۴

ئىمە دە پرسىن : ئایا پىشە وای باوہرداران سەيرى نىوان پانى ئافرەتتىكى بىگانە دەكات ؟ ئاخەرە قىل شتى واقبول دەكات ، كە امامى (صادق) واتە (ابوعبدالله) ئەم هەوالە بگىرپىتە وە ؟ ئاخەرە كە سى ئە هلى بەيتى خۆش بوى قسە ي وادەكات ؟

(ابوعبدالله) پەرزای خوای لى بى ، دەلى : جارىك پىشە وای باوہرداران لە سەر مینبەرە كە دەبى ، ئافرەتتىكى ناشرىن و خراب هەلدەستى و بە (علی) دەلى : ئە ي كوژى خۆشە وىستان ، عەلىش سەيرىكى دەكات و پىي دەلى (ئە ي دە مە وەر ، ئە ي چا و نە ترس ، ئە ي دەم پىس ، ئە ي ئە و كە سە ي كە خۆت وە ك پیاوئى دەكە ي ، ئە ي

بۆخۇوا باشان بۇ مېژوو

ئەو ئافرىقە تەسى كەۋەك ئافرىقە تان سوپى مانگانە نابىنى، ئەسى ئەۋكەسەسى

بەسەر(عەۋرەت) يەۋە شىتېك ھەيە شۆرپۈتەۋە). البىجار ۲۹۳/۴۱

ئايپىشەۋاي باۋەرداران ئەم قەسە ناشىرىنانە دەكات؟ ئاييا بە ئافرىقە تىك دەلى:

ئەسى ئەۋكەسەسى بەسەر(عەۋرەت) يەۋە شىتېك ھەيە شۆرپۈتەۋە؟ ئاييا امام

صادق (ابوعبداللە) دەگۈنجى ئەم قەسەبى بايەخ وپوچانە بگېرپتەۋە؟ سوپىند

بەخۇا گەرئەم جۆرە گېرپانەۋە لەسەرچاۋە وكتىبى سوننەكان دابوايە، دونيامان

ئى ھەلدەستاندىن، بەھىچ جۆر بېدەنگ نەدەبويىن، پىسوامان دەكرىدن، بەلام

ئەمە لەكتىبەكانى نىمەسى شىيەدايە !!

* لەكتىبى (الاحتجاج) ى طبرىسى داھەيەكە: (جارتىك فاطمە، بەپېشەۋاي باۋەرداران

(عەلى) دەلى: ئەسى كۆرەكەسى ابوطالب، تۆ ۋەك مندالەكانى تر، وپلاشت

نەبوۋە، لەژورى گوماناۋيا دانىشتوى). ھەروھە (طبرىسى) لەھەمان كىتپىدا

دەگېرپتەۋە: (جارتىك عومەرۋەكەسىكى تر كە لەگەل عومەر دا بوۋە، بەپەت كراۋى

(عەلى) دەھىنن بۆلاى ابوبىكر، بە پاكىشان وپەتىكى لەمىدا دەبى، كەدەگاتە لاي

ابوبىكر، عەلى ھاۋاردەكات ۋەدەلى: ئەم خەلكە چەوساندويانمەتەۋە، خەرىك بويىم

كۆڭن).

ئىمە دەپرسىن ئايپىشەۋاي باۋەرداران (عەلى) تائەم ئەندازەيە ئاۋا ترسنۆك

بوۋە؟

* بېروانن چۆن پېنئاسەسى (ئەمىرى ئىمانداران) دەكەن ۋ، (فاطمە) لەبارەسى

(عەلى) ھەۋەدەلى: ئافرىقە تانى قورەيش لەبارەسى (عەلى) ھەۋ، بۇيان باس كرەوم

كەعەلى بەم جۆرەيە: پىياۋىكى ۋرگنى بچكۆلەيە، بال درىژە، نىئوان جومگەكانى

ئەستورن، ئەم لاۋلاى قزى پوتاۋەيە، نىۋچەۋانى ھەلتۆقىو ۋقۇقزە، نىۋشانەكانى

پانە، چاۋشلەقاۋە). مقاتل الطالبين. ص ۲۷

ئايا ئەمەيە ۋە سەئى پېشەۋاى باۋەرداران، پەزىلەتلىك خۇاى ئى بى؟
بەم ئەندازە يەش لەم بارە ۋە كۆتايى دىنن، ئىستاش دەچىن باسى
ئەۋگېر ئانە ۋانە دەكەين كەپە يۈەندىان بە (فاطمە) ۋە مەيە سەلامى لەسەر.
(ابوجعفر الكلىنى) لە كتېبى (اصول الكافى) دا دەگېر ئىتە ۋە كە: (فاطمە، يەخەى
عومەر دەگىر ئىت، پرايدە كېش ئىت بۆلاى خۇى).

ۋە لە كتېبى (كتاب سليم بن قيس) دا ھاتوۋە كە: (فاطمە، سەلامى
لەسەر، لە بارەى دەست كە وتى (فدك) ۋە دەچىت بۆلاى ابوبكر ۋە عومەر، لە ۋى
دەبىتە دەمە بۆلە، ۋە شەرەقسە لەگە ئيان داۋا، لە نىۋخە لگە كە دا دەست دەكەت
بە ھاۋار ۋە قسە كردن، ۋە خەلك ئى كۆدە بنە ۋە). ۲۵۳۷

ئاخۇ دەبى (فاطمە) ئەۋەندە خراپ بوبى، تائەم كارە بكات؟
(الكلىنى) لە كتېبى (الفروع) دەگېر ئىتە ۋە كە: (فاطمە، سەلامى خۇاى لەسەر، پى
ئى خۇش نە بوۋە كە شوبە ئەلى بكات، كاتى باۋكى دەچىتە
ژورە ۋە بۆلاى (فاطمە) دەبىنى (فاطمە) دەگىر، پى دەلى: چى دەت گىرەنى؟
سوئند بەخۇا ئەگەر لە نىۋ كەس ۋە كارە كەم دا، چاكتەرم لە ئەلى شك
بېردايە، ئەۋانەم دەدايت بە ئەلى، ۋە سوئند بە خۇا، مەن تۆم نە داۋە بە
شۇ، بە لگۇ خۇاى گەۋرە تۆى داۋە بە شو، ۋە كاتى كېش كە باۋكى دەچىت بۆلاى
ۋە نۆينە رەكەى خۇى لەگە ئدا دەبى، كاتى كە (فاطمە) باۋكى دەبىنى، فرمىسك
لە چاۋە كانى دەبارى، باۋكى پى دەلى: كچە كەم بۆدە گىر؟ دەلى: لە بەر كەمى
خۇراك ۋە غەم ۋە خەفەتى ژۇر، لە گېر ئانە ۋە يەكى تردا دەلى: سوئند بە خۇا،
بىتاقەتى ۋە دلگرانى، ۋە نە بونى، ۋە نە خۇشسىم، ئىجگار زىاد بوە). كشف الغمە

بۆخوئا پاشان بۆ مېژوو

وه له باره‌ی وه‌سفی (عه‌لی) وه ده‌لێن:عه‌لی، په‌زای خوای له‌سه‌ر، په‌نگ خۆله‌مێشی بووه، بالای مام ناوه‌ندبووه، زیاتر له‌ کورتیه‌وه نزیك بووه، وه‌ك له‌دریژی، ورگی زل بووه، په‌نجه باریك بوه، باسكه‌كانی ئه‌ستوربون، قاچی باریك بووه، شله‌قاویه‌ك له‌چاویا هه‌بووه، پێشی زۆربووه، ناوچه‌وان قۆقزیبووه).

مقاتل الطالبین ص ۲۷

باشه ئه‌گه‌ر شیوه‌و په‌نگی پێشه‌وای باوه‌پداران، ناوه‌ها بویی که ده‌لێن، ئه‌ی ده‌بی چۆن (فاطمه) پێی پازی بوی؟

له‌به‌ر درێژه‌نه‌دان به‌م ده‌قانه‌ی که هه‌تاما‌ن وازدی‌نین، هه‌زمان ده‌كرد که له‌ باره‌ی هه‌ریه‌كێك له‌پێشه‌واکان سه‌لامیان له‌سه‌ر، چه‌ندین ده‌ق پاگوێز بکه‌ین، به‌لام دواتر وازمان له‌مه هه‌تا، له‌باره‌ی هه‌ریه‌كێکیان به‌پینچ گێرانه‌وه وازمان هه‌تا، پاشان سه‌رجمان دا ئه‌مه درێژه ده‌کێشی کاتیك له‌باره‌ی پێغه‌مبه‌روه‌وه، پینچ گێرانه‌وه‌مان هه‌تا، له‌باره‌ی هه‌ریه‌ك له‌عه‌لی و فاطمه پینچ گێرانه‌وه‌مان هه‌تا، ئه‌مه چه‌ندین لاپه‌ره‌ی ویست، له‌به‌ر ئه‌مه له‌مه‌ودوا هه‌ول ده‌ده‌ین زۆر به‌کورتی باسه‌کان به‌ئێن، تا ئاگاداری زیاتری نه‌ینی به‌کان بێن.

* (الکلینی) له‌ کتیبی (الاصول من الکافی) نه‌قل ده‌کات که: (جاریک (جویره‌ئیل) دیت بۆلای محمد (صلی الله‌ علیه‌ وسلم) پێی ده‌لی: ئه‌ی محمد، خوا مژده‌ت ده‌داتی به‌مندالی که له‌ فاطمه ده‌بی و ئه‌و بۆت ده‌خاته‌وه، له‌دوای تۆ ئومه‌ته‌که‌ت ده‌یکوژن، ده‌لی: ئه‌ی جویره‌ئیل، سلوا له‌سه‌ر په‌روه‌ردگارم بی، به‌لام من پێویستیم به‌مندالیک نییه‌ له‌ فاطمه، که ئومه‌ته‌که‌م له‌دوا خۆم بیکوژن، ئه‌یتر جویره‌ئیل ده‌چیته‌وه بۆئاسمان و دواتر داده‌به‌زیته‌وه سه‌ر زه‌وی و پێی ده‌لی: ئه‌ی محمد، په‌روه‌ردگار ت سلوات لێده‌کات و، مژده‌ی ئه‌وه‌ت پێده‌دات، که له‌ نه‌وه‌ی ئه‌و منداله پێشه‌وايه‌تی و سه‌رداری و جینشینه‌یه‌تی ده‌خاته

بِخَوا پاشان بُو ميژوو

نيويان، نينجا محمد دهلي: باشه ئهوا ئيتير منيش رازى بوم، پاشان دواتر ده نيژى
بِز لاي فاطمة كه پيى بوتري: خوا مزدهى دلوه به محمد به منداليك كه له
توده بى، به لام ئوممه ته كهى له دواى خوى ده يكوژن (فاطمه) ش هه وال ده نيژيته وه
بُو پيغه مبه، كه من هيچ پيويستيم به منداليك نيه، كه ئوممه ته كهت له پاش
خوت بيكوژن، ئه ويش جاريكى تر ده نيژيته وه بُو لاي فاطمة، كه خوا به ليئى
داوه پيشه وايه تى و، سه ردارى و، جى نشينا يه تى ده خاته نيونه وهى
ئه و منداله وه، ئيتير فاطمة ش هه وال ده نيژيته وه كه منيش رازيم، ئيتير پاشان
به پيناخوش بونه وه سكى بو.، به پيناخوش بونه وه منداله كهى بو، (حسين)
نه (فاطمه) وهيچ ئافره تىكى تر شيريان پينه دا، به لكو ئيتير پيغه مبه (صلى الله
عليه وسلم) ده هات و، په نجه گه وره ده خسته ده مى (حسين) هوه، ئيتير تا
دوسى پوژ ئه مهى به س بو.

من تيناگم بُو ده بى پيغه مبه ر كارئك پهت بكاته وه، كه خوا مزدهى پيدا وه؟ ئايا
(فاطمه الزهراء) سلاوى خواى له سه ر، كارى پهت ده كاته وه، كه خوا ويستى بى
وبيه وى و، ئه ويش بلى: پيويستيم پيى نيه؟ ئايا كاتى فاطمة سكى به (حسين) وه
ده بى پيى ناخوشه، كاتى كه ده بى، پيى ناخوشه و رقى لييه تى؟ ئايا واى
ليها تووه به جوژى كه خوى شير نه دا به (حسين) و، پيغه مبه (صلى الله عليه
وسلم) بيت وبه په نجه گه وره شيرى بداتى و، تا دوسى پوژ به شى
بكاو، پيويستى به شير خوار دنى تر نه بيت؟

به راستى حسيني گه وره و سه ردارمان، زور له وه گه وره تره له م جوژه قسانه
له باره وه بوتري، زور له وه گه وره تر و به پيژتره كه داىكى سك پر بونه كهى
پييه وهى و، له داىك بونه كهى، پيى ناخوش بى، هه مو ئافره تانى دونيا ئاواته

بۆخوا پاشان بۆ مېژوو

خوازن، يەكى دەكۆپى وەك (حسین) يان بیى، دەى ئىترچۆن فاطمة دەبى ئەمەى

پېناخۆش بى و شىرى ئەداتى؟؟؟

لە كۆرپىكدا كە ژمارە يەك لە مامۆستايان و، قوتابى (حەوزەى عىلمى) ئامادەى
بون، پېشە و (خوئى) باسى لە چەند بابە تىكى جياواز دەكرد، لە كۆتايى
قسە كانيدا وتى: خوایى باوە پان بكوژى، ئىمەش و تمان: كىن بى و بى
باوە پانە، وتى: ئەوا سىبە كان (واتە سوننە كان) كە جوین بە (حسین) و ئەھلى بەیت
دەدەن.

نازانم چى بە پېشە و (خوئى) بلىم؟

(ابوجعفر الكلىنى) دەگىرپتتە و، كاتى كە پېشە وای باوە پاران (ام كلثوم) ى كچى
دەدات بە (عومەر)، (ابوعبدالله)، لە و كاری ژن مارە كرده دا دەلى: ئەو
عەورە تىكە خستمانە ژىر داگىر كرده و. (فروع الكافى ۱۶۱/۲)

ئىمە لە خاوەنى ئەم قسە يە دە پرسىن: ئايا عومەر ئەم هاوسە رگىرىيەى لە گەل
(ام كلثوم) بە شىوەى شەرى بى، يابە داگىر كرده داگىرى كرد؟ ئەو قسە يەى كە
دراو تە پال ئىمام صادق (ابوعبدالله) و اتاكەى ژۆر پونە، ئايا ابوعبدالله، ئەم
قسە پىروپوچانەى كردو، لە بارەى كچى (عەلى) يە وە؟

پاشان گەر و دا بنىن كە عومەر (ام كلثوم) ى داگىر كردهى، باشە چۆن باوكى كە
بە شىرى خوا، نوالفقارو، لاوى قورەيش، ناسراو بە مە پازى بو؟

* لە كتیبى (الروضە من الكافى ۱۰۱/۸)، لە فەرمودە كەى (ئەبو بىصير) لە گەل ئەو
ژنەى كە هات بۆ لاى، (ابوعبدالله)، پرسىارى لىسى كرد لە بارەى
(ابوبكر و عمر) و، ئەو و شى بە ئافرە تە كەى وت: دۆستايە تيان بكن و پىقت لىيان
نەبىت، ژنە كەش وتى: ئاخى ئەگەر گەيشتمە وە بە خوا، پىى بلىم كە تۆ فەرمانت
پىكردوم كە پىم لى يان نەبىت؟ وتى: بەلى.

بۆخۇا پاشان بۇ مېژوو

دەى ئەو كەسەى كەفەرمانى كىردوو دەستايەتى بۆعمى دەرىپىت، ئىستا
تۆمەتبارى بىكەىن كە ئافىرەتتىكى لەئەھل و بەىت داگىر كىردوو؟
كاتى لە بارەى و تەكەى (ابوعبدالله) لە بارەى دەستايەتى (ابوبكر و عمى) كە بە
ژنەكەى وت، لە پېشەوا (خونى) م پىرسى ئەمە چۆن دەبى، وتى: ئەمە بە فىل و اى
وتوو.

بە پېشەوا (خونى) دەلېم، باشە ئافىرەتەكە لە لايەنگرانى ئەھلى بەىت
بووو، (ابوبصىر) ىش بەكك بووو لە ھاوپىيانى پېشەوا صادق (ابوعبدالله)، ئىتر
پىويست دەكات بە فىل ئەم قسەىە بلى، ئەگەر ئەم گىرپانە رەىە پاست بى، ئەو ەى
پاستى بى ئەو ەىە كە ئەو بەھانەىەى پېشەوا (خونى) ھىناىەو ە پاست نىبە.

و ە لە بارەى (حسن) ەو ە:

(المفید) لەكتىبى (الارشاد) دا لە خەلكى كوفەو دەگىرپتتەو ە، كە: خەلكى
(كوفە) ھىرشىيان بر دە سەر خىمەكەى (حسن) و چى تىا بو ە موىان
دزى، تەنانەت بەرمانەكەى ژىرىشى، ناچار بەبى بەرگ بە شمشىرەكەى ەو ە
دانىشت. ص ۱۹۰

ئاىا (حسن) پەزای خوای لەسەر، بەبى بەرگ و بەرپوت و قوتى ولە بەرامبەر
خەلكەكە دانىشتوو ەو ەىچ بەسەر ەو رەت و لاشەىەو ە نەبوو؟ ئا ئەمەىە
خۆشەو ىستى.

كاتى (حسن) لەمالى خۆى دەبى (سفىان كورپى ابى لىلى) دەچى بۆلای و بە
پېشەوا حسن دەلى: سلاوت لى بى، ئەى سەر شۆر كەرى باو ە پاران، (حسن) پىى
دەلى: چۆن دەزانى من سەر شۆر كەرى باو ە پارانم؟ دەلى: بەو ە
ىادەزانم، كە تۆكارى ئەم ئوممەتەت گرتە دەست، بەلام دواىى وازت لىھىناو، خستە

بۇخۇا پاشان بۇ مېزۇو

ئەستۆى نەومل ھوپرە،كەبەبى پەيامى خواحوكم دەكات). رجال الكشى

ص ۱۰۳

(حسن) سەرشۆپكەرى باوھردارانە؟ يا بووھ ھۆى سەربەرزىان،نەى ھىشت

خوئىنيان بېرئىرئىت وبەدانابى و بېروردى خۆى،بەككېزى موسلمانانى پاراست؟

خۆ ئەگەر (حسن) لەسەر خەلاقەت و، دەسەلات لەگەل معاويەدا بچەنگايە،نەو

كات دەريايەك لەخوئىن ھەلدەسا،ژمارەبەكى وھما زۆر موسلمان دەكوژرا كە

مەگەر تەنھاخوئى بېزانيايە ژمارەيان چەندە دەبو،ئوممەتى ئىسلام

پەرتەوازە دەبو،ئىتر ئەو كات كار لە كار دەترازا.

مەخابن ، كە ئەم جۆرە وتانە دەدرئتە پال (ابوعبدالله) سوئند بە خوا ئەولەم

جۆرە قسانەو،وتانەوھ گەلئك دورە .

وھ سەبارەت بەپېشەوا(صادق)،ئەواجۆرەھا قسەو،جوئىنى ناشرىن لەلايەن

ئەمانەوھ رويەپوى بۆتەوھ،ھەرچى شتى ناشرىن وناپەجئىيە،خسبتويانەتە

پالى،لەگەلمدا ئەم دەقە بخوئتەوھ:

(زرارە) دەلئى:لەبارەى تەحياتەوھ، پرسىارم لە (ابوعبدالله) كرد،وتم: التحيات

والصلوات...وپاشان لەبارەى شايبەتومانەوھ لئىم پرسى، ھەر وھك من ھەمان

شتى وتوھ،وتى:التحيات والصلوات...،كاتئى كەچومە دەرىئ لەلاى، تىرئىك لئىى

دا بەرپىشيداو،وتم ئەم كاپرايە قەت سەرناكەوئى) رجال الكشى ص ۱۴۲

*بەپارستى ھەقمانە بگىرىن لەسەرخوئىنى پېشەوا صادق،پەزى خواى

لەسەر،بەلئى.....وتەبەكى ئاوا قىزەون لەبارەى ابوعبداللهوھ

دەوتىرى؟؟دەگونجى ئاخىر،

(زرارە) (تې) بە رىشى (ابوعبدالله) پەزى خواى لەسەر،بكا؟بەكەسئىكى وھك

پېشەوا(صادق) بلئى:قەت سەرکەوتونابى؟

بۆخۇا پاشان بۆ مېژوو

ئەوكتىبەي (الكشى) دە سەدە، بەسەر تۇسىنى تىپەرىپو، لەنىو زانايانى شىعەدا، بەجىاوازی گروپ و دەستەكانيان، دەستاو دەستى کردووه کهسیانم نەبىنى کەبىت و، پەرخنە لەو قەسە بەگرى، یاھیچ نەبى ئاگا دارەکی لەسەردبات هەتاخودی پىشەوا (خونى) کاتى دەستى کرد بەنوسىنى کتیبە گەرەکەى بەناوى (معجم رجال الحديث)، من ئەکىک بوم لەو کەسانەى کە یارمەتیاں دا، لەسەر نوسىنى ئەم کتیبەو، کۆکردنەو ەى گۆرپانەو ەکان لەنىو

کتیبەکاندا، بەلام کاتى ئەوپروایەتەمان لە بەرگوتى ئەودا خویندەو، کەمىک سەرى داخست و، پاشان وتى: هەمو ئەسپى سەرسەم دانىكى مەیهو، مەموزانایە کیش هەلە دەکا، ئىتر لەمە زیاترى نەوت، بەلام ئاخرنەى زانای بەرپز، هەلەى زانا بەهۆى بىناگایەو، یا بەهۆى هەلەیهکی بى مەبەستەو پودەدات، بەهیزى نىوان من وتۆ، وەک باوک وکۆر وایە، تۆبۆمن لەجىى باوکى، پىتۆستە لەسەرم ئەم قەسەیت وەک نىاز پاکىبەک لىک بدەمەو، دەنا قەت لىم قبول نەدەکردى و، بىدەنگ نەدەبوم لىت، کە ئاوه ها سوکایەتى بەپىشەوا (صادق) بەکەى پەزای خۆای لەسەر.

ثقة الاسلام الکلىنى، دەلى: (هشام کورى حەکەم و، حەماد ، بۆیان باسکردم ، کە "زداره" وتۆبەتى: لەدلى خۆم داوتم: پىرە پىاوئیکە، هىچ زانستىكى بەموناقەشەو دەمەدەمى، نىبە ، مەبەست پىشەواکەى بو).

لەپراشەى ئەم فەرمودەیدا ئەمەیان نوسىو: ئەو پىرەپىاو، پىرەیکە هىچ عەقلى نىبە، لەگەل بەرامبەرىشدا باش نازانى قەسەبکات.

جانایا پىشەوا صادق عەقلى نى؟ بە راستى دلم لەداخ و خەفەتا دەگوشرى، ئەم هەموجۆین و سوکایەتى و، چاونه ترسیبە، ئاخىر شىاوى ئەهلى بەهیت نىبە، پىتۆستەکات ئەدەبمان لەگەلئاندا هەبى:

بُوخُوا بِأَسَانِ بُو مَيَزُوو

وه دهر باره‌ی (عباس) و، هرسی کوره‌که‌ی (عبدالله، عبیدالله، عقیل) سلاویان له‌سه‌ر، ئه‌مانیش له‌تانه و ته‌شه‌روخراپه‌یان به‌ده‌رنه‌بون، له‌گه‌ل مندا نهم ده‌قه بخوینه‌وه: له‌باره‌ی نایه‌تی: (لَيْسَ الْمَوْلَىٰ وَالْبَيْتُ الْعَشِيرُ) الحج/ ۱۳ الکشی، ده‌گپه‌یته‌وه که‌ئهم نایه‌ته‌ ده‌رباره‌ی (عباس) دابه‌زیوه. رجال الکشی

ص ۵۴

هه‌روه‌ها: هه‌ردو نایه‌تی: (وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ وَأَضَلُّ سَبِيلًا) الاسراء/ ۷۲ وه نایه‌تی (وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي إِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) هود/ ۳۴، ده‌رباره‌ی (عباس) هاتوته‌خواره‌وه. رجال الکشی ص ۵۲-۵۳

هه‌روه‌ها (الکشی) ده‌گپه‌یته‌وه، که پیشه‌وای باوه‌پداران (علی) دوعای له (عبدالله کورپی عباس) و (عبدالله) ی برای کردووه، وتویه‌تی: (خوایه‌نه‌فرین له‌هه‌ردو مندا له‌که‌ی فلانه‌که‌س بکه، واته: عبدالله و عبیدالله چاوه‌کانیان کویریکه: هه‌روه‌ک چۆن دللی هه‌ردوکیانت کویرکردووه له‌باره‌ی مافی من به‌سه‌ریانه‌وه، خوایه‌کویری چاوه‌کانیان بکه‌ره به‌لگه‌و نیشانه له‌سه‌ر کویری دلیان). رجال الکشی ص ۵۲

(ثقة الاسلام ابو جعفر الكليني)، له‌کتیبه‌ی (الفروع) دا، ده‌گپه‌یته‌وه: که پیشه‌وا (باقر) له‌باره‌ی پیشه‌وای باوه‌پداران (علی) ده‌لئ: (دوکه‌سی لاوازو، سه‌رشو، که‌تازه هاتبونه نئو ئیسلامه‌وه، له‌گه‌ل (علی) دا مانه‌وه، ئه‌وانیش (عباس) و (عقیل) بون).

ئه‌وسئ نایه‌ته‌ی (الکشی) پتی وایه له‌باره‌ی (عباس) هوه دابه‌زیون، واتا که‌ی ئه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که: عباس کافر وه‌ده‌بی هه‌تا هه‌تایی له‌نئو دۆزه‌خدا بیته‌، ده‌ی ئه‌گه‌ر وانیه‌ی، ئه‌ی واتای (فهو فی الآخرة اعمى و اضل سبيلا) چی ده‌گه‌یه‌نی؟

بۇخۇا پاشان بۇ مېژوو

وه دوعا كوردنى عه ليش له ههر دو كورپه كهى عباس ، به نه فرين و، چا وو، دل، كوئيربون، نه مه ش بى باوه پرى نه دو كورپه ده گه يه نى.

(عبدالله كورپه عباس) كه سوننه كان پى ده لىن: پافه كارى قورشان و، زاناي نوممه تى ئىسلام، سه ير كه ئىمه چۆن نه فرينى لىده كه ين و، بانگه شهى نه وه ش ده كه ين، كه ئىمه نه هلى به يتمان خوش ده وىت؟ سلاويان له سه ر.

ده رباره ي (عقيل) په زاي خوى له سه ر، براى پيشه واي باوه پداران (على) بووه ، ئايا عقيل سه رشو پبووه ؟ تازه موسلمانان ؟

ده رباره ي پيشه وا (زين العابدين) عه لى كورپه حسين، (الكلىنى) ده گىرپته وه كه (به زىد كورپه معاويه، داواى لىده كات بىته كۆيله ي نه وىش - په زاي خوى له سه ر به مه پازى ده بىت و، ده بىته كۆيله ي (به زىد) و ده لى: نه وا من پازى بوم به وه ي كه داوات كرد، من كۆيله يه كى زۆر لىكراوم، نه گه ر ويستت بيه لته وه ، نه گه ر ويستىشت بيفروشه). الروضة من الكافي ۲۳۵/۸

بروانه قسه كه ي و واتا كه شى: من پازى بوم كه بيمه كۆيله ي تو، وه من كۆيله يه كى زۆر لىكراوم، گه ر ئاره زوت كرد، وه ك كۆيله يه كى خوت بم هيلته وه، وه گه ر ويستىشت بم فروشى، بم فروشه) ئايا پيشه وا (په زاي خوى له سه ر) ده بىته كۆيله ي به زىد، تا هه ركات ويستى بيفروشى وه ركاتىش ويستى بى هيلته وه ؟

نه گه ر بمانه وى كه چى ده رباره ي نه هلى به يت و تراوه، هه موى به ينين، نه وا باسه كه زۆر درىژه ده كى شى، به راستى هىچ يه كى كه له نه هلى به يت، دور نه بوه، له وه ي قسه ي ناشرين و قىزه ونى پىنه و ترابى، ياكارىكى نه شياوى نه خرابىته پال، هه مو نه مانه ش له كتبه ممانه پىكراوه كانى ئىمه دا هاتووه له به شى داها تودا به شى كه له م باسه باس ده كه ين.

له گه ل مندا نه م گىرانه وه يه بخوينه ره:

بۆخوا پاشان بۆ مېژوو

(ابوعبدالله) په زای خوی له سهر، ده لئى: پيغه مېهر (صلى الله عليه وسلم) ده ستورى وابو، که شه وانه نه ده نوست، هه تا پانتايى دهم وچاوى فاطمة ی ماچ نه کړدایه).
بحار الانوار ۴۳-۴۴

(وه پيغه مېهر دهم وچاوى ده خسته نيوان هه ردومه مکى فاطمة) وه.
بحار الانوار ۴۳-۷۸

باشه ناخر فاطمة ثافره تيکى په سيده بووه، ثاياعه قلّ ده يگرى پيغه مېهر دهم وچاوى خستېته نيوان هه ردومه مکى يه وه؟ جائه مه نه گهر پشک وچانسي، پيغه مېهر و فاطمة بوبى، نهى ده بى نه وانى ترچون بوبى؟ هه تا گومانيان له پيشه وا (محمدالقانع) په يدا کړدووه، که ثايا کوپى پيشه وا (رضا) يه، ياخود کوپى (۰۰۰).

بؤراستى نه م قسه يه، وهره له گه ل مندا نه م ده قه بخوينه ره وه: عه لى کوپى جعفر الباقر ده لئى: به (رضا) په زای خوی له سهر، وترا: له نيؤ نيمه دا هيچ پيشه وايه که نه بووه که په ننگى ره ش بى، (رضا) ش پييان ده لئى: نه وه کوپى منه، وتيان: پيغه مېهر (صلى الله عليه وسلم) نيشى به ناسينه وه لىک چوني که سه کان کړدووه، که وايه با که سيکى شاره زا بيت، تابزانى توونه م کوپه له يه که ده چن، (رضا) ده لئى: نيوه خوتان بنيرن تائه و که سه بيت، به لام من شتى وانا که م و، پيشيان مه لئى: بؤبانگتان کړدون و، باله ماله کانى نيوه ش بى، (على کوپى جعفر) ده لئى: کاتى که که سه شاره زا کانيان هينا نه ناسينه وه لى خه لک دا، له نيؤ باخه که دا، دايان نان، مامه کان و، خوشک وبرا کانى ريزيون (رضا) يان هينا و جبه يه کى خوريان کړده به رى و، کلا وکيان نايه سه رى و، (بيل) نيكيشيان نايه سه رشانى و، پييان وت: به جوړى وهره ژوره وه بؤنا و باخه که، وه که نه وه لى که تز گوايه ليره دا کار ده که لى، پاشان (جعفر) لى باوکيان هينا و، به که سه کانيان

وت: ئەم مندالە بزانی کامە باوکیەتی؟ ئەوانیش وتیان: ئەم مندالە باوکی لیڤرە دا نییە، بەلام ئەو مامی باوکیەتی، چونکە قاچیان وەک بەک وایە، کاتیکیش کە (ابوالحسن) گەپایەو، وتیان: تا ئەمە باوکیەتی) اصول الکافی ۳۲۲/۱

*واتە ئەوانە گومانیان هەبۆ، لەوێ کە (محمد القانع) سلأوی لەسەر، کوپری (رضا) بیټ، کە لەهەمان کاتیشدا (رضا) جەخت لەسەر ئەو دەکاتەو، کە ئەو کوپری ئەو، بەلام تەواوی خەڵکە کە نکۆلی لەمە دەکەن، هەر بۆیە دەلێن هیچ کات لە نێو ئێمەدا پیشەوایە کمان نیا نییە پەنگی پەش بی، گومان لەمەدا نییە کە ئەم جۆرە قسە، تانە دانە لە ناموسی (رضا) و تۆمەت بارکردنی هاوسەرە کە، کە گومان نییە هاوسەرە کەشی ئافەرەتییکی داوین پاک بوو، هەر بۆیە دەچن کە سێکی شارەزا بە ناسینەوێ خەڵکی بێنن بەلام دواجار کە شارەزا کە بریار دەدات کە (محمدالقانع) کوپری پەشتی (رضا) یە، ئیتر لەو دەدا بێدەنگ دەبن.

دەکرێ کە سانیک بەم جۆرە تاوانانە تاوانباریکرێ و هەندێ جاریش خەڵکی باوەریکەن، بەلام تاوانبارکردنی ئەهلی بەیت، سلأویان لەسەر - بەپاستی ئەمە زۆر کاریکی ناشیرینە، بەلام مەخابن، ئەوسەرچاوانە ی ئێمە، کە ئێمە پیمان وایە زانستی ئەهلی بەیتیان پاگوێزکردوو، پەرە لەشتی ئاوەها پرپوچ، لاهول ولاقوة الاباللة، کاتی خۆی کە لە (حەوزە ی عیلمی) ئەم دەقەمان خویند، زۆریە ئاسایی و پەریزەو، زانا کانمان بەسەریاندا پرایانواردا، ئیستاش بەهانەو پاساوە کە (خوئی) م لەیادە کاتی کە ئەو دەقەم نیشاندا، ئەویش لەزمانی (سیدال کاشف الغطاء) هەو وتی: بۆیە ئەو خەڵکە ئاوەهایان لە بەرامبەر (رضا) کردبو، چونکە ئەوان سوربون لەسەر ئەوێ کە دەبی، ئەوێ ئەوان بەپاکر بێنیتەو !!

بۆخووا باشان بۆ مېژوو

نەك هەرئەو بەلكو (رضا) تاوانبار دەكەن كە گوايە عاشقى ئامۆزاکەى
(مەئمون) بېووە، ئەو كچەش بەهەمان شتېوہ عاشقى (رضا) بېووە. بېوانە/عیون
اخبارالرضا ص ۱۵۳

وہبە (جعفر) بیان دەوت: (جعفر الکذاب) و، جوین و، قسەى ناشرینیان پى
دەوت، لەگەل ئەوہى كە جعفر برای (الحسن العسکرى) ه، الکلینى
دەلى: (جعفرمەلعونە، فاسق و فاجرو، كەم دین و خراپەکار) ه، ئارەق خۆرە، سوک
وړسوابووە، پیاوی وا كەم نەدیوہ). اصول الكافى ۱/ ۵۰۴

لەنیو ئەهلى بەیتا، سلاویان لەسەر، ئارەق خۆرو، فاسق و فاجر، ئەبى هەبى؟
ئەگەر بمانەوئى باسى زیاتر بزانی، دەبى سەرچاوە متمانە پیکراوەکانى خۆمان
بخوینینەوہ، ئەوکات دەزانین، كەچى لەبارەى ئەوانى ترەوہ و تراوہ، سلاویان
لەسەر، دەبى بزانی كە چۆن نەوہ پاكەکانیان كوژراون و، لە كویش و، كیش
ئەوانیان كوشت؟

بەپراستی ژمارەیهكى ئیجگار زۆر، لە ئەهلى بەیت، لەسەر دەستی ئەمانە، لەنزیک
ولائى فارس كوژران، ئەگەر لەبەر دريژ بونەوہى باسەكە نەبوايە، ئەوا ناوی
ئەوانەو، ئەوانەشى كە كوشتویانە، دەمنوسى، بەلام خوینەرى بەرێز ناگادار
دەكەم، كە بچن كتیبى (مقاتل الطالبین) ی ئەصفهانی، بخویننەوہ، كە ئەم باسە
بە جوانی پون دەكاتەوہ.

وہ بزانه: زۆرەى هەرە زۆرى كە پویەپوی تانەو، قسەى ناشرین بونەتەوہ،
پیشەوایان (محمدالبقر) و (جعفرالصادق) ی کورپیهتى سلاوى خویان لەسەر،
كە زۆرەى بابەتەکانیان دراوہ تەپال، وەك (توقیه) و (موتعه) و (لەدواوہ چونی
ئافرەتان ولەشفرۆشى و.... تاد.

كه به دلتيايييه وه، ئەم دوبه پرتزه، له مانه بى به زين و، زۆر دهره پەرتين، له شتى ناوهاره .

موتعه و ئەوه شى په يوه ندى بهم باسه وه هه يه:

سه ره تامن دهم ويست، ناو نيشانى ئەم باسه بهم ناوه وه بنوسم (ئافرهت له لاي شيعه)، به لام پاشان له مه خۆم يوارد، چونكه كاتى بينيم هه مو ئە و پيوايه تانه ي كه كتيبه كاني ئيمه، پيوايه تيان كردوه، گيترانه وه كان ده دهنه پال پيغه مبه ر (صلى الله عليه وسلم) و، پيشه واي باوه پردازان (على) و، (ابوعبدالله) و، كه سانى تر له پيشه وايان .

نەم ويست هيج تانه يه ك بدرت له پيشه وايان، سلاويان له سەر، چونكه قسه ي زۆر نابه جى وناشرينيان له و گيترانه واندا هه يه، كه هيج يه كى له ئيمه پيى خۆش نيه بدرتته پال خۆي، چ جاي پيى خۆش بيت بدرتته پال پيغه مبه رو پيشه وايان .

به راستى (موتعه) به شيوازيكى زۆر خراپ به كار هينراوه و، ئافرهت به قيزه و نترين جوړبى پيى به رامبه ركاوه، زۆر يك به ناوى دين و، له ژيړه رده ي موتعه دا، شوين تير كردنى ئاره زووه، سيكسيه كانيان كه وتون ، به ناوى، گوايه خواي گه و ره له قورئاندا باسى كردوه كه ده فرموى: (فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً). النساء/ ۲۴

شيعه كان زۆر گيترانه وه يان هيناره، كه هاندانى تيدايه له سەر موتعه كردن، وه گه ر كه سى ئە نجامى بدات، پاداشتى هه يه و، ئەوه شى نه يكات، سزاي قيامه تى هه يه، نه كه هه ر ئەوه نده، به لكو ده لئين: ئەوه ي موتعه نه كات، موسلمان نيه .

وه ره له گه ل مندا ئەم ده قانه بخوينه وه:

بۆخۇا پاشان بۆ مېژوو

پېغەمبەر (صلی اللہ علیہ وسلم) دەلئی: ھەر کەسى، لەگەل یەك ئافرەتى باوەرداردا، مۆتە بکات، وەك ئەو وەوايە، کەحەفتاچار سەردانی (کەعبە) ی کردبى، (من تمتع بامرأة مؤمنة، كأنما زار الکعبة، سبعین مرة).

پروانە: ئایا کەسى مۆتە بکات، وەك ئەو کەسە وایە، حەفتاچار سەردانی کەعبە بکا؟ لەگەل کیشدا؟ لەگەل ئافرەتیکى باوەردار؟

(الصدوق)، لە (صادق) دەگىریتتەو، کە وتویەتى: مۆتە، دین و پىيازى من و باوک و باپىرانى منە، ھەر کەسى ئەنجامى بىدا، کارى بەدینى ئىمە کردووە، ھەر کەسىگىش نکولى لى بکات، ئەوا نکولى لەدینى ئىمە کردووە، و باوەرى بەغەیری دینى ئىمە ھىناوہ). من لا یحضره الفقيه ۳/۳-ص ۳۶۶

ئەمە بە ئاشکرا، کافر کردنى ئەو کەسەى تىدايە، کە مۆتە قیول ناکا.

بە ابو عبد اللہ، وترا ئایا مۆتە کردن پاداشتى ھەيە؟ وتى: گەر بەو کارە، مەبەستى خوابى، ئەوا ئەو پیاوہ ھەر قەسەيەك، کە لەگەل ئەو ئافرەتەدا، دەکات لەوکاتەدا، خوا چاکەيەكى بۆ دەنوسى، وەگەر لىنى نزیک بۆوہ، خوالىی خۆش دەبى، وە ئەگەر خۆى شۆرى، ئەوا خوا بە ئەندازەى ئەو ئاوانەى، بەسەرموى ئەو پیاوہدا، دەروا، بە ئەندازەى ئەو لىی خۆش دەبى.

من لا یحضره الفقيه ج ۳/ص ۳۶۶

پېغەمبەر (صلی اللہ علیہ وسلم) دەلئی: کەسى یەك جار مۆتە بکا، لە توپرەيى خوا، بەدور دەبى، کەسى دوجار بیکا، لەگەل چاکەکاران کۆدەکریتتەو، کەسى سى جار بیکا، ئەوا لە بەھشتا پالەپەستۆ و، شەپە پال لەگەل مند، دەکات.

من لا یحضره الفقيه ج ۳/ص ۳۶۶

جا بۆ دەست خستنى ئەم پاداشتە، ھەمو زاناکانى (حەوزەى نەجەف) و، تەواوی حوسە پنیەکان و، جىگەى پىشەواکان، زۆر ئەم کارە دەکەن، بە تايبەتى لەنىو

بۆخوا پاشان بۆ مېژوو

ئەمانەدا: سید (صدر ، بروجردی ، شیرازی ، قەزوینی طباطبائی ، سەید مەدەنی)، ھەر وہا کورپە لاوی پێگە یشتو (ابوحارث الیاسری) وکەسانی تریش، ئەم کەسانە زۆر، زۆر، پۆژانە، خەریکی مۆتە کردن، بەھیوای ئەوێ ئەو خێرەیان دەست کەوێت و، شەرە پال لەگەڵ پێغەمبەر دابکەن.

سەید (فتح اللە الکاشانی) لە کتێبی (تفسیر منھج الصادقین) لە پێغەمبەر وہ (صلی اللہ علیہ وسلم) دەگێرێتە وہ، کە وتوێتی: ھەر کە سێک یەک جار مۆتە بکات، ئەو پلە ی وە ک پلە ی (حسین) وایە، ئەو ی دوجار بیکات، پلە ی وە ک پلە ی (حسن) وایە، ئەو ی سێ جار بیکات، پلە ی وە ک پلە ی (علی بن ابی طالب) وایە، ئەو ی چوار جار بیکات، پلە ی وە ک پلە ی من وایە).

گەر وادابنێین: ئەگەر کە سێکی خراپە کار، یە ک جار مۆتە بکات، ئایا پلە ی وە ک پلە ی حسین وایە ؟ وە ئەگەر دوجار، یاسی، یا چوار، جار مۆتە بکات، پلە ی وە ک پلە ی حسن وە لە و پێغەمبەر ؟ سلاویان لە سەر. ئایا پلە ی پێغەمبەر و پلە ی ئەو پێشەوا بەرزانە، تا ئەو ئەندازە یە بێ نرخە ؟

باشە ھەتا گەر ئەو کە سە ی مۆتە دەکات، لە ئیماندا پلە ی بگاتە پلە یەکی بەرز، ئایا دەگاتە پلە ی حسین یا بڕاکە ی ؟ یا باوکی، یا باپیری ؟

بەراستی جیگە و پلە ی حسین زۆر لە وہ بەرزترە، کە کە سێ پێی بگات، گەرچی ئیمانیشی زۆر بەھێزبێ، پلە ی حسن وە لە و پێغەمبەر سلاو لە ھەمویان بێ هیچ کە سێ پێی ناگات، ھەرچەندە باوہ ریشی بەرزبێ

نە ک ئەو ھەندە، ھەتا مۆتە کردنیان، لەگەڵ ئەو ئافرە تانە شدا بەرەوا بینوہ، کە (ھاشمیان) وە ک (الطوسی) لە (التہذیب) ج ۲ / ۱۹۲، دەگێرێتە وہ.

بۆخوئا پاشان بۆ مېزۋو

منيش دەلّيم: بەراستی ئافرەتە ھاشمىيەكان، زۆر لەو بەرزترن كە موعەيان لەگەل بكرى، ئەوانە زنجيرەى پېغەمبەرايەتین و، لەئەھلى بەیتن، ئەمانە دورن لەم كارەو، وەك لەدوایی دا ھۆكارەكەى باس دەكەين.

(الكلىنى) ئەو پون دەكاتەو كە موعە بەيەك جاريش پودەدات، لەنّیوان پياو، ئافرەتەكە دا، ئەمەش بەدەق لەكتیبي (فروع الكافى) ج ۵ / ۶۶۰، داھەيە .
وہ بەمەرج نەگىراو، كە موعە كردن دەبى ئافرەتەكە پەسىدە (بالخ) بوبى، بەلكو موعە، دەتوانرى لەگەل ئافرەتیکيشدا بكرى، كە لە خوار تەمەنى دە سالى يەوہ بيّت.

(الكلىنى) لە (فروع الكافى): ۵ / ۶۶۳، (الطوسى) لە (التهديب) ج ۷ / ۲۵۵، دەگىرنەوہ كە، بە (ابوعبدالله) وترا: كچى بچوك ئايا پياو دەتوانى موعەى لەگەلدا بكا؟ ئەويش دەلى: بەلى، تەنھا مەگەر كچىكى وايى كە ھەلبخەلەتى، وترا: جانو تەمەنە چەندە، گەر پىي گەيشت، ھەل نەخەلەتى؟ وتى: تەمەنى دەسالى يە.

ئەم دەقانە (ان شاء الله) ھەموى لەدوایدا، وەلامەكانيان دى، بەلام دەلّيم: ئەو شتانەى دراونەتە پال (ابوعبدالله) پەزاي خواى لەسەر، كە دروستە موعە لە گەل ئافرەتیکدا بكرىت كە دە سال بيّت، دەلّيم: ھەندى لە زانا شيعەكان پىيان وايە كە دروستە موعە لەگەل ئافرەتیکدا بكرى كە لە خوار ئەم تەمەنەشەوہ بيّت.

ئەوكاتەى پيشەوا (خومەينى) لەعیراق دەژيا، ئىمە بۆ وەرگرتنى زانست روزو دەچوين بۆلاى، تاواى ليھات پەيوەندى نيوانمان زۆر بەتین بو، ھەتاجارىك وا پىكەوت، بانگ ھىشتىكى بۆھات، لەبەكى لەشوينەكانى عىراق، كە دەكەوتە پوژئاواى شارى (موصل) كە بە ئوتومبيل، كات ژمىرونويك دوربو لە

بۆخوا پاشان بۆ میژوو

موصله وه .(خومهینی) داوای لیکردم ،له م سه فه ره بیدا،هاورپیه تی بکه م،منیش له گه لیدا پریشتم،خه لکی نه وجیگه یه به راستی پیشوازی و پرژیکسی چاکیان لیکردین ولیگرتین،له ماوه ی نه ومانه وه یه ماندا، له لای خیزانیکی شیعه،که له وجیگه یه ده ژیان ماینه وه وه په یمانیاندا،که بیری شیعه له و ناوچه یه دابلایکه نه وه،که تا ئیستا نه وینه یادگاریه یان پاراستوه وه لایانه،که له ماله که ی خویاندا،وینه ی ئیمه یان گرت.

جاکاتی ماوه ی سه فه ره که کۆتایی هات،گه راینه وه،له پرنگه ی گه رانه وه مان وتیپه رینمان به شاری(به غداد) ئیمام خومهینی ویستی که میک پشوبدات،له نه نجامی ماندوبونی سه فه ره که ی،فه رمانی دا به ره و ناوچه ی (العطفیه) پرۆین،که له وی پیاویکی لی بو،به نه صل ئیرانی بو،پێیان ده وت:سه ید صاحب،په یوه ندی وناسیاییه کی به هیز،له نتوان نه وو،ئیمامدا! هه بو.

(سه یدصاحب) زۆر دلخۆش بو به چونه که مان،کاتی گه یشتینه نه وی لای نیوه پۆ بو،خواردنیکی باش وچاکی بۆ ناماده کردین،وه په یوه ندی کرد به هندی له خزمه کانیه وه،نه وانیش ناماده بون،ماله که ی له خۆشی ئیمه جمه ی ده هات،(سه یدصاحب) داوای لیکردین که نه و شه ره له لای نه و بمینینه وه،ئیت ئیمامیش پازی بو،کاتی خواردنی ئیواره،شئویان بۆ هینان،ئیت ناماده بوان دهستی ئیمامیان ماچ ده کردو،تا دره نگانیک نه وان پرساریان ده کردو،نه ویش وه لامی ده دایه وه،ئیت که کاتی خه و هات،ناماده بوان هه مو پریشتن،جگه له خیزانی ماله که،ئیمام (خومهینی) چاوی که وت به کچیکی مندال کار که ته مه نی چوار یا پینج سالان ده بو،به لام زۆرجوان بو،ئیمام داوای له سه ید صاحبی باوکی کرده که نه و کچه بچوکه ی بۆ ناماده بکات،تا له گه لیدا رابویری،باوکیشی به خۆشالییه کی زۆره وه،پازی بو،نه وشه وه ئیمام خومهینی تابه یانی

بۆخووا باشان بۇ مېژوو

له گەل ئەو كچه دا له باوه شيدا، له گەل ئيدا رايده بوارد، ئيمه گويمان له گريان وهاواری كچه بچو كه كه بو كه ده گريا وهاواری ده كرد، له تا ونازارو.

به هر حال ئيمام نه وشه وهی به ريكرد، جاكاتى پۆژ بۆوه و، دانىشتين بۆنانى به يانى، سه يري منى ده كرد، بينى كه نيشانهى ناپره زايى به ناشكرا به ده م وچاومه وه دياره، كه له گەل ئەو كچه مندالدها موعه و رابواردنى كرد بو، به مه رجى له وماله داچه ندين كچى گوره و گه نج وپه سیده ش هه بون، كه ده يتوانى له گەل هه ركامياندا رابوئيرى، به لام نه يكرد؟ پىى وتم: سه يدحسین له باره ی موعه و، رابواردن له گەل كچى مندالدا، چى ده ئىى؟ منيش پيم وت: قوربان قسه قسه ی جه نابته و راست و دروست كارى جه نابته، جه نابت پيشه واو، موجته هيدى و، ناگونجى بۆكه سىكى وه ك من شتى بلیم يان بيبنم، ته نها نه وه نه بيت كه جه نابت ده ييينى و، ده يلىى، (دياره نه وكات من نه مده توانى دژى بوه ستمه وه).

وتى: سه يد حسين، رابواردن له گەل كچى مندالدا دروسته، به لام به ده ست بازى و، ماچ كردن و (ذكر) خستنه ئيو رانه كانى، به لام جوت بون له گەل ئيدا، نه وا ته حه ممول ناكات و تواناى نيه (واته نه مه يان ناييت).

ئيمام (خومه ينى) به لايه وه دروست بو، كه رابواردن ته نانه ت له گەل كچى شيره خۆره شدا بكرى، ده لى: هيج خراپه يه كى تيدانويه، نه گه ر له گەل مندالى كچى شيره خۆره دا موعه و رابواردن بكرى، به باوه ش پياكردن و كردن به نيو پانيدا و، ماچ كردنى) دا. بروانه / تحرير الوسيلىة: ٢ / ٢٤١، مساله رقم ١٢ - خومه ينى.

پۆژتك له لاي ئيمام (خوئى) دانىشتبوم له كتيبخانه كهى، دوكوپى لاو هاتنه ژوره وه واده رده كه وت له باسكدا جياوازيان له نيواندا، رويداى و، دواتر ريكه و تبون كه بين وپرسيار له ئيمام (خوئى) بكن تا وه لاميان

بۆخۇا پاشان بۆ مېتزوو

بداتەو. يەككىيان پىرسى: ئەي سەيد لەبارەي موعتەو دەلئىن چى، ئاياحە لالە يان حەرام؟ ئىمام (خوئى) سەيرىكى كرد، رەك ئەوەي لە پىرسىيارە كەيدا شىتىكى ھەست كىردى، پاشان پىئى وت: لەكوئ دەژى؟ گەنجەكە وتى: لەشارى موصل، بەلام ئەمە ماوہى نىزىكەي دومانگ دەبى ھاتومەتە شارى نەجەف ولئىرە نىشتە جىم. ئىمام پىئى وت: كەواتە، تۆ سوننى مەزھەبى؟ گەنجەكە وتى: بەلى. ئىمام پىئى وت: موعتە لەلای ئىمە حەلالە، بەلام لای ئىوہ حەرامە.

گەنجەكە وتى: ئەوا مەن نىزىكەي دومانگە لئىرەم، لەجىگە وشارى خۆم دور كەوتومەتەو، بۆكچەكەي خۆنم لى مارە نابىرى، تاموعتەي لەگەلدا بكم، تا ئەوكاتەي دەچمەو ھە ناوكەس وكارى خۆم؟ ئىمام ماوہىيەك چاويكى زەقى لەگەنجە بىرى و، پاشان پىئى وت: مەن سەيدىم، ئەم كارە بۆ سەيد حەرامە، كەكچى بدابە خەك تاموعتەي لەگەلدا بكرى، بەلام بۆ رەشە خەلكى شىعە حەلالە.

گەنجەكە بە زەردەخەنەيەكەو، سەيرىكى ئىمام (خوئى) كرد، پىوانىنى گەنجەكە ئەوہى تىا ئەخوئىندرايەو، كەوہك ئەوہى بزانى، كەئىمام (خوئى) كاربە (توقىە) چاوبەست دەكات.

پاشان دولاوہكە ھەستان وپوئىشتى، پاشان مەنىش مۆلەتى چونە دەرەوہم لە ئىمام (خوئى) وەرگرت و، گەيشتمەو بە دولاوہكە، زاننم ئەوہى كە پىرسىيارەكانى كرد سوننەيەو، ئەوئى تىرشىيان شىعەو، لەبارەي حەلالى وھەرامى، موعتەوہ ناكۆكيان تىكەوتوہ، دواتر رىكەوتون كەبىن پىرسىيار لە مەرجەئى دىنى ئىمام (خوئى) بكن، چاكاتى كەوتە قسەكردن لەگەلئاندا، گەنجە شىعەكە بەدەم وچاوما تەقىيەوہو، وتى: ئىوہ بۆخۆتان موعتە بەرەوا دەبىنن، تا لەگەل كچەكانماندا بىكەن وپىمان دەلئىن: حەلالەو، بەم كارە لە خوانزىك

بُوخُوا بِأَشَانِ بِنِ مِزْوُو

دهبنه وه، که چس له سه رنئمه ی حه رام ده که ن، که موعه له گه ل کچه کانتان بکه ین؟

ئیت دهستی کرد به جوین دان وقسه ی ناشرین و، سویندی خوارد که ئیت له مه ووا ده چیته سه ر مه زه بی سوینی، منیش هه ولم داتا نارامی بکه مه وه، پاشان سویندم بوخوارد که موعه حه رام وه، له سه ر نه مه ش به لگه کانم بوپون کرده وه.

به راستی موعه له سه رده می نه فامیداحه لال بو، کاتیکیش ئیسلام هات، تاماوه یه ک نه م کاره ی هیشته وه، پاشان له پوژی غه زای خه ببه ردا، حه رامی کرد، به لام نه وه ی له لای شیعه زانراوه وه، له لای جه ماوه ری زاناکانمان نه وه یه، که (عمرین الخطاب)، موعه ی حه رام کردوه، نه مه هندی له زاناکانمان وای ده گتیره وه.

به لام نه وه ی په سه ندبیت له م باره وه نه وه یه که موعه له پوژی خه ببه ردا حه رام کرا.

پیشه وای باوه رداران سلای خوی له سه رده ئی: پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) له پوژی خه ببه ردا، گۆشتی گویدرئو، موعه ی حه رام کرد.

بروانه /التهدیب/ ۲/ ۱۸۶، الاستبصار/ ۲/ ۱۴۲، رسائل الشیعة ۱۴/ ۴۴۱

پرسیار کرا له (ابوعبدالله) ره زای خوی له سه ر: موسلمانان له سه رده می

پیغه مبه ردا ژنیان هیناوه، به بی شایه ت؟ وتی: نه خیر. بروانه /التهدیب/ ۲/ ۱۸۹

(طوسی) له سه ر نه م قسه یه ی (ابوعبدالله)، ده ئی: بویه وا وه لامی داوه ته وه، چونکه مه به سه ستی موعه بووه، نه ک ماره کردنی به رده وام، هه ر بویه نه م ده قه شی له باسی موعه داهیناوه.

بَوخُوا بِأَسَانِ بَوِّ مَيْزُوو

هیچ گومان له وه دا نیه، که ئەم دوده قه به لگه به کی به کلاکه ره وهن، له سه ره له وه شانده وهی یاسای موعه و به تالی ئه وکاره.

وه پيشه وای باوه پدارانیش، سلای خوی له سه ره، حه رامیتی موعه ی له پیغه مبه ره وه (صلی الله علیه وسلم) راگو یز کرد وه، نه مه ش واتای نه وه یه، که پيشه وای باوه پداران له پۆزی خه یبه ره وه، دانی به حه رامیتی موعه دا ناوه، گومانیش له وه دا نییه، که پيشه واکانیش له دوی خوی چاک حه رامیه تی موعه یان زانیوه، که واته ئیمه لی ره دا هه لویسته له نیوان دوشندا ده که یین، له نیوان چه ند هه وایکی راگو یز زاوو راشکاو، له باره ی حه رامیه تی موعه وه، وه له نیوان نه وه هه وایله ی دراونه ته پال پيشه واکان، ده رباره ی هه لئان و کارکردن به کاری موعه.

جا نه مه کیشه به کی وای ناوه ته وه که موسولمان سه رسام بمینی له وه ی موعه بکات یان نا؟

نه وه ی که په سه نده نه وه یه که نابیت بیکات، چونکه حه رامه هه ره که چون له پيشه وای باوه پدارانه وه گت پدارانه ته وه.

وه سه باره ت به وه هه وایله ی دراونه ته پال پيشه واکان گومان له وه دا نییه که دانه پالی شتی له م جو ره بۆلای نه م که سانه ناراسته، به لگو درۆ بوختان کردنه به دهم نه وانه وه، چونکه به هیچ جوریک ناگو نجیت نه و پيشه وایانه (سلای خویان لیبیت) سه رپیچی کاریک بکه ن که پیغه مبه ره حه رامی کرد بی و، پيشه وای باوه پداران له دوی نه وه له سه ری به رده وام بو بیت وه نه وه پيشه وایانه شی که پشتا و پشت نه م زانسته یان له به کتری وه رگرتوه

کاتیک پرسیار له (أبو عبدالله) ده کریت ئایا موسولمانان له سه رده می پیغه مبه ردا (صلی الله علیه وسلم) ئن و ئن خوازیان به بی شایه ت نه نجام داوه ؟ ده لئی

بۆخۇا پاشان بۆ مېژوو

نەخىر، ئەمە بەلگەيە لەسەر ئەو ەى كە (أبو عبدالله) ئەگەر نەيزانىيى موعتە
حەرام بوو ەى دەوت نەخىر بەتايبەت ، كەپرسىيارەكەش بەپراستى لەبارەى
موعتەو ە لىى كراو ە، و ە (أبو جعفر الطوسى) یش لەراوى ەوآلە كەيە ، ئەم
باسەى لەباسى موعتەدا ەيناو ە، و ەك لە پيشەو ە راپوورد .

و ەنە بۆ (أبو عبدالله) و نە بۆ پيشەوايانى پيش ئەو ەدراى شەویش نەهاتوو ە ،
كە سەرىپچى لە فەرمانى پيشەمبەر (صلى الله عليه وسلم) بكن ، ياكارىك
حەلال بكن كە حەرامى كر دوو ە، ياشتىك دابھينن لەسەردەمى ئەودا زانراو نە
بوويت

بەمە پون بۆو ە كە ئەو ەوآلانى ەاندانىان تىدايە لەسەر موعتەكردن ، بەھىچ
جۆرىك پيشەواكان تەنانەت پىتىكىشان لەبارەو ە نەتوو ە، بەلكو كۆمەلە
كەسىكى لەرئى دەرچو بەدەم ئەوانيانو ە ەلئەستوو ە و ە مەبەستىشان تانە
دانە لە ئال و بەيت و ، خراپ كر دنىان ئەگەر وانىيە دەى چۆن رافەى ئەو ە
دەكەن كە گوايە موعتەكردن لەگەل ئافرەتى ەاشمىيەكاندا دروستە؟ ئەو
كەسەى موعتە نەكات كافرە؟

لەگەل ئەو ەى بە ەىچ رىنگەيەكى راست و چەسپاونەهاتوو ە كە ەىچ يەكىك لە
پيشەواكان موعتەى كر دىت ، ئەگەرچى بۆجارىكىش بو بىت يان بەحەلالى
زانىيىت ئايە ئەوانە دىنىكى تريان ەيە جگە لە ئىسلام؟

جاكاتى ئەو ەمان بۆرون بۆو ە دەگەينەئەو ەى كە ئەوانەى ئەم ەوآلانىان
داناو ە، كۆمەلە كەسانىكى لەرئى دەرچون مەبەستيان تانەدانە لە ئەھلى بەيت و
پيشەواكان ، سلاوى خوايان لىبىت ، چونكە بەپراستى كاركردن بەو جۆرە
ەوآلە كافركردى پيشەوايان دەگەيە نىت... جا ئاگادارىە .

بۆخوا پاشان بۆ مېژوو

(الكليني) ده گېڤېتته وه له (أبو عبدالله) كه ئافره تېك هات بۆلاى (عومهرى كورپى خه طاب) و وتى : من زىنام كردووه ، نه وه بو (عومهر) يش فه رمانى دا به بهرد باران كردنى ، پاشان هه وال درابه پېشه وای باوه پداران عه ل (خوالی پازى بیّت) به ئافره ته كه ی وت چون زینات كردووه ؟

وتى : له دهشت دا به پېدا ده پویشتم زۆم تینو بو داواى ئاوم له كابرایه كى ده شته كى كرد ، ئه ویش وتى به و مه رجه ده داتى كه خۆى ته سلیم بكات ، جاكاتى تونىتى زۆرى بۆ هینام و ترسام بمرم خۆم ته سلیم كردو زىنام له گه لدا كرد ، جا پېشه وای باوه پداران (خوالی پازى بیّت) وتى : سویند به خوا ی كه عبه ئه مه زینا نییه به لكو موعه یه (الفروع ۱۹۸/۲

مه علومیشه موعه كاتى خۆى به ره زامه ندی هه ردولا بووه و ، به ویستی خۆیان بووه . به لام له م گېڤانه وه یه دا ژنه كه زۆرى لیکراوه و ناچارو مه جبور بووه ، ئه و كاره بكات له به رامبه رچۆپى ئارى خواردنه وه دا ئه م ئافره ته یاسای داوین پیسی نایگرتته وه ، هه تا داوا له عومهر بكات پاکی بکاته وه له سه رو ئه مه شه وه كه (ئه مه زۆر گرنگه) ئه میرى بپواداران خۆى فه رموده ی حه رام بونی موعه له پیغه مبه ره وه (صلی الله علیه وسلم) له پۆزى خه یبه ردا ده گېڤېتته وه ده ی ئیتر چون دیت فه توا ده دات كه ئه م كاره موعه یه و ، فتواكه شی بۆره وایه تی و پازى بون بیّت به كاری ئه و پیاو و ئافره ته ؟ خو ئه گه ر ئه م فتوایه یه كێك له فیرخووانى زانست بیدایه ئه وافتواكه ی به بى بایه خ ده درایه ئه ژمار به لكو به هه له و عه یبه ش له سه رى ئه ژمیردرا ده ی ئیتر چون فتوایه كى ئاوا ده دریتته پال پېشه وای باوه پداران (ره زای خواى لیبیّت) كه له پله ی زانست و فه توادا نه وپه رپى كه وتوووه ؟

بۆخۇوا پاشان بۆ مېژوو

به پراستی نه وهی ئەم فتوايه ده داته پال پيشه وای بپرواداران یا که سیکي قین له دلّه و دهیه ویت تانهی لیبدات یان مه بهست و ئاره زوی ههیه بۆیه ئەم چپۆکهی دروست کردوو. پاشان داویتییه پال پيشه وای بپرواداران تا په وایي بدات به کاری موعه تا بۆخۆی و کهسانی وهك خۆی رابواردن به ناوی دینه وه حال لال بکن هه تا ئەگه رچی ئەمجۆره فتوايانهش سه ر بکیشی بۆدرو هه لبه ستن به دەم پيشه واکانه وه (سلأوی خوايان لیبیت) نهك هه رنه وه نده به لکر درۆ هه لبه ستن به دەم پیغه مبه ریشه وه (صلی الله علیه وسلم).

به پراستی نه و خراپانهی که به هۆی موعه وه پوده ده ن گه وره و چه ندين لایه نه یه بۆ نمونه:

۱- موعه پیچه وانهی ده قه شه رعییه کانه چونکه حال لال کردنی شتی که که خواحه رامي کردوو.

۲- دروست کردنی چه ندين گيترانه وهی درۆ و هه لبه ستره و به هۆی ئەم کاره وه و، درانه پالی بۆلای پيشه وایان سلأوی خوايان لیبیت له گه ل نه وهی که ئەم گيترانه وانه چه ندين تانهی قورس و گرانی تیدایه ، بۆ پيشه وایان که نه وهی به ئەندازهی گه ردیله یه ك باوه ر له دلایا بیّت به م شتانه دل خۆش نییه

۳- یه کیک له خراپه کانی ئەم کاره په وایه تی موعه یه ، له گه ل ئافره تیکی میرددارا له گه ل نه وهی ئەم ئافره ته له ژیر پاریزگاری میردی خۆشیدا بیت ئەم حاله واده کات که پیاوان دلنیانه بن له هاوسه ره کانیا ن چونکه جاری وا هه یه نه و ئافره ته له وانه یه کاری موعه بکات و میرده که ی ناگاداری لئی نه بی به پراستی ئەم نه وهی خراپه یه بروانه /فروع الکافی ۵/۶۶۳، تهذیب الاحکام

۷/۵۵۴، الاستبصار ۳/۱۴۵

خۆزگە دەزانرا دەبى پياو ھەلۆىستى چۆن بېت گەر دەرکەرت ھارسەرەكەى
لەگەل پياوئىكى تردا كارى موعەى کردووه !!!؟

۴- ھەروھە باوکانىش دۇنيا نابن لەکچەکانیان چونکە لەوانەپە بەبى ناگادارى
باوکان کچەکانیان كارى موعە بەکن لەناکاو باوک پوپەپوئى ئەوھ دە بېتەوھ کە
کچەكەى سکی پرە، لەبەرچى؟ چۆن چۆنى؟ نازانى.. لەكى؟ لەوانەپە
لەگەل کەسێک دا ھەوسەر گېرى کاتى "موعە"ى کردبېت بەلام ئەو کەسە
کئپە؟ نازانى چونکە وازى لئھېتاوھ و پۆىشتوھ

۵- بە پاستى زۆرپەى ئەوانەى كارى موعە دەکەن لەگەل کچى خەلکیداو
بەرەوای دەبېنن بەلام خۆئەگەر بېت و کەسێک بېت و بېوئیت لەگەل کچەکەیدا
موعە بکات یا کەسێكى نرێکیان ، ئەوا بەھېچ جۆرى پازى نابېت چونکە پئى
واپە ئەمە کارئیکە وەك داوئین پېسى و بەعەبېبە بەسەریدا دەشکئتەوھ ئەم
ھەستەشى لە ئەنجامى پابواردنیدا بۇ دروست دەبېت لەگەل کچى خەلکى دا ،
بئىگومان بە ھېچ جۆرئیک ئامادەنئپە کچەکەى خۆى لەکەسانى تر مارە بېرپیت
بۆکارى (موعە) بەو واتاپەى بۆخۆى بەرەوای دەبېنئیت لەگەل کچانى خەلکى
دا پابوئىرئى بەلام لەبەرەمبەردا لەسەر خەلکانى قەدەغەو ھەرەم دەکەن ، لەگەل
کچەکانیان پابوئین.

دەى باشە ، ئەگەر (موعە) شەرعییە ، یاخود پرەواپە ئئتر بۆئەم کەسانە ، بە
لایانەوھ قورس وگراھە خەلکى تر لەگەل کچەکانیان ، یاخزمەکانیان موعە بەکن
؟

۶- لەکارى موعەدا شاپەت وئاشکرکردن و ، پازى کردنى کەسى کچەکە بە
مەرچ نەگېراوھ وھ بە ھېچ جۆر ئیکش پياوو ئافرەتەکە میرات لە پەکترى نابەن
بەئکو تەنھا ئافرەتەکە وەك کرئگر تەپەک واپە لەم ئئوھ نەدەدا وەك ئەم بۆ

بَوْخُوا بِأَشَانِ بَقِ مِثْرُوو

چونه ددهنه پال (أبو عبدالله) په زای خوای لیبیت ددی ئیتر چۆن په وایه و ده بیت بلاو بیتوه ، له نئو خه لکیدا؟

۷- به پاستی (موتعه) دهرگا والا دهکات له بهردهم ئهو که سانه دا که خه ریکی داوین پیسین تا ئه وکاره یان به ناوی دینه وه په رده پؤش بکن سه رنه نجامیش سه رده کیئشی بۆ ناشرین کردنی دین و دینداره کانیش.

به م جوړه زیانه کانی موتعه مان بۆ پون بویه وه له پوی دینی و کژمه لایه تی و، په وشتی یوه هر له بهر ئه مه شه که حه رام کرا ، خۆ ئه گه به رژه وه ندیبه کی تیادا به دی بکرایه ئه وه حه رام نه ده کرا ، به لام له بهر ئه وه ی خراپی زوری ئی ده بیتوه ، پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) حه رامی کردوه ، وه پیشه وای باوه پدارانیش ره حمه تی خوای لیبیت حه رامی کرد

ئاگادار کردنه وه یه ک:

جاریکیان پرسیارم له نیمام (خوئی) کرد ، دهر باره ی و ته که ی پیشه وای باوه پداران ، له باره ی حه رامی موتعه وه له پؤزی خه یبه ردا و، هه روه ها و ته که ی (أبو عبد الله) ، کاتی وه لامی پرسیار ی ئه وه ی دایه وه که پرسیار ی لیکرا دهر باره ی ئه وه ی که ئایا له سه رده می پیغه مبه ردا (صلی الله علیه وسلم) ، موتعه به بی شایه ت بلاو بووه ؟ پرسیار ی ئه م دوانه م لیکرد.

نیمام (خوئی) وتی و ته که ی پیشه وای باوه پداران په حمه تی خوای لیبیت له باره ی حه رامیبه تی موتعه له پؤزی خه یبه ردا ته نها مه به ست ئه و پؤزه بووه و به س ، ئیتر حه رامیبه تیبه که ی بۆ له وه و دوا به رده وام نیبه .

دهر باره ی وه لامه که ی (ابو عبد الله) ش وتی: بویه (ئهو عبود الله) وا وه لامی ئه و کابرایه ی داوه ته وه ، به فیّل و چاره به ست بووه ، واته بۆ (توقیه) بووه ، که

بۆخۇا پاشان بۆ مېژوو

ئەم جۆرە كارەش لە ناو زانايانى ئىمەدا يەك دەنگى لە سەرە (واتە: توقىيە كردن).

منيش دەلئيم ئەوھى راستى بىت ئەوھى بە كە زانايانمان نەيان پىكاوھ چونكە حەرامىيەتى مۆتە لە پۆژى خەيبەردا ، ھاوكات بو لە گەل حەرامىيەتى گۆشتى گۆيدريژى مالى ، ، دەى حەرامىيەتى گۆشتى گۆيدريژ لە پۆژى خەيبەرەوھ ، ئەم ياسايە ، بەردەوامە تا ئەمپۆ و بەردەواميشە تا كۆتايى دنيا.

كەواتە: بانگەشەى تايبەت كردنى حەرامىيەتى مۆتە تەنھا بە پۆژى خەيبەرەوھ

بانگەشەى بە بى بەلگە بە تايبەت كە حەرامىيەتى گۆشتى گۆيدريژى مالى ، كە ھاوتاي مۆتەيە ، لە حەرامىيەتيشدا تا ئەمپۆش ھەر بە حەرامىيەتى ماوھ تەوھ .

لەسەر ئەمەشەوھ ، خۆ ئەگەر حەرامىيەتى مۆتە تەنھا تايبەت بوايە بە پۆژى خەيبەرەوھ ، ئەو دەبوايە لە پىغەمبەرەوھ (صلى الله عليه وسلم) بە راشكاوى شتىك بەاتايە ، بە ھەلۆھ شاندنەوھى ئەو حەرامىيەتتە : لە گەل ئەوھى پىويستە ئەوھمان لە ياد بىت ، كە ھۆ كارى رەوايەتى (مۆتە) سەفەرەو جەنگ بىوھ دەى ئىتر چۆن دە بىت لە جەنگ و ، سە فەرەو دوركەوتنەوھ لە مال و دورى لە خىزان و ، ھاوسەر ، شتىك كە نۆر پىويست بىت حەرام بكرىت ، بە لام لەكاتى ناشتى و جىنشينييدا رەوا و ھەلال بى؟

واتاي وتەكەى پىشەواى باوھ پداران ، كە فەرمويەتى: لە پۆژى خەيبەردا مۆتە حەرام كرا مەبەست ئەوھى بە كە حەرامىيەتى مۆتە لە پۆژى خەيبەرەوھ دەستى پىكردوھ ، وھ سەبارەت بە وتەى زانايانىشمان ئەوھ بە راستى جگە لە يارى كردن و گالئە كردن بە دەقەكان شتىكى تر نىيە .

بۇلۇخوا پاشان بۇ مېزۇو

ئەوھى كەراست بېت ،ھەرام بونى (موتە) و گۆشتى گۆيدىرئى مالى پىكەرە
لەپۇزى خەببەردا ھەرامىتتەن دابەزىوھ و تارۇزى دوايى ئەم ياسايە بەردەوامە
، نىتر بەراستى ھىچ پاساوتك نىبە بۇ ھەلگىرپانەوھى و تەكەي پىشەوای
باوھەرداران (پەھمەتى خاى لىبى) بەمەبەستى تىرکردنى ئارەزوى سىكسى و
گەپانى بەردەوام بەدوا كچى جوان و كەشخەدا بۇراپواردن لەگەلىاندا، بەناوى
دین و لەسەر حسابى دین.

وھسەبارەت بە وتەكەي (أبو عبدالله) كەوھلامى پرسىيارەكەي پىدایەوھو
،ئىمام(خونى)دەلى بۇ توقە بووھ .

دەئىم:پرسىيارەكەرەكە يەكك بووھ لەدەستەولايەنگرانى (أبو عبدالله) ھەربۆيە
ھىچ پىئويست ناكات (أبو عبدالله) چاوبەست لەبەردەمىدا بكات بەتايبەت كە ئەم
كارە يەكانگىرە لەگەل ئەو پىوایەتەي لە پىشەوای باوھەردارانەوھ پەزای خاى
لىبىت گىرپدراوھتەوھ لەبارەي ھەرامىيەتى موتە لە پۇزى خەببەردا.

ئەو موتەيەي كەزانائانى ئىمە بەپەوايان داناوھ ماف دەدات بە پىاوان كەبەي
ئەژمار لەگەل ئافرەتدا پاپوئىرئە يەك كاتدا ئەگەر چى ھەزار ئافرەتیش بن
دەبى چەندكەس ھەبوئى بەناوى "موتە" وھ لەگەل ئافرەتەكەو دايكەكەشىدا
پاپوئىرئەيئە يا ئافرەت و خوشكەكەي، يا ئافرەت و پورەكەي ،ھەستىشى
پىننەكردى.

جارىكەن ئافرەتتەك ھات بۇلام ،كە روداوتكى وای لى رودابو ، ھەوالى دامى
كەيەكك لە سەيدەكان كە (سید حسین الصدر) بو ، پىش زىاتر لە بىست سان
لەگەل ئەم ئافرەتەدا پاپوئىرئەوھ و پاشان سكى پىرکردوھ پاش ئەوھى كەلى
تىردەبىت ، لىي جىادەبىتەوھ

بۆخوا پاشان بۆ میژوو

له پاش ماوهیهك كچیكى ده بیته وه ئافره ته كه سویندی خوارد كه نهو سگه ی
له (حسین الصدر) بووه ، چونكه لهو ماوه دا جگه لهو له گه ل كه سی تردا موعه و
پاواردنی نه كردهوه

له پاش گه و ره بونی كچه كه و ، كه ده بیته كچیكى جوان و قه شه نگ و كاتی
شو كردهی دیت دایكه كه بۆی ده رده كه وی كه نه م كچه ی سگی هیه ، كاتی
پرسیاری سگ پرپییه كه ی ل ده كات ، كچه كه پی ی ده لی: كه له گه ل هه مان
كه سدا واته (حسین الصدر) موعه ی كردهوه و سگی پر كردهوه ، نیتر دایكه
سه رسام ده بی و زۆری نامینیت عه قلی له ده ست بدات چونكه پیی ده لی نه و
پیاوه باوكییه تی و باسی خۆی بۆ كچه كه ی ده گێرپته وه ، جابینه چون وه ختی
خۆی له گه ل دایكیدا پیاواردوووه ئیستاش دیت له گه ل كچی نه م ئافره ته دا
پاده بویری ، كه هه ر ده كاته كچی خۆی؟"

پاشان نه و ئافره ته هات بۆلام ، پرسیاری كرد ، له باره ی هه لۆیستی (حسین
الصدر) له به رامبه ر نه م ئافره ته و كچه كهیدا ، به راستی رودای له م چه شنه زۆر
زۆره ، وه كه سی وایه موعه ی له گه ل كچیدا كردهوه ، له داویدا ده ركه و تنوه كه
خوشکییه تی، واته به هۆی موعه وه یا هه بووه ، موعه ی له گه ل ژنی باوکی
خۆیدا كردهوه

له م چه شنه روداوه له ئیتراندا نه وه نده زۆره كه كه س ناتوانی نه ژماریان
بكات، به راستی ئیمه له م فه رموده یه ی خوای پهروه رده گاره وه كه ده فه رمویت
(وَلَيْسَتُغْفَبِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نَكَاحًا حَتَّى يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ قَضَلِهِ) سورة النور/ ۳۳
واده ببینن ، كه هه ركه سێك توانای نه بو ، هاوسه رگیری شه رع ی نه نجام بدات
، به هۆی نه بونی هۆكاری ئابورییه وه با خۆی به دور بگریته ، له كاری داوین

بۆخۇوا پاشان بۆ مېژوو

پېسى ھەتا خۇای گەورە دەست گېرۆی دەکات لە سۆزۆ مېهرە پانی خۇیەو
تابە لگو ئەوکات بېیتە خاوەنی ھاوسەری شەری خۆی.

جالەم ئایەتەو ئەو وەرەدە گېریت کە ئەگەر (موتە) پەوا بواپە ئەوا خوا
بە ھېچ جۆرێک فەرمانی نەدە کرد بە خۆگرتنەو لە داوین پېسی و چاوە پوانی
کردن تانەوکاتە دەتوانی کاری ھاوسەرگیری بە ئەنجام بگەپە نۆی ، بە لگو
خوا ئامۆزگاری خەلگی دە کرد ، کە بچن موتە بکەن لە جیاتی ئەوێ ئەو
ھەموماوێ ، چاوە پوانی بکەن بەو ھەموتین رکەف و کۆلە سیکسییەو .

وہ خۇای گەورە دە فەرمویت (وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ يَنْكحَ الْمُحْصَنَاتِ
الْمُؤْمِنَاتِ) تادەگاتە ئەو جینگە یەئ کە دە فەرمویت (ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ
وَأَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) النساء/ ۲۵

واتە: "ھەرکە سیک لە ئێوە نەئە دەتوانی و ئەو نەندە دارایی نەبوو کە ئافرەتیک
ئازادی باوە پدار بخوازیت ئەو بەو بەلەو کە نێزە کە باوە پدارانەئە کە ھەبە ، بخوازی
،...." ئەم ھێنانی کە نێزە کاتەش { بەو مەرجانە یە کە لە ئایەتە کە دا باسکراوہ
، کە نابیت داوین پېس بن } بۆکە سیکە کە بترسی لەوێ گەرژن
نە ھێنی ، دەکە ویتە نیوکاری زیناوە بە لام خۆ ئەگەر ئارامبگرن و خۆپاگر بن
ئەو چاکترە بۆتان و خۇای گەورەش لیبور دەو بە سۆزە .

ئەو تا خوالەم ئایەتە دا پێنوی خەلگی دەکات ، کە ئەوانەئە لە بەر دەست کورتی
ناتوانن ھاوسەرگیری لە گەل ئافرەتانی ئازادو باوە پداردا بکەن ، بەلە کە نێزە کە
باوە پدارە کان بەینن "چونکە ئەمانە تیچونی داراییان کە مەتر بوو" خۆ ئەگەر
نەیان توانی ئەم جۆرە ئافرەتەنەش بخوازن ، ئەو خاوەرمانیان پێ دەکات کە
خۆپاگر بن . دەئە ئەگەر "موتە" پەوا بواپە ، ئەوا خوا پێنمویی دەکردن ، کە ئەو
بکەن بە لام نەیکردوہ

بُوخُوا پاشان بُو ميژوو

وه ليتره دا پتويسته چهند ده قيكي تر بهينين له پيشه وايانه وه (سلاويان

له سر) له باره ي حراميه تي (موتعه) وه

۱- عبد الله بن سنان، ده لي له باره ي (موتعه) وه پرسيارم له (أبو عبدالله) په زاي
خوای ليبي، کرد نه ویش وتي: خوټ به وکاره پيس مه که "لاتدنس بها نفسك".

بحار الأنوار ۳۱۸/۱۰۰.

نمه به پراشکاو ي له وته که ي (أبو عبدالله) دا، ده رده که وي: که (موتعه) کردن
نه فس پيس ده کا، نه گه ر کار يكي په و ابوايه، نه واهم جوړه حوکه ي
نه ده بوو، پيشه و صادق (أبو عبدالله) هر به و نه ده وه نه و ستاوه، به لکو
به پراشکاو انه دان به حراميتيا ده ني.

۲- عه ممار، ده لي أبو عبدالله - خوالتي پازي بي - به من وسوله يمانی کور ي
خالد ي، وت: بزائن موتعه کردن له سر نيوه حه رامکروه "قد حرمت عليكما
المتع" فروع الكافي ۴۸/۲، وسائل الشيعة ۴۵۰/۱۴.

۳- هتا (أبو عبدالله) په زاي خوای ليبي، ده ستوري وايو، که سه رزه نشتي
هاوه لاني خوي ده کرد له سه رکاری، موتعه و، ناگاداري ده کردنه وه له نه کردني
کاری له م چه شنه وه ک پييان ده لي {ثايه بو که سي له نيوه شهرم ناکات که
جيگيه که ده بيني، ده چي نه وه ده خاته سه ربرا و هاوپي چاکه کاني} فروع
الكافي ۴۳/۲، وسائل الشيعة ۴۴۹/۱۴.

۴- وه کانتیک که (علي بن يقطين) پرسيار ي موتعه له (أبو الحسن) په زاي خوای لي
بي، ده کات له وه لامدا پني ده لي: {توچيت داوه له کاری و؟ خوای گه وره بي
نيازي کردوي له شتي وه ها} فروع الكافي ۴۳/۲، وسائل الشيعة ۴۴۹/۱۴.

به لي به پراستي خوای گه وره به هوي هاوسه رگيري حه لاله وه خه لکي بي
نياز کردوره، له کاری (موتعه).

بۇھوا باشان بۇ مېزۇو

ھەرلەبەر ئەمەيە كە ھېچ كەسنىڭ نەيگىراۋەتەۋە ،كە ھېچ يەككىڭ (موتەعە) ى
لەگەل ،ئافرەتتىكى ئالى بەيت (سلاۋيان لەسەر) كىردىبى خۇ ئەگەر ھەلەل بۈايە ئەۋا
ئەۋان دەيانكرد.

بۇ پىشتىگىرى ئەم بۇچونە:

(عبد الله بن عمير) بە (أبو جعفر) پەزەزى خۋاى لىبى ،دەلى { خۇشحال دەبى
ئەگەر ھاتۋاھوسە رەكەت و كچەكانت و خوشكەكانت و كچى مامەكانت،كارى
موتەعە بگەن؟ (أبو جعفر) پەزەزى خۋاى لىبى، پۇلە (عبدالله) ۋەردەگىرپى {
فروع الكافى ۴۲/۲، التهذيب ۱۸۶/۲.

بەم جۆرە بۇ ھەموو موسولماننىكى ژىر دۇپات بۇۋە ،كە بەپاستى

(موتەعە) ھەرامە ، چونكە پىچەۋانەى دەقى قورشان وسوننەت و،تەى
پىشەۋاينە(سلاۋيان لەسەر)

ئەۋەى بىۋانئەت لەۋ ئايەتە قورشانى و ئەۋ دەقەنەى پاپورد ،لەبارەى ھەرامى
(موتەعە) ۋە { ئەگەر بەپاستى بەدۋا ھەق وراستىدا. ۋىلە { ئەۋا ماف بەخۇى دەدات
،كەپپار بدات لەسەر پۇچەلكردەۋەى ،ئەۋگىرپانەۋانەى ھاندانى تىدایەلەسەر
(موتەعە) كىردن چونكە پىچەۋانەى راشكاۋانەى ،قورشان و ئەۋ سوننەتانەى ،كەلە
ئەھلى بەيتەۋە پراگۋىز كراۋە ،سلاۋيان لەسەر ،ھەروەھا چەندىن خرابەشى
لىدەبىتتەۋە كەلە ژمارەنايەن،كە ھەندىكمان لە پىشەۋە پوونكردەۋە

شتىكى زانراۋە دىنى ئىسلام بۇيە ھات ،تا خەلكى ھان بدات لەسەر بەھا
بەرزەكان پىنگىرى بگات لە پەۋشەتە نزمەكان ھات تا ئەۋ بەرزەۋەندىانە
بۇبەندەكان بەپىتتەدى كەژيانىانى پى رىك دەبىت گومانىش لەۋەدا نىيە كە
(موتەعە) بەھېچ جۇرىك ژيانى پى رىك ناكىرىت خۇئەگەر ۋەك گرىمانەبەكىش
بەرزەۋەندىيەكى تاكە كەسىيەكى پى بىتتەدى ئەۋا چەندىن خرابەى بۇدەسازىنى

بۇخۇئا پاشان بۇ مېنزوو

كە بە پوختى لەخالەكانى راپوردودا باسمان كرد.

بەپراستى بلاو بونەوہى (موتە) سەردەكیشى بۇ داوین پىسى و ،خواستنى (قوز) واتاى ئەمەش ئەوہى كە پیاوہە كە ھاوسەرەكەى خۆى دەداتە پیاوئىكى تر ئىتر ئەوكات بۆى رەوايە بەھەموجۆرىك راپوئىرى لەگەلیدا چۆنى بویت وئارەزوى بكات ، گەر پیاوئىك بىەوئیت بچیت بۇ سەفەر ھاوسەرەكەى لای دراوسىكەى یا ھاوئىكەى یاھەرەكەسى كە پیاوہە كە ھەلیدەبژئىرى ھاوسەرەكەى لادادەنئیت ئىتر لەدرئىزایى ئەو ماوہىە كە تاپیاوہەكەى دئتەوہ ئەوكەسە بۆى ھەيە بە وىستى خۆى لەگەل زنى ئەو كەسەدا راپوئىرى ھۆكارەكەش ديارە ئەویش ئەوہىە كە تا مژدەكە دئنيا بئیت لەوہى ژنەكەى زىناو داوین پىسى نەكات ، لەماوہى ديارنەبونى مژدەكەيدا ،!! بەپراستى سەيرە .

رئگەيەكى تر بۇ خواستنى شەرمگە (فرج) ھەيە ئەویش ئەوہىە ئەگەر كەسئىك بوہە ميوان لای كەسى یا كۆمەلئى ئەوانئىش وىستيان رپزى بگرن ئەوہە خواوہنى مالەكە بەدرئىزایى مانەوہى كابرأى ميوان ژنەكەى خۆى لادادەنى و ميوانئىش بەوىستى خۆى ھەموشتئىكى بۇ رەوايە لەگەلیدا بىكات بەداخوہە كەئەم شتانە وەك گئرانەوہ گئردراونەتەوہ گئرانەوہكانئىش دراونەتە پال ئىمامى(صادق)و(أبو جعفر) ى باوكى سلأويان لەسەر

(الطوسى) لە (أبو جعفر) سلأوى لەسەر دەگئىرئتەوہ كە (محمد) بە (أبو جعفر) ى وتووہ پياو بۆى ھەيە قوزى جارئىيەكەى بۇ براكەى حەلال بكا؟ ئەویش وتوئەتى :بەلئى، ھىچ كئشەيەكى تئدا نئبە بۆى رەوايە ، ھەموشتئى لەو ئافرەتە بكات) الاستبصار ۱۳۶/۳

(الكلىنى) و(الطوسى) لە (محمد بن مزارب) دەگئىرنەوہ ،كە وتوئەتى:

بوخوا باشان بۆ میژوو

ابو عبدالله ، پرهزای خوای لیبیت پی ی وتم: (ئەی محمد ها ئەم جارییه بیه بۆ خۆت باخزمەتت بکات و لهگه‌ئیشیدا راپوێره وه هه‌رکات دهرچووت ئەوا بۆمان بگێره‌وه) الکافی، الفروع ۲/۲۰۰، الاستبصار ۳/۱۳۶

ده‌ئیم: ئەگه‌ر هه‌مو مرۆفایه‌تی کۆبینه‌وه و سویند بخۆن که ئیمامی (صادق) و (یاقر) سلوویان له‌سه‌ر ، ئەم قسانه‌یان کردبۆ من به‌راستی نازانم ویاوه‌رم نییه شتی وایان وتبۆ

ئەم دو پێشه‌وايه سلوویان له‌سه‌ر، زۆر له‌وه‌ به‌رزتره‌گه‌وره‌ترن ، که‌له‌م جۆره قسه پڕو پوچانه بکه‌ن یا له‌م کاره قیزه‌وانانه، یا ئەم ده‌لالیه‌هه‌ لاله‌ بکه‌ن که له‌گه‌ڵ به‌ها به‌رزه‌کانی ئیسلامدا دژ ده‌وه‌ستتیت ، گومان له‌وه‌دانییه که پێشه‌واکان سلوویان له‌سه‌ر، ئەم زانسته‌یان چین به‌ چین و پشت به‌ پشت وه‌رگرتوه ، که‌واته‌ درانه پالی شتی له‌م جۆره قسه‌وه‌ کاره ، درانه پاله‌ بۆلای پیغه‌مبه‌ر (صلی الله علیه وسلم) ئەمه‌ش واتای ئەوه‌یه که ئەم کاره مۆله‌ تیکێ خوایی بیت.

له‌سه‌ردانماندا بۆلاتی (هندستان) و چاوپیکه‌وتنمان له‌گه‌ڵ پێشه‌وا شیععه‌کان وه‌ک به‌رینز (النقوی) و که‌سانی تر، لاماندا به‌لای ده‌سته‌یه‌که‌ هه‌ندۆسه‌کان ومانگا په‌رسته‌کان و سیخه‌کان و که‌سانی تر له‌شوینکه‌وتوانی دینه بت په‌رسته‌کانی ترو خویندنه‌وه‌ی (زۆمان بۆیان ، نه‌مان دی هیچ یه‌که‌ی له‌م دینه پوچانه ئەم کاره واته‌ (موتعه) به‌ره‌وابزانیت و ، بۆشوین که‌وتوانی خۆیان هه‌لالی بکه‌ن

ده‌ی ئیتر چۆن ده‌گونجی بۆ په‌یامی ئیسلام ، که‌ شتی له‌م جۆره کاره بی‌ نرخه ، به‌ره‌واببینی ، که‌به‌راستی له‌گه‌ڵ ساده‌ترین بنه‌ماکانی ره‌وشتدا ، یه‌کنه‌گریته‌وه و ، دژ ده‌وه‌ستی.

بۆخوا پاشان بۆ مېژوو

جاریك سەردانی ھەوزە (قائمیە) مان کرد ، لەولای ئێران دەبینن لەوی پێشەوا شیعیەکان ، خواستنی قوز بەحەلال و پەوا دەبینن ، یەکی لەو بەرپێزانەیی کە فتوای ھەلالیەتی ئەم کارە داوە ، (سید لطف اللہ الصافی) و کەسانی ترە ، ھەربۆیە لەگشت ولای ئێران دا (خواستنی شەرمگە - فرج -) کاریکی نۆر بلارە ، ئەم کارە بەردەوام بو ھەتا دواڕوخانی دەسەلاتی (محمد رضا شای پەھلەوی) و ھاتنی ئایەتولای ھەرەبەرز ئیمام (خومەینی موسەوی)

و لە دوامردنی ئیمام (خومەینی) ش ئەم کارە ھەربەردەوام بو بەراستی ئەمە یەکیک بو لە ھۆکارانەیی ، کە سەری کیشا بۆ فاشیل بونی دەولەتیکی شیعیە ، لەسەردەمی نوێدا بەراستی شیعیەکان ، لەھەمو ولاتانی جیھانەو لە دەولەتەیان دەروانی تاواي لیھات نۆریک لەبەپێزەکان بی بەری بونی خۆیان لەدەولەتەدەرپیری ، بەلکو ھەتا ھێرشیشیان دەکرە سەری بۆ نمونە ئەوا ھاوپی ی بەرپێزمان ، ھەللامە ، سەید (موسی الموسوی) کەکتییکی دانا بەناوی (الثورة البائسة) شۆرشیی بی ھیوا ، وەچەندین لیکلینەو ھەو بلاو

¹ بەراستی من و نۆریک لەبەپێزەکانیش بە ھیوا بوین لە ھۆکمەت و دەولەتەکی (ئیمام خومەینی) چونکە ئیمە و امان دانا بو ئێران ببیتە پیگی ئیسلام بەلام بەداخو ھەناویردنی ناپزای بوانی ئەو ھۆکمەتە و خۆین رشتنیان لەگەل خیزانەکانیان و دروست بونی چەندین پوباری خۆین بەبی ھیچ سۆزیک دەستی پیکرد ، بەراستی واگومان دەبرا کە ئەم ھۆکمەتە زال بیت بەسەر ھەمو ئەو خراپانەیی کەبەنەمالەیی لێھلەرییەکان دروستیان کردبو بەلام خراپە لەدواھاتنی ئیمام خومەینیش ھەربەردەوام بو ، ھەمام وگەر مارەکان ھەرتیکە ئە بەپیاو ئافرەتو ھە ، داوین پیسی کەوختی خۆی ئاشکرا بو بوبەنھینی بەلام بەشیوہیەکی فراوانتر پوتی ئافرەت چۆن بو ھەر وەك خۆی مایو ھەو جۆرە ئافرەت بەپانتۆل و تەواوی جوانییەکانییو ھە دیتە دەرەو ھە ، تەنھا ئەو ھەندەییە سەردا پۆشین و ھیچی تر ، ئەمە جگە لەبەرتیل خۆری و دزی و چەندین شتی تر کە ھەیە .

بوهوا باشان بو ميژوو

دردنه وهی و نار ، له هيرش كردنه سهر دهوله ته كهی (خومه يینی) و پونكر دنه وهی
هه له كانی .

سهید (جواد الموسوی) ده لئی: به راستی شوپشی ئیسلامی ، له ئیزان بهس
تهنها ناوه و هیچی تر.

وه (ئایه تولاى هه ره بهرز سهید محمد كاظم) و(یه عتمید داری) له هه ره نار په زاكان
بون ، له و دهوله ته چونكه لادانیكى ته وایان پیوه بیینی له پینگه ی ئیسلامدا
وه چه ندین و زۆریك له و به پیزانه كه ناسینی تاییه تیم هه به له گه لیاندا په خنه یان
له حوكمه ته كهی ئیمام خومه یینی ده گرت و لیتی هه لده هاتن

جیگه ی داخه كه زۆریك له و به پیزانه فتواى حه لالی (خواستنی شه رمگه - فرج
- یان داوه وه زۆریك له خیزانه كان له باشوری عیراق له شارى به غداد له ناوچه ی
(الثورة) خه ريكی ئه مكاره ن له سه ر فتواى زۆریك له به پیزه كان
، له وانه (سیستانی و، صدرو شیرازی و، طباطبائی و بروجردی) و كه سانى تر
جگه له مانه هه تازۆریك له مانه ئه گه ر میوانیكى بییت ، ژنه كه ی جوان بییت داواى
لیده كات كه پیتی بخوازیت ، ئیتر هه تارپۆشتن ئه م له گه لیدا پاده بویتیت
ئه وه ی پیویسته ئاگادار كردنه وه ی خه لكی یه له م كاره قیزه ونه ، وه به هیچ
جۆریك فتواى ئه و به پیزانه قبول نه كهن له په وایی ئه م كاره قیزه ونه ی
كه ئه وده ستانه ی له پشته وه یه بۆناشرین كردنی دین و بلاو كردنه وه ی
له ناوخه لكیدا

كاره كه هه ربه وه وه نه وه ستاوه به لكو هه تا چونه لای ئافره تیشیان له داوه
حه لال كردوه و ، چه ندین په وایه تیان گتپاوه ته وه و داویانه ته پال پێشه واكان
(سلاوی خویان لیبی)

بِقَوْلِ الْإِسْلَامِ بِأَنَّ الْإِسْلَامَ

(الطوسي له، عبدالله بن أبي يعفور) ده گيرپيته وه كه ده لئى له (أبو عبدالله) ره زای
خوای ليبييت، پرسيامر كردله باره ی شه وه ی پياو له دواوه بچيته لای ثافره ت
،وتى: قه يناکه نه گهر ثافره ته که خوی رازی بييت، وتم: شه ی شه و ثايه ته ی
که ده فهرمويت (فاتوه من حيث أمرکم الله)

له ويته وه بچنه لای ثافره تان که خوا فهرمانی پيداون، واته له پيشه وه شه ويش
وتى: شه وه بؤمندال بونه، کاتى که سى ويستى منداليان بييت يان بؤمندال بون
له وجيگه يه وه بچيته لای ثافره تان، که خوا فهرمانی پيکردون، چونکه
خواده فهرمويت (نساؤکم حرث لکم فاتوا حرثکم أنى شئتم) ژنه کانتان کيلگه ن
بؤتان له کوپوه ويستان بچنه لایان الاستبصار ۲۴۳/۳.

(الطوسي) ده گيرپيته وه له (موسى بن عبد الملك) شه ويش له پياويکه وه ده لئى:
پرسيم له (أبو الحسين الرضا)، ره زای خوای ليبييت، ده رياره ی چونه لای ثافره ت
له دواوه وتى: ثايه تيك له قورئاندا شه م کاره ی حالال کردوه، وته که ی لوط
ره زای خوای ليبييت، که ده لئى: (هؤلاء بناتى هن أطهر لکم) شه وه کچه کانم شه وانه
بؤ ئپوه پاکتره، وه (لوط) ده يزانی که هوزه که ی قوزيان ناويت (الاستبصار
۲۴۳/۳)

(الطوسي) له (على بن الحكم) ده گيرپيته وه و، وتويه تى، بيستم (صفوان) ده ديوت
:به (رضا) م وت ره زای خوای ليبيى، يه کيک له دوسته کانت فهرمانی پيداوم
که پرسيامرکت ليبيکم، شه و خوی پوی نه هانوه پرسيامرکه ت ليبيکاوشه رمی
ليکردويت، وتى: چى يه پرسيامرکه ت؟ وتى: ثايا پياو ده توانى له دواوه بچيته
لای ثافره ت، له قنگيه وه؟ وتى: به لئى بؤى شه يه شتى وابکات). سه رچاوه ی
پيشو

بوھوا پاشان بو میژوو

گومان نییہ ،لہودا ،کہئم گئرانہوانہ،دژ بہدہقی قورئانہ ،خوای گہورہ
دہفہرموی.

(وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذَىٰ فَأَعْتَرِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ
حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ
الْمُتَطَهِّرِينَ) البقرة/ ٢٢٢

پرسیارت لئدہکہن،ئہی محمد لہبارہی سوپی مانگانہی ،ئافرہتان توبلی:
سوپی مانگانہ ئازارہ بو ئافرہتان لہوماوہیہدا مہچنہلایان (جوت بونیان
لہگہلدا مہکہن) لئیان نزیک مہبنہوہ تاخویان پاک دہبنہوہ لہم ئایہتہدا
ئہگہر چونہ دواوہی ئافرہتان ،رہوابوایہ ئواتہنہا ،فہرمانی پئدہکردن
کہلہپیشی ئافرہت لہم ماوہدا خویان بیاریژن و ،دہیفہرمو(خوتان لہ
پیشہوہی ئافرہتان بیاریژن لہکاتی سوپی مانگانہیاندا)

بہلام چونکہ چونہدواوہی ئافرہت کاریکی حہرامہ ،فہرمان کراوہ لہکاتی
سوپی مانگانہدا ،لہدواوہو ،پیشہوہی ئافرہت خو بیاریژن وہک
دہفہرمویت(ولاتقربوہن).پاشان دواپی خوای گہورہ پونی دہکاتہوہ کہپیاوان
لہکوئیوہ بچنہلای ماوسرہکانیان و،دہفہرمی: (فاذا تطهرن فأتوهن من حيث
أمرکم اللہ) البقرة/ ٢٢٢

ہہرکاتی پاک بونہوہ ئہوا لہو جئگہیہوہ بچنہلایان کہ خوا فہرمانی پئیکردن
وہ خوای گہورہ فہرمان دہکات ،کہلہ پیشہوہی ئافرہتان واتہ (شہرمگہیان-
فرج -) بچنہلایان دہفہرموی(نِسَاءً وَكُمُ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّى
شئتم)البقرة/ ٢٢٢.

خیزانہکانتان کئلگہن بوئتان لہہرکوئیوہ دہتانہویت بچنہ کئلگہکانتانہوہ .

بۆخۇا پاشان بۆ مېژوو

(حرث) كېلگە يە لەم ئايەتە دا مە بەست پېتى ئەو جىگە يە يە كە مندالى لىرە

دە بېت

گېرپانە وە كە ي (أبو اليعفور) لە (أبو عبد الله) ئەو دەگە يە نېت ئەو جىگە يە يە مندالى لىرە دە بېت و داو دە كرى لە پېشى ئا فرە تە وە دە بى چونكە خوا ي گەرە دە فەر موى (نساؤكم حرث لكم) ئەمە، ئەو جىگە يە يە كە مندالى لى دېتە دە رە وە مە فە موى گېرپانە وە كە ئەو دە ر دە خات ، كە پېش (شە ر مگە - فرج -) ي ئا فرە تان بۆ دروست بونى مندال بە كاردى و سودى لى دە بېنرى بە لام چىژ وە رگرتن و لە زە ت بېنن ئە و الە دوا وە (قنگى) يە وە يە ، كە ئەم تىگە يىشتنە لە هېتانى گېرپانە وە كە دا زۆر بە پونى ديارە

ئەم تىگە يىشتنە ش زۆر هە لە يە ، چونكە پېش (شە ر مگە فرج -) ي ئا فرە ت ، تە نها بۆ مە بە ستى مندال بون دروست نە كرا وە ، بە لكو بۆ چىژ وە لە زە ت بېننېشە ، لە هە مان كاتدا ئەمە ش ديارىدە يە كە لە نىو ھا و سە رگىرېد ابە دى دە كرى ، هە ر لە ئادەم ھو ھە تائە و كاتە ي خوا خە لكى لە سە رزە وىدادە هېتى ، وە بە پاستى (أبو عبد الله) ش زۆر لە وە گەرە ترو بە رېزترە كە ئەم قسە هېچ و پو چانە بكات ، خۆ ئە گەر وادابى نېن كە چو نە لاي ئا فرە ت لە دوا وە دروست بېت ، ئە وائە و كاتە ئەم ئايە تە لىرە دا هېچ و اتايە كى نابى كە دە فەر موىت (فاذا تطهرن فأتوهن من حيث أمرکم الله) البقرة / ۲۲۲

چونكە وە ك زانرا وە لە سە ر ئە و ئە گەرە ي با سمان كرد چو نە لاي ئا فرە ت لە پېشە وە ، لە دوا وە دە بېت ئىتر جىگە يە كى سى يە م نېبە كە بتوانرى خە لكى لىرە ي بچىتە لاي ئا فرە ت ، كە وائە هېچ و اتايە ك بۆ ئەم ئايە تە و ئە و فەرمانە شى تىيدا ھا تۆتە خوار وە نامىنېتە وە

بۆخوا پاشان بۆ مېژوو

بهلام له بهر ئه وهى يه كۆك له و جىگايانهى ئافرهت حه رامه و، شه و بىتران حه لال پىويسته شه و جىگه يه رۆن بگرتشه وه كه دروسته لىوهى خه لكى بچىته لاي ئافرهت هه ر بۆيه خوائ گه وره فه رمانى كردووه به شوينى كىلان، شوينى كىلانيش شه و جىگه يه يه كه مندالى لىوه دىته ده رى و شه م جىگه يه يه كه پىويستى پياوان جىبه جى ده كات .

وه سه باره ت به وگىرپانه وهى دراوه ته پال (رضا) په زاي خوائ لىبى، له باره ي حه لالى و په وايى چونه لاي ئافره تان له دواوه ، به لگه سازىيه كه به وته كه ي (لوط) عليه السلام. ده لىم:

رافه ي ئايه تى (يا قوم هؤلاء بناتى من أظهر لكم) هود/ ۷۸

له ئايه تىكى تر دا ها تووه كه ده فه رمو يت: (وَلَوْطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَأَثُونَ
الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ) العنكبوت/ ۲۸.

(لوط كاتى به هۆزه كه ي وت ئىوه به پاستى كارى نىربازى ده كه ن ، هه چ يه كۆك له گه لان پىش ئىوه شتى واي نه كردووه ، ئىوه ده چنه لاي پياوان و پىگه ده بپنه وه).

جا پى برىن واتاي چه ته گه رىتى نىيه به ته نها به لكو واتاي شه وه ش ده گه يه نىت كه به و كاره يان وه چه و نه وه له بن دىنن، واته به وهى كه ده چن له دواوه كارى خراپ ده كه ن ، بۆيه شه گه ر له سه ر چونه دواوهى (پياوان و ئافره تان) به رده وام بن و واز له وه چه خستنه وه به يىنن شه و مرؤفايه تى له ناوده چىت و شه و بن برده بىت.

كه واته ئايه ته پىرۆزه كه شه م واتايه ده خوازىت به تاييه تى گه ر بپروانىينه شىوازى باسى ئايه ته كه له وهى پىش خوى گومانيش له وه دانىيه كه شه م چۆره زانسته

بۆخۇا پاشان بۇ مېژوو

لەلای پېشەوا (رضا) شاراوه نەبووه ، كەواتە دەر كەوت ئەو وتە يەى دراوہ تە پال ئىمام (رضا) بوختان وھەئبە ستراوہ .

چونەلای ئافرەت لە دواوہ جگە لە (شيعە) بە تايبە تيش ئىمامىيە كانيان كە سى تر شتى وای بە لاوہ پەوانىيە

بزائە ھەمو (سەيد) و ئەوانەى لە ھەوزەى نە جەف و تەواوى ھەوزە كانى ترن ھەر ھەمويان ئەم كارە قىزە ونە دەكەن . ھاورپيە كمان ھەبو بە ناوى (سەيد أحمد الوائلى) دەيووت : لە و كاتەى كە ئەورپوايە تانەى بينيوہ دەستى كردووہ بە و كارە قىزە ونە و زۆريە دەگمەن ، دەچووہ لای ئافرەت لە پېشەوہ .

من بۆخۆم ھەركات بە ھەريە كىك لەو (سەيد) ھە پىزانە لە ھەركویدا گەيشتبم پرسىارى ئەو ھەم لىكردون ، كە ئايار ھەويە چونەلای ئافرەت لە دواوہ يان نا ؟ ھەمويان پىيان دەوتم : بە ئى پەوايە ، جائىتر دەستيان دەكرد بە ھىنانە وەى ئەو رپوايە تانەى لەو بارەوہ ھەيە ، يە كىك لەوانە ، ئەو گىترانە وەيە بو كە لە پېشەوہ ناماز ھەمان پىندا

جانەك بە چونە لای ئافرەت لە دواوہ وازيان ھىنايىت ، بەلكو زۆرىك لەوانە چونەلای نىرينە شيان ھە لال كردبو ، بە تايبەت (مىردە مندال) .

پۇژىكيان لە ھەوزە بوين ھەوال ھات كە بە پىز (سەيد عبدالھسەين شرف الەدين الموسى) ، گەيشتوتە شارى (بەغداد) ، بە و نزيكانەش دەگاتە نە جەف تاچاوى بە بە پىز (آل كاشف الغطاء) بکەوى ئەم (سەد شرف الەدين) ، يە كىك بو ، لە ھەر ئەستىرە ديارە كان لەلای زاناو نە خویندە وارە كانى شيعە بە تايبەت پاش نوسىنى چەند كىتیبك وەك كىتیبى (المراجعات والنص والاجتهاد) .

كاتى گەيشتە نە جەف سەردانى ھەوزەى كرد لە لاين ھەلسورپىنە رانى ھەوزەوہ بە مامۇستاو قوتايبيە كانىيەوہ ، خۆش ھاتنىكى گەرميان لىكرد

بۆخوا پاشان بۆ مېژوو

جاله دانىشتنىڭدا لە نوسىنگەى (سەيد آل كاشف الغطاء) ،كە چەند بە پىزىو سەيدىكى تىرىشى ئى بون ، لەگەل ھەندىك لە قوتابىانى ھەرزە كە منىش يەككىك بوم لەو ئامادە بوانە لە ناوگەرمەى دانىشتنە كە دا گەنجىك كە لە سەرھەتەى لاوتىدا بو ، ھاتە ژورە ھەو سلاوى كرد ئامادە بوانىش سلاوھە كە يان سەندە ھەو و گەنجەكە بە (سەيد آل كاشف الغطاء) ى وت: سەيد پىرسىارىكم ھەيە ئەویش پىتى وت: پىرسىارە كەت لە بە پىزى (شەرىف الدىن) بگە (وھەك پىزىك ھەزى كرد ئەو ھەلام بەداتە ھەو).

گەنجەكە وتى :سەيد من لە (لندن) دەخوئىم بۆ بە دەست ھىنانى نامەى (دەكتورا) ھەتتا ئىستامەن خىزانم نىيە ، ھەنە ھەوئى لەوئى ئافرەتتىك يارمەتەيم بەدات (سەرھەتتا گەنجەكە پاشكاوانە مەبەستە كەى نەدركاند).

(سەيد شەرف الدىن) پىتى وت :دەى خىزان بەھىنە ھەو خىزانە كەت لەگەل خۆت بەرھە.

گەنجەكە وتى ئاخىر زۆر گرانە ئافرەتتىكى ولاتى خۆم لە كوئى لەگەلئەدا بىزى ؟

(سەيد شەرف الدىن) لە مەبەستە كەى گەيشت پىتى وت: كەوايە دەتەوئى

ئافرەتتىكى بەرىتانى بخوازىت ؟

گەنجەكە وتى :بەئى ،(سەيد شەرف الدىن) پىتى وت :ئەمە دروست نىيە خواستنى

ئافرەتەنى گاۋرۇجولەكە ھەرامە .

گەنجەكە وتى دەى چى بگەم ؟

(شەرف الدىن) پىتى وت :بگەپئى ئافرەتتىكى موسولمان كە دانىشتوى ئەوئى بئى

بىخوازە ،جا ھەرب بئى ياھندى ياھەر ولاتىكى تر بەو مەرجەى موسولمان

بىت .

گەنجەكە وتى : زۆرگە پائوم كە سىكى وام چىنگ نەكە وتوۋە كە بەشپاۋى ئەوئى

بزانم بىيئە ھاوسەرم ھەتتا ويستم كارى (موتەھ) بگەم دەستم نەكە وت ، ھەھىچ

بۇخۇا پاشان بۇ مېژوو

پېنگە يەكى تىرم لە بەردەمدانىيە ، يادەبى زىنابكەم يادەبىت ژن بېنىم
هەردوکارەكەش بۆم قورسەن.

زىناکردن من لىئى دورم چونكە حەرامە ، ژن ھىتانه كەشم وەك دەزانى بۆم
ناكرىت ، من سالىكى رەبەق يازياتر ، لەوى دەمىنمەو ، پاشان بۇ پشومانگىك
دەگەرپىمەو ، ئەمەش خۆت دەزانى سەفەرىكى دورو درىژە ، كەوايە چى بكەم ؟
(شرف الدين) كەمىك بى دەنگ بو پاشان وتى : بەپاستى حالى تۆ ناخۆشە
..... ، بەھەرحال لەبىرمە رىوايەتېكم لە ئىمام (جعفر الصادق) رەزاي خواى لى بى
خويندۆتەو ، كەدەلى كابرەيك دىت بۆلاى كە زۆر گەزۆك و سەفەر كار دەبى
وياسى ئەوئە بۆدەكات كە ناتوانى خىزانەكەى لەگەل خۆى ببات يا لەوشارەى
ئەو بۆى دەچى ناتوانى مۆتەبكات (وەك تۆ ھەمان حالى ھەيە) (أبو عبدالله)
رەزاي خواى لىبىت پى دەلى :

(اذا طال بك السفر فعليك بنكح الذكر) ئەگەر لەسەفەر زۆرت پى چو ، لەگەل
نیردا جوت بە ئەمە وەلامى پرسىارەكەتە ۲ . گەنجەكە چوو دەرهو و نیشانەى

^۱ ديار بوسەرسام بو لەوئەلامى گەنجەكە ، من بۇخۆم جارېك ھەلم بۆرىكەوت بەتەنھا
، پرسىارى ئەوئەم لە سىدال كاشف العطاء كرد ، لەبارەى ئەو رىوايەتەى كەسىد
شرف الدين باسى كرد ، ال كاشف ، پىئى و تىم : من ئەو رىوايەتەم نەبىنىو ، ئىتر من
لەو كاتەو ھەولم دا سەرچاوەى ئەو رىوايەتەبدۆزەمەو ، لەھەرچ شتىك كەدەم
خويندەو ھەرسەرچاوەيەكم چىنگ بەوتايە ، بەلام ھىچ سەرچاوەيەكى
ئەورىوايەتەم دەست نەكەوت ، من واى بۆدەچم كە شرف الدين ئەورىوايەتەى
لەخۆيەو وتبى : تالەبەرنامادەبوئندا ھەست بەشەرمەزارى نەكات .

^۲ ھەندىك لە قوتابىيەكانى شرف الدين ، پىئيان و تىم : كە (شرف الدين) ئەو وروپازۆر
لەگەل ئافرەتى ئەوروى رادەبوئىرى ، بەتايبەت كچە جوانەكانيان ، ھەمووژىك
يەكىك لەو ئافرەتانە بەكرى دەگرى و لەگەلىدا رادەبوئىرى : (شرف الدين) خۆى ئافر

بوھوا پاشان بۆ مېژوو

سەرسامى لەو ئەمەكەيدا بە دەموچاويەو دەيار بو ،بەلام ئامادەبوان لەوانەش

سەرۆكى حەوزە كەسيان ورتەيان لە دەم نەهات

جارتكيان يەكئێك لەو بەرپزانه ی لە حەوزەبون بەسەر مێرد مندالێكەو

كە لە حەوزە دەيخویند گېرا هەواله كە زۆرێك بېستی بۆ رۆژى دواىى ئەم

بەپزە لە پارەو هەكەدا پياسەى دەكرد سەيدىكى تر لێى نزيك بۆوه كە يەكئێك بو

لە مامۆستاكانى حەوزەو هەواله كەى بېست بو ،بەگالته وە پێى وت : (سید

ماتقول فى ضرب الحلق) سيد لە بارەى كيشان بە هەلەقەى قنگ چى دەلى

؟ ئەویش زۆر بە گالته يەكى تەواو وە پێى وت : (يستحسن ادخال الحشفة فقط)

واباشە تەنھا سەرى كێرى بۆبخەيتە ناو وە ، ئيتەر هەردوكيان دايانە قاقاى

پێكەن ؟؟؟!!

سەيدىكى تر لەوئى هەيە ،كە يەكئێك لە مامۆستاكانى حەوزەو بە نێر بازى بە ناو

بانگە پۆرێك مندالێك دەبينى لەگەل يەكئێك لە مامۆستاكانى حەوزەدا دەپێى ،

لێى ئەپرسى ئەم مندالە چى يە لەگەلتا ؟ پێى دەلى كورمە ، فلان كەس ، ئەویش

پێى دەلى : بۆناينێرى بۆلامان تا وانەى پێى بلێين فێرى بكەين وەك خۆت لە دوايدا

زانا دەرچى ؟

ئەویش بەگالته پێكردنەو وەلامى دەداتەو پێى دەلى : ئەى خوێرى ، ههچ

و پوچ ئەتەوئیت بيهێنم بۆلات تا (واو واى) لى بكەى ؟

هتێكى گەنجى مەسىحى سەر بە مارۆنئيهەكان : ژنئيهەتى ، بەناوى (نەهار) ، دەى چۆن

بۆخۆى حەلال بى ئافرهتى گاورد بېنى و لە سەرخەلكى تر حەرامى دەكات ؟

بۇخۇا پاشان بۇ مېژۇو

ئەم بەسەر ھاتە يەككە لە مامۆستاكانى ھەوزە ،كە جىيى تممانە يە بىرى گىرپامە ۱ لەم پوداوانە مان زۆربىنىو ،ئەۋەشى كە بىستومانە زۆر زۆر لەۋە زىاترە ، (سەيد عباس) ھاورىي ي بەرئىزمان شت گەلىكى زۆرى لەم پوداوانە كۆكردۇتەۋە ، بەدرىژىو بەمىژىو كاتە كانىشيانەۋە تۆمارى كردون و ناوى كەسە كانىشى تىدايە و نىيازى وايە بىكات بەكتىبىك ،ئەى ويست ناوى كىتتەكەى بنى (فضائى ھورە العلمىة فى النجف) چونكە بەراستى زۆر پىويستە راستىيەكان بۇ خەلگە نەخوئىندەۋارەكانى شىعە ،باسبكرىت و ئاگادار بكرىنەۋە ، ئەو خەلگە ھەزارو داماۋانەى كە نازانن ،چى لەپشتى پەردەۋە پودەدات ، نازانن بەناو زاناۋ سەيدەكان خەرىكى چىن كەسى و ايان ھەيە ھاوسەرى ياكچى يا خوشكى دەنيرى بە مەبەستى سەردانى شوئىنە پىرۆزەكان ، يا بە نىيازى مندال ، يا بە مەبەستى پىشكەش كردن بۇ (حسین) بەلام يەككە لەو سەيدانە ۋەرىدەگرىت ،بەتايىبەت ئەگەر ئافرەتەكە جوان بىت ، دەيانئىتن لەگەل خۇياندا ۋ ، ھەرچى خراپە يە لەگەلئاندا دەيكەن ،لاحول ولا قوۋة الا بالله .

پىنچ يەك (الخمسة):

خومس (پىنچىەك) يەككى ترە لەو بابەتانەى كە لەلايەن فوقە ھا و زاناكانەۋە بەشىۋە يەكى يەكجار خراپ بەكاردىت بۇتە سەرچاۋە يەكى ئەۋتۇ كەسەيدەكان وزاناكان لەو پىنگە يەۋە سامان و دارايىيەكى بى شومارىان چىنگ بەكەۋى لەگەل ئەۋەى كە دەقەكانى شەرى بەلگەن لەسەرئەۋەى كە پەشە خەلگە شىعەكە دەتوانن ۋەك تەۋاۋى مال و دەسكەۋتەكانى تىران خەرجى بكنە و مامەلەى

۱ ھىچ جىنگەى سەرسامى نەبى ، چونكە ھەندىك لەوكتىبانەى ۋەختى خۇزى دەمان خوئىندەۋە بەدەق ،باس لەم كارانە دەكات ۋەك دەلى (ۋچائز نكاح الغلام الامرد....

(دروستە مېردمندال مارەبكرى)

بۆخوا پاشان بۆ میژوو

لهگه ئدا بکه ن به لکو نه وهی پینج یه ک دهدات به وسه دیدوزانایانه به تاوانباریش داده نریت چونکه سه ره پینجی نه وده قانه ی کردوه که له پینشه وای بنوه پداران و پینشه وایانی نه هلی به یته وه هاتوه (سلأوی خویان لیبت) ، جابۆنه وهی خوینه ری ژیرو وریا له پاستی پینج یه ک وشپوه و چۆنیتی سه رفکرنی ، ئاگاداریی ئیمه باسی پینج یه ک ده خینه پوه نه وپینشه که وتنه میژوییه ی پوی دا تیایدا ، به به لگه ی شرع و وته و فه توای نه وزانایانه ی که جینگه ی متمانه و بایه خن و بایه خ بۆقسه کانیا ن داده نری :

۱- (ضریس الکنانی) ده لئ: (أبو عبدالله) په زای خوی لیبتی پیتی وتم: نه زانی خه لکی له کوی وه توشی زینا بون وزینا چوه نیویانه وه ؟ وتم: نه خیر به فیدات بم ، وتی : له پینگه ی نه و پینج یه که ی ئیمه ی نه هلی به یته وه ته نها نه و لایه نگرو کۆمه له پاکه ی ئیمه نه بن نه مانه پینج یه کیان بۆ حه لاله بۆ پیویستی له دایک بونیان . أصول الکافی ۵۰۲/۲ به شه رحی شیخ مصطفی

۲- (حکیم مؤذن بن عیسی) ، ده لئ له باره ی نه م نایه ته ی که ده فه رموی (و اعلموا انما غنمتم من شیء فان لله خمسهُ وللرسول ولذی القربی والیتامی)
الانفال / ۴۱

بزنان هه رچیتان ده ست که وت نه و پینج یه کی هی خوا و پینغه مبه رو خزمه نزیکه کانه ، په رسیارم له (أبو عبدالله) کرد جا (أبو عبد الله) ئانیشکه کانی خسته سه ر پانه کانی خوی و به ده ستی ئاماژه ی کردو وتی : سویند به خوا نه م پینج یه که به خشینی پۆزیکه به پۆزیک به لأم نه وه هه یه که باو کم لایه نگرانی خوی که ردنی ئازاد کردون و ئی یان ناسه نی ، تا به لکو نه وانیش زه کات بده ن) اصول الکافی ۴۹۹/۲

بِقَوْلِ أَهْلِ بَيْتِ بَنِي هَاشِمٍ

۳- (عمر بن یزید)، ده‌لی: (موسولمانیکم بینی له مه‌دینه، که مالئکی هینابو بؤلای (أبو عبدالله) نه‌وساله نه‌ویش لیئی وهرنه‌گرت و پرتی کرده‌وه، وه‌پیتی وت: نه‌ی (أبوسیار) نیمه‌گردنی تزمان نازادکرد و نه‌وماله‌حلالی خوت بی و بیخه‌ره‌لای مال و داراییه‌کانی ترت. وه‌هرششتیکیش که به‌ده‌ستی لایه‌نگرانمانه‌وه‌یه له‌زه‌وی گهردنیا نازاد بیت تاسه‌رپه‌رشتی نیمه‌ه‌لده‌ستی) هه‌مان سه‌رچاوه‌۲/۲۶۸

۴- (محمد بن مسلم) له‌یه‌کئک له‌ئال وه‌بته‌وه ده‌گپرتته‌وه که وتویه‌تی: ناره‌حه‌ترین شتی که‌خه‌لکی تیدابیت له‌رؤزی دوایدا نه‌وه‌یه که‌خاوه‌نی پینچ یه‌که‌ه‌لده‌ستی و ده‌لی، نه‌ی په‌روه‌ردگار پینچ یه‌که‌که‌م، وه‌نه‌وه‌نیمه‌ش گهردنیا لایه‌نگرانی خومانمان له‌م پینچ یه‌که‌ نازادکرد تاله‌داک بونه‌کانیان پاک بیت) أصول الکافی ۲/۵۰۲

۵- (أبو عبدالله) په‌زای خوی لیبیت، ده‌لی: (خه‌لکی هه‌ره‌ه‌مویان له‌ژیرسایه‌و سیبهری نیمه‌داده‌ژین نه‌وه‌نیمه‌ش لایه‌نگران و دؤستانی خومانمان له‌پینجیه‌ک نازادکرد) من لایحضره‌القیه ۲/۲۴۳.

۶- (یونس بن یعقوب)، ده‌لی: له‌لای (أبو عبدالله) بوم په‌زای خوی لیبی پیاویک له‌ (قه‌ناطین) هکان هات بؤلای پی ی وت: به‌فیدات بم نیمه‌مال وقازانجی باشمان ده‌ست ده‌که‌وی و ده‌ه‌شزانین که‌مافی ئیوه‌مان له‌سه‌ره، وه‌نیمه‌له‌مباره‌وه که‌مته‌رخه‌مین، (أبو عبدالله) په‌زای خوی لیبی ده‌لی: به‌پاستی نیمه‌چاک ناکه‌بین نه‌گه‌رمال و دارایتان له‌سه‌ر دابنئین من لایحضره‌القیه ۲/۲۳.

۷- (علی بن مهزیار) ده‌لی: له‌کتیبیکی (أبو جعفر) په‌زای خوی لیبی خویندومه‌ته‌وه که‌پیاویک هات داوای نه‌وه‌ی لیکرد که‌له‌خواردن

بۆخوا پاشان بۆ مېژوو

وخواردنه وه كه پيدا له پېنج يه ك بيبه خشي ئه ويش به ده ستي خۆي ئه مه ي بۆ نوسی : (كه سۆ له مافی من كه م بكا ته وه ، گه ردى ئازاد بېت و بۆي په وايه). من لايحضره الفقيه ۲۲/۲

۸- بيا ويك هات بۆلای پيشه وای باوه پداران په زای خوای لئيبت وتی (مالئكم ده ست كه وت به خرابه به كارم هينا نایا بۆم هه به ته و به بكم ؟ ئه ويش پيى وت : بچۆ پېنج يه كه كه م بۆ بهينه ، چو هينای پاشان پيى وت : ئه م پېنجه بۆخۆت چونكه ئه گه ر هه ر كه سيك ته و به ي كرد ، ماله كه شي له گه ل خۆيدا ته و به ده كات). هه مان سه رچاوه ۲۲/۲

ئهم پر وایه ته و چه ندانی تر به پاشكاوی باس له وه ده كه ن كه شيعه ده توانی پېنج يه كه نه دن بۆ به هر كه سۆ و ستي بۆخۆي بيخوات و نه يدات به ئه هلی به يت ئه و بۆي په وايه و هيچ تاوانی ناگاتی به لكو پيويسته هه روه كه له پر وایه تی سۆ هه مدا هاتوه ، پېنج يه كه بدات به و پيشه وایه ي كه له ئاخیر زه ماندا دیت و سه ر هه لده دات . وه ئه گه ر پيشه وایه بونی هه بېت ئه و پېنج يه كي نادريتی ، تا ئه و كه سه ی له ئاخیره ماندا دیت ، له ئال و به يت ، ئیتر چۆن په وایه بدریت به زاناو موجه هیده كان ؟ فه توای زانا متمانه پيكر اوه كان له باره ی نه دانی پېنج يه كه له سه ر شيعه پشت به ستووه به و ده قانه ی كه له پيشه وه باس مان كردو چه ندین ده قی تر گه لی ژۆرن به پاشكاوانه شيعه عه فو كراوه له دانی پېنج يه كه وه ئه م فتوايه ش له وزانایانه وه ده رچووه كه له گه وریه زاناو موجه هیده كانن له وانه ی كه توانای زانستی و پله ی به رزيان هه به له نيو زانایاندا له وزانایانه ی كه فتوای ئه وه ی داوه كه په وایه پېنج يه كه نه دریت به هيچ كه سيك

بۆخۇا پاشان بۆمبۆزۈۋ

۱- (نجم الدين جعفر بن الحسن) ، كه ناسراوه به (المحقق الحلبي) و سالى ۱۶۷۶ك مردووه دوياتى كردۆتوه كه په وايه له كاتى نه بونى نيمامى مونته ضير "كه له ئاخىر زه ماندابه يدا ده بى" سود له دارايى وه ريگيرى و به ده ق ده لى: (پيتويست نيبه ئه وانه ي پينج يه كيان له سه ره پشكى لى بدن) .

بروانه : كتاب شرائع الاسلام ۱۸۲-۱۸۳، كتاب الخمس

۲- (يحيى بن سعد الحلبي) ، سالى ۶۹۰ك مردووه

واي بۆچووه كه پينج يه ك و غه يري پينج يه كيش حه لال و په وايه بۆشيمه ئه مه ش وه ك ريز و به خششيك له پيشه واكانه وه بۆ شيعه وه ك له و كتيبى دا (الجامع الشرائع ص ۱۵۱) دا هاتووه

۳- (الحسن بن المطهر الحلبي) كه له سه ده ي هه شت دا ژياوه فتواي داوه كه پينج يه ك په وايه بۆ شيعه و ده توانن نه يده ن وه ك له كتيبى (تحرير الاحكام: ۷۵) دا هاتووه .

۴- (الشهد الثانى) كه له ۹۶۶ ك وه فاتى كردووه له كتيبى (مجمع الفائدة والبرهان : ۴ / ۳۵۵-۳۵۸) به شيۆه يه كى په ها بۆ ئه وه چووه كه پينج يه ك په وايه ، ده لى : ئه وه ي پاستر بيت پينج يه ك په وايه وه ك له كتيبى (مسالك الافهام : ۶۸) دا هاتووه

۵- (المقدس الأرببلى) ، سالى ۹۹۲ ك مردووه ، زاناترين زاناي چاخى خۆي بووه به جورتيك كه له قه بى (المقدس) يان لى ناوه ، فه تواي حه لالى پينج يه كى داوه و شيعه ده توانى به په ها بى مامه له و هه لسوكه وت به مالى نادياره وه^۱ بكات به تايبته ئه گه ر پيتويستى پى بو وه ده لى به گشتى هه واله كان ئه وه

^۱ مه به ست له مالى ناديار ئه ماله يه كه ده بيت بدرى به "مهدي" كه له ئاخىر زه ماندا په يدا ده بيت ، كه پيشى ده وترنت : (خمس).

بوھوا پاشان بۆ ميژوو

دهگه يەنن ،كە پينج يەك لە سەر خەلكى لادە چيټ كاتى كە پيشەوا (مەھدى) ديار نەبو ، ھەروەھا كاتيكيش كە پەيدا بو بە و اتايەى كە واجب و پيويست ناكات لە كاتى پەيدا بونيشى دا پينج يەك بدرت لە بەر نەبونی بەلگە يەكى بەھيز لە سەر قازانچ و دەست كە وتى خەلكى ونەبونی دەست كە وتى جەنگ .

دەلیم : ئەم فتوايەى لە و ئايەتەرە وەرگرتووھ كە دەفەر موى (وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ) الأنفال / ٤١ پاشان چەند رېوايەتيك دەھيتى لە پيشەوا "مەھدى" وە كە دەلى ئيمە پينج يەكمان بۆ شيعە رەوا داوھ .

٦- (العلامة سلال) دەلى : پيشەواكان پينج يەكيان بۆ شيعە رەواداوھ لە سەردەمى ناديارى "مەھدى" دا ئەمەش وەك ريزو بەخششيك تايبەتە بە شيعەوھ بېوانە/ كتاب المراسم ٦٣٢ .

٧- (سيد محمد طباطبائي) ، لە سەرەتاي سەدەى يازدەوھ مردووھ دەلى : ئەوھى راستر بيت ئەوھى كە پينج يەك رەوايە مدارك الأفهام : ٣٤٤ .

٨- (محمد باقر سبزوایى) كە لە كۆتايى سەدەى (يازدە) دا مردووھ ، لە پاش گيژانەوھى چەند زانايەك كە ھەمويان فتوايان داوھ كە پينج يەك رەوايە بۆ شيعە ديتە سەر وەلام دانەوھى ھەندىك كيشە كە بەرەو پوى ئەم بۆچونە دەبيتەوھ و دەلى : ئەو ھەوال و گيژانەوانەى باس لە رەوايەتى پينج يەك دەكەن ، راستر و پاشكاوانە ترن ھيچ پاساويك نيبە بۆلادان ليتى ، لە بەر ئەم گيژانەوانەى كە باس كران

بەگشتى رەوايەتى پينج يەك لە سەردەمى ناديارى "مەھدى" دا بۆچونيكى بەھيزە بېوانە : كتاب ذخيرة المعاد : ٢٩٢ .

٩- (محمد حسن الفيض الكاشانى) ، لە كتيبە كەيدا (مفتاح الشريعة) ص ٢٢٩ ، مفتاح ژمارە "٢٦٠" ئەو بۆچونەى بەلاوھ ھەلبژاردەيە كە دەلى : ئەو

بؤخوا پاشان بؤ ميژوو

به شهی تاييه ته به (مهدي) که پينج يه که، له سه ر شيعه لاجوو، وه ده لئى:
چونکه پيشه وايان نه مه يان بؤ شيعه به ره واداناوه
۱۰- (جعفر کاشف الغطاء)، که سالی ۱۲۲۷ک مردوو، له (کشف الغطاء)
ص ۳۶۶: باس له وه ده کات که پيشه وايان پينج يه کيان به ره واداناوه و
پيويست نييه بدرت پييان.

۱۱- (محمد حسن النجفی)، سالی ۱۲۶۶ک مردوو، له جواهر الکلام، ص ۱۴۱
ج ۱۶ باس له وه ده کات که پينج يه بؤ شيعه ره وايه له سه رده می ناديارى
(مهدي)، به لگو هتا له سه رده می په يدا بونيشيدا که وه ک ناديار وايه، وه نه و
گيرانه وانه ده هيتي که زور نزیکه بگاته، پلهی ((ته واتور)).

۱۲- (شيخ رضا الهمدانی)، سالی (۱۳۱۰ک) مردوو، له کتیبه که يدا "مصباح
الفقيه" ص ۱۵۵: له کاتي ناديارى (مهدي) دا پينج يه کی به ره واداناوه، وه شينخ
(همدانی) زور له دواتر بووه نزیکه ی پيش سه ده يه ک يازياتر ده بی.

به م جوره بينيمان که پينج يه بؤ شيعه ره وايه و گه رنه يده ن عه فوکراون ليى
، نه مه ش بؤ چوئيکی بلاوه له لای هه موزانا پيشينه کاني شيعه و نه وانه ی
دواتريش، وه به م جوره کاري له سه رکراوه تا سه ره تاکاني سه ده ی ۱۴، نه مه
جگه له وه ی که چندين ده ق له باره ی ره وايه تيبه وه هاتوو، نيتر گه روايي چؤن
ره وايه پينج يه ک بدرت به پيشه و او موجه هيده کان؟ له گه ل نه وه ی پيشه وايان
(سلاويان له سه ر) پينج يه کيان ره ت کردۆته وه، گه راندويانه ته وه بؤ
خواه نه کانيان و، به خشيويانن له داني، جا نايان زانان موجه هيده کان چاکترن
له پيشه واکان، سلاويان له سه ر؟

فه توای ره وايی پينج يه بؤ شيعه، ته نها نه و که سانه ی که باس مان کردن،
فه توایان نه داره له سه ري و به س، به لگو چه ندان قات و نه ونده ی تری

بوھوا پاشان بۆ مېژوو

نەوزمارەيە ، بەدرىژاي چاخەکان فتوايان لەسەرداوە بەلام ئيمە لە ھەرچاخە لەتواي زانايەکمان ھەلبژارد ، تا بۆمان پون بېتەو ھەدانى پېنج يەك واجب نيبە، ئەمەش قسەو وتەي زۆرئیک لەشارەزايانە ، بەدرىژاي سەردەم چونکە ئەمە وتەي پەسەندە ، لەم بابەتەو ھەکان گيرە لەگەڵ دەقەکان و کارى پېشەوايان ، سلاويان لەسەر

بائىستاش فتواي دو کەلە زاناي پېيازى (شيعە) ھەريگيرين کە ئەوانيش: ١-
شېخ المفيد ٢- شېخ الطوسى يە .

١- (شېخ المفيد) ، دەلى (ھەندى) لەزانايانمان پاجاييان ھەيە لە پېنج يەك دا ، لەکاتى ديار نەبونى (مەھدى) دا، ھەھەريەکئیک لەو دەستەو کەسانە چەند قسەيەکیان کردووە (پاشان ئەندازەي وتەکان باس دەکات) يەکئیک لەوانە ئەو يە کە ھەندئیک لەوانە نەدانى پېنج يەکیان لابردووە لەبەرناديارى (امام مەھدى) ھەندئیکى تر بە پئويستيان داناو ھە کە ئەم مائە بشاردريتەو، ھە ئەو ھەوالەش تاویل دەکەن کە دەلى: (زەوى لەکاتى بەدەرکەوتنى (امام) دا شتەکانى نئوى دەرەخات کاتئیکيش کە امام (مەھدى) ھات خواجئیکەي ئەو شتە شاراوانەي پئى نیشان دەداو، لەھەمو جئیکەيە کە ھەليان دەگرئیتەو) پاشان دواتر بۆچونئیک ھەلدەبژئيرئى و دەلى: پېنج يەك واز لئیدەھئيرئيت بۆ (مەھدى) ئەگەر خاوەن سامانە کە ترسى ھەبو پيارانەگا ، لەپېش مردنیدا ھەسئيت بکات بۆکەسئیک کە متمانەي بەژئيرى ودينى ھە بئيت تائەويش ھەيگەيە نئیتە دەستى ئيمام (مەھدى)

گەرئەو کەسە گەيشتە ئەوسەردەمە گەرنا ئەو ھە ھەسئيت دەکات بۆکەسئیکى تر کە جئیکەي متمانە بئيت ئيتر بەم جۆرە تا ئيمام دەرەکەوئيت ، ھەدەلئيت من ئەم

بۆخۇا پاشان بۆ مېژوو

بۆچونەم بەلاوہ رونتەرہ وەك لەتەواوی بۆچونەکانی تر، چونکہ پینج یەك ماہی
كە سێکی نادیارە كە پێش دیارنەمانی هیچ رینگە یەکی دانەناوہ كە پتویست
بیت.

پاشان دەلی: وەمامەلەئەئە سامانە وەك سامانی زەكات مامەلەئەئە لەگەڵ
دەكریت، كەواتە: لەم كاتەدا لەسەری لاناچیت، وە دەلی: خۆئەگەر كە سێكیش
بیت پینج یەك كە تاییەتی ئیمامە بكات بەدوبەش، بەشێکی بۆ ئیمام و بەشەكە
تری بۆ هەتیوانی كەس و كاری محمد و ریبواران و هەژاران بە وچۆرەئەئە
قورئاندا هاتووہ

گەر كە سێك ئەمەئەئە كردنەوا لە راستی دورنەكە و تۆتەوہ بە لكو پێكاویبەئەئە
بروانە / المقنعة ص ٤٦

٢- (شیخ الطوسی) كە سالی ٤٦٠ك مردووہ دامەزینەری (حەوزەئەئەئە) و
یەكەم پێشەواي ئە و قوتابخانەئەئە بووہ، لە پاش باسكردنی حوكمەكانی
پینجیەك، دەلی: ئەمە كاتێك وایە كە ئیمام (مەدی) بە دیار بکە ویت، پاشان
دەلی: لە كاتی نادیارئەئە ئیمام دا ئە و پێشەوايانە روخسەتیاں داوہ
بۆ لایەنگرانی خویان كە لە مافی خویاندا سەرفی بکەن وەك ژن و ژن خوازی و
بازرگانی و مال و خانو.

ئیتیرجگە لە مەبەھیج جۆرێك نابیئەتە سەرفی پێوہ بكریت، وەئەئەئەئەئەئە
پینج یەك شاردراروہ تەوہ و غەیری ئە مەش لە كاتی نادیارئەئە ئیمام دا
ئە وەزانایانمان راجیایان تێداھەئەئە وەھیج دەقیكی دیاری كراونیبەئەئەئە

بوھوا پاشان بۆ ميژوو

۱۰- ارەوہ ۱ تەنھانە وەندە ھەيە ھەريەك لەزاناکانی شيعە و تەيەکی و تووہ ،كە نيحتياتی تبادا پەچاوەکردووہ پاشان (الطوسی) ئەم چوار و تەيە باس دەکات:

۱- ھەندیک لەزانایان وتویانە لەکاتی نادياری ئيمام دا پينجیەك وەك ئەو شتانەي کە بۆمەسزەفی ژن وژن خوازی و بازرگانی مامەلەي پێوہ دەکریت ئەویش ھەروايە ئەمە لە ھەمو بۆچونەکان راسترە چونکە يەك دەگریتەوہ، لەگەڵ ئەو دەقانەي کە لە پيشەواکانەوہ ھاتووہ ، زۆریك لەزانایانی شيعە لەسەر ئەم بۆچونەن.

۲- ھەندیکی تر دەڵین: دەبیت ئەو پينج يەكە بپاريزیت مادەم ئەو کەسە لەژياندا بیت کاتیکش کە کاتی سەرەمەرگی ھات ، دەبیت وەسیەت بکات بۆيەکیك لەبرا موسوڵمانەکانی لەوانەي کە متمانەیان ھەيە تا ئەویش بيگەيە نیتە دەستی کەسێکی تر گەرئەویش کە گەيشتە سەرەمەرگ ئیتەر بەم چۆرە تا دەگاتە دەستی ئيمام (مەدی).

۳- ھەندیکی تر دەڵین: دەبیت لەژێر زەويدا بشاریتەوہ ، چونکە کاتیک کە ئيمام بەديار دەکەوێت زەویش ئەو شتانەي ناوی دەردەداتە دەرەوہ .

۴- ھەندیکی تر دەڵین: پينج يەك دەبیت بکریت بە شەش بەشەوہ سی بەشيان بۆ ئيمام ، ئەمە لەژێر زەويدا دەشاردریتەوہ يادەدریتە دەست کەسێکی متمانە پیکراو وە ئەم بۆچونەش بەلای (الطوسی) يەوہ بۆچونیکی ھەلبژاردەيە

^۱ ئەم قەسە يەوانییە ، چونکە لە پيشەوہ ، چەندین دەقمان ھینا کە لەکاتی نادياری ئيمامدا دەتوانی تەسەبوو بە پينج يەكەوہ بکری.

پەنخا پاشان بۇ مېترو

سەن بەشەكەي تىرىش بەسەر خاوەن مافەكاندرا دابەش دەكرىت لەهەتپوھەكانى
بەنەمالەي محمد صلى الله عليه وسلم و هەزارەكانيان و پېيوارەكانيانەوھ ئەم
دەبىتت كارى پى بكرىت ، ئەم بۆچونەش لەگەل بۆچونەكەي (المفید)دا
پەكدهگرىتەوھ .

پاشان دەلى: (خۆئەگەرھاتو كەسى ، احطیاطى كردو كارى بەپەكك لەو
بۆچونانە كرد كە باسماڻ كردن تاوانبار نابىت)

(شیخ الطوسی) مامەلەكردنى بەپىنچ بەكەوھ كورت كردۆتەوھ لەم چوارخالەي
سەرەوھەدا لەكاتىكدا ئەگەر نىمام نادياربو لەناو ئەم چواربۆچونەشدا بۆچونى
چوارەمى هەلبۆتاردوھ ۱ لەكاتىكدا گەر كەسى هەرىك لەم بۆچونانە هەلبۆتارى
وكارى پى بكا تاوانبار نابىت .

گەر سەرنج لەم چواربۆچونە بدەين دەبينىن ئەگەر چى لە تەفاصلیدا ، جیاوازیان
لەنۆئاندا هەيە ، بەلام هەمويان لەیەك شتدا كۆكن ئەویش ئەوشتەپە كە نىمە
دەمانەوئىت پونى بكەینەوھ كە بریتىە لەوھى ئەوماڵ و دارايانەي واتە (پىنچ
یەك) كە مافی نىمامى ناديارە ياكە سىكى تر بەهېچ جۆرىك بۆ (سەید)و
(موجتەھید)ەكان نىبە دەستى تى وەریدەن وھەلسوكەوتى پىوھ بەكەن لەگەل
ئەوھى ئەو چواربۆچونەي سەرەوھ جیاوازن لە شىوھى سەرفكردى پىنچ
یەكدا ، بەلام بەهېچ جۆرىك تەنانەت ئاماژەپەكیشى تىدانىبە بەرەوایى چ جاي
واجب بون ، بەوھى كە پىنچ یەك يابەشكى بدرى بەسەیدو موجتەھیدەكان

^۱ ئەمەش بۆچونى نۆرىنەي زاناپانە .

بۆخووا باشان بۆ مېژوو

بۆچونى چوارەم ئەوھى كە (طوسى) ھەلئىبژاردوزە ئەوھى كە شىعەكان لەسەرى دەپۆن (الطوسى)ش وەك ئاشكرايە يەكئىكە لەدامەزرىنەرانى ھەوزەى عىلمى و مامۆستاي ئەو دەستەيەشە.

جاسەيرە تۆبلىتى (طوسى) وجەماوھرى شىعەكان لەسەردەمى ئەودا ولە پىئش ولە دواى ئەوئش ھەلە بۆين؟ ئەمەفتواى يەكەم پىئشەواى ھەوزەى عىلمى نەجەفە.

ئىستا بابىين فتواى پىئشەوايەكى ترى ھەوزە ،باس بکەين ئەوئش دۆست و پىئشەواى كۆچکردو (أبو قاسم الخوئي) يە تافتواى يەكەم پىئشەواى ھەوزە و ،پىئشەوايەكى تىرپون بکەينەوھ.

پىئشەوا (خوئي): لەباسى پىئنج يەك وپى شياوان وسەرف کردنيدا دەلى: (پىئنج يەك لەسەردەمى ئىمە و سەردەمى ناديارى پىئشەوا دەكرىت بەدوبەشەوھ نيوھى بۆ پىئشەواى سەردەم وچاوەروانكراو (خاوازوبەديارى خات) وگيانمان فیداي ئەو بىت مەبەست نىمام (مهدى المنتظر) ھ نيوھكەى تىرىشى بۆ { بنى هاشم } و ھەتئوو ھەژارەكانيان و پىئواران تا دەگاتە ئەوھى دەلئىت ئەو نيوھى يە كە دەگەپئتەوھ بۆ نىمام (باشترين سلاو بۆسەرخۆى و باوباپىرانى بىت) لەكاتى نادياريدا دەگەپئتەوھ بۆ جىگرەكەى كە برىتئە لەو كەسەى كە شارەزاو متمانە دارە ،كە شارەزايە لەسەرفکردنى ئەو مالەدا جايابۆى دەبرىت يا مۆلەتى لى وەرەدەگىرىت لەسەرف کردنيدا..... تاد) ضياء الصالحين مسألة ۱۲۵۹ ص ۳۴۷.

بۇخۇا پاشان بۇ مېتزوو

فتواكەى (خوئى)له فتواكەى (طوسى)جياوازتره چونكه طوسى به هيچ جورىك باس له وه ناكات كه پيئنج يهك يابه شىك له پيئنج يهك بدرىت به فه قيهو موجته هيد، وه جه ماوه رى شيعه كانى سه رده مى خوئسى كاربان به م فتوايه كردوه به لام ده بينين فتواكەى (خوئى) به دهق باس له وه دهكات كه پيئنج يهك يا به شىكى ده درىت به فه قيهو موجته هيد.

بوختهى به ره و پيش چونى تيروانىنى پيئنج يهك

بوچونى يه كه م: له پاش بچراندنى زنجيرهى پيشه وايه تى و ناديارى پيشه وا (مه دى) نه وه يه كه پيئنج يهك مافى پيشه واى نادياره واته مافى ئيمام (مه دى) يه، وه هيچ فه قيهو سه يدو موجته هيدىك مافيان پتوهى نييه هه ريوئه زياد له ۲۰۰۰س بانگه شهى نه ويان كرد كه نه مانه جيگرى پيشه واى ناديارن له به رختارى نه وهى پيئنج يهك ببه ن وه ده لىن ئيمه له پيشه واى نادياره وه ناموزگارى وه رده گرین و ده توانين پيئنجيه كى نه وده ست كه وهى كه په يدای ده كه ين بیده ينه پيشه واى ناديارنه م بوچونه له سه رده مى نه وهى كه پيئى ده وترىت "سه رده مى ديارنه مانى بچوك" وابو، وه به مجوره مايه وه تاسه ده يهك يادوسه ده به هيچ جورىك پيئنج يهك نه ده درا به سه يدو موجته هیده كان، له م ماوه دا چواركتيب بلاو بويه وه كه ناسراون به چوار كتيب ه راسته كهى يه كه م (الصاح الاربعه الاولى)، هه رچواركتيبه كه له پيشه وايا نه وه نه وه باس دهكات كه شيعه كان له پيئنج يهك عه فوكراون و، بويان هه يه هه رچيبه كى لي بكن، له ويذا هيچ فه توايهك نه بو كه باس له وه بكات كه ده بى پيئنج يهك بدرىت به سه يدو موجته هیده كان.

بۆخۇا پاشان بۆ مېژوو

بۆچونى دووم: پاشان ئەم كارە بەرەو پېشەوہ چونى بەخۆوہ بينى و فتوادرا بەواجب بونى دەرکردنى پېنج يەك، جابۆ دەرياز بون لە بۆچونى يەكەم ئەم دەستە يە هات فەتواى دا بەوجۆرەى كە پېنجيەك دەرېكرى بەلام لەژىزەويدا بشاردريتەوہ تائىمام (مەدى) بەدياردەكەوئيت.

بۆچونى سى يەم: لەپاش ئەو بۆچونە، پېشەوہ چونيكى ترى بەخۆوہ بينى و فتوادرا كە پېنج يەك بدرى بەلام لەلاى متمانە پېكراويك دابنرى باشترين كەسانىكىش بۆ ئەم كارە فوقەهاو شارەزايانى مەزەب بون واتە (مەزەبى شيعە)، بەلام ئەمە نەك بەواجبى، بەلكو باش وايە لەلاى ئەوكەسانە دابنرىت و فوقەهاو شارەزاكە بۆى نەبى مامەلەو هەلسوكەوت بەو مالەوہ بكات بەلكو دەبىت بېپاريزىت تادەگە يەنرىتە ئىمام (مەدى)

تېبىنيەكى گرنگ:

ئەو فوقەها يە كى يە كەئەگەر ئەو فوقەها يەى يەكەم مرد ئەو جى ي بگريتەوہ و، ئەومالەى كەخەلكى لای داناوہ، ئەم سەرپەرشتى بكات و بېپاريزىت لەدواى ئەو فوقەها يە؟

گومان لەمەدانىيە كەوہلامى راست ئەوہ يە كە هېچ كەسيكى وانا بىت و وەنەش بىستراوہ يانە خوئندراوہ تەوہو بەرچاوو گوى نەكەوتوہ، كەئەگەر كەسيكى وامردو پېنج يەكى لەلابوبىت، وچوبىتە لای فەقيھىكى تر ئەوہى راست بىت ئەوہ يە كەس وكارى ئەو فەقيھە وەك مىراتى ئەو مالەى خەلك لای داناوہ دەبىەن بۆ خوئيان و لەئىو خوئاندا بەشى دەكەن گوايە ئەمە مىراتى باوكيانەو بۆيان بەجى ماوہ، ئەوكاتە ئەو پېنج يەكەى لای ئەم فەقيھە دانراوہ

بؤخوا پاشان بؤ ميژوو

ده چيته گيرفاني وهر سه كه وه، نه مه نه گهر فه قيهه كه كه سيكي متمانہ دار بيت و ماله كه ي له وه و پيش نه خوارديي. نه وه ي شاهي ني باس بيت يه كه م كه س داناني پينج يه كي له لاي فه قيهيك به واجب دانا، (ابن بهراج) يا (ابن براج) بو كه به واجبي ده بيت نه و پينج يه كه له لاي فه قيهو موجته هيديك دابنريت كه جيي متمانہ ن تائه وانيش ده ست به ده ست بيگه يينه ده ستى پيشه واي ناديار نه مه ش به ده ق له كتيبي "المذهب" ۸/۱۸۰ باسكراوه

بؤچوني چوارهم: پاشان زاناو فوقه ها كاني دواتر هاتنو ورده ورده نه م باسه يان پيش خست تاپيش قوناغي كوتايي هاتن و فه توايان دا كه واجبه پينج يه ك بدريت به فوقه ها كان تائه و يش به سه ر پي شياواندا. دابه شي بكات به سه ر هه تيوو هه ژاره كاني ئال و به يت نه وه ي كه په سه ندرتريت، يه كه م كه س كه مه يلي نه م بؤچونه ي هه بو (ابن حمزه) بو، له سه ده ي شه شي كوچيدا وه ك له كتيبي "الوسيلة في نيل الفضيلة" ص ۶۸۲ به ده ق باسي كردوو هه باسي له وه كردوو ه كه نه م كار ه باشته ره له وه ي كه خاوه نه كه ي خو ي هه ستى به دابه ش كردني به تايه تي نه گهرچاك نه يده زاني دابه شي بكات

بؤچوني پينجه م: نيتر ورده ورده له سه ده كاني دواتر به ره و پيشتر چو تانزيكه ي پيش سه ده يه ك له مه و پيش، هه ندي له فه قيهه كان فه تواي نه وه يان دا كه دروسته له هه نديك كاري چا كه دا كه نه و فه قيهه به باشي ده زاني نه و پينج يه كه سه رف بكري بؤ نمونه: وه ك كه سي قوتايي بيت يابؤ به رز راگرتني دين و هاوشيوه ي نه مانه وه ك (سيد محسن الحكيم) له كتيبي (مستمسك العروة الوثقى) ۹/۵۸۴ فه تواي له سه رداوه

بۆخۇا پاشان بۇ ھېژوو

ئەمە لەگەل ئەو ھى كە دە ئى: لە سەرف كوردنى ئەو مالا دا پىئو ىست ناكات بگە پىتە ۋە لاي فەقىھە كە ، ئەمە ئەو دە گە يە نىت كە سەرف كوردنى پىشكى فەقىھ ، باسېك بوزياتر ، لەم دوايانە داسەرى ھەلدا كاتى كە سەبرى واقى قوتابخانە و چاپخانە كانى خۇيان كورد كە چى مەسرەفى پىئوستە .

ھەروەھا بىر كوردنە ۋە لە پىئوستىيە تاكە كە سىە كانى خۇيان بىريان كوردە ۋە چۇن ئەم ھەمو پىئوستىيانە پرىكە نە ۋە ۋە بە چ شىئو ە يە ك ؟

كە ئەم كارە پارە و مالىكى خەيالى دە ۋى ، سە بىريان كورد پىنجىەك بە پراستى چاكتىن سە رچا ۋە يە بۇ پىر كوردنە ۋە ۋە پىئوستىيە كانى خۇيان و گە لىك سودى تاكە كە سى و سامانىكى يە كجار گە ۋرەش لە ۋلا ۋە پارە ستى ھەروەك چۇن ئەم ۋە بۇ خۇمان حال و گوزە رانى فەقىھو موجتە ھىدە كان دە بىينىن ، ئەم بابە تە بە زۇرقونا غدا تى پەرى تا دوا جار لە ۋىدا گىرسايە ۋە كە دە بى پىنج يە ك بدىت بە فقىھ و موجتە ھىدە كان بە مە دە ركە ۋت كە ئەم جۇرە ، نە قورئان نە سوننەت ، نە ۋتە ۋى ھىچ پىشە ۋايە كى لە سە ر نە بو ۋە ، بە لكو بۇچونىك بو ۋە كە زۇر دواتر ھاتۇتە ئار ۋە . ، كە ھەندى لە موجتە ھىدە كان فتوايان لە سە ردا ۋە ، كە ئەمەش بە پراستى پىچە ۋانە ۋى قورئان و سوننەت و پىشە ۋاكانى ئە ھلى بە یتە و پىچە ۋانە ۋى ۋتە و فتواى ئەو زانا يانە شە كە جىگە ۋى متمانە ن .

ۋە مەن لىرە ۋە ھەمو بىرايانى خۇم و ئەزىزان ئاگادار ئە كە مە ۋە ، كە نە كە ن پىنجىەكى مالى خۇيان بە نە فەقىھو موجتە ھىدە كان ، چونكە ئەمە بۇخا ۋە نە كانىان پە ۋايە ۋە ھىچ مافىكى سە یدو فەقىھى پىئو ە نىيە ، ۋە ھەركە سىك لە پىنج يە ك بداتە كە سىك لە ۋان ئە ۋە بە پراستى تا ۋانىكى

بۆخوا پاشان بۆ مېژوو

ئاشكرای كردهوه چونكه پېچەوانەى وتەى پېشەوايانە ، چونكه پېنج يەك لەسەر شيعە لاجووه و عەفوكراون ، هەتا ئىمام (مەهدى) بە ديار دەكەوى.

بەپراستى لێرەدا بە پېويستى ئەزانم كەوتەيەكى (نايەتوللا عوزما ئىمام خومەينى) لەم بارەوه بنوسم كەسالى ۱۳۸۹ك لەحەوزەى عىلمى بەبەرگويى هەمومانەوه لەوتارەكانيدا وتى ، كەدواتر هەمو وتارەكانى كۆكرانەوه لەكتىبى: (الحكومة الاسلامية) يا (ولاية الفقيه).

يەكێك لەو قسانەى وتى: بەپراستى بېر تەسكى يە ئەگەر بوترى پېنج يەك بۆيە دانراوه تا تەنها بژۆوى نەوهكانى پېغەمبەرى پى باش بكرى ئەوان بەپشكێكى زۆر زۆر كەم ژيانيان باش دەبى ، لەو هەمومالە زۆرە ، بەلكو تەنها پېنجيەكى تەنها بازارپێكى وەك بازارپەكانى بەغداد بەشيان دەكات ، لەنيو ئەو هەمو بازارپە بازارگانىيە و گەرە و زۆرانەى كە هەن ، لە (تاران و ديمەشق و ئىسلام بول ، واتە: ئەستەنبول) ، دەى ئىتر باقى ئەوماڵ و سامانەى تر چى لىبېكرى؟

پاشان دەيوت: من واى دەبينم كە حوكمى دادوهرانەى ئىسلامى ئەوه يە كە ئەو مەسروفە زۆر گەرەيه ، ئەوه نيبە لە شتىكى بى نرخ يا لەغەبرى بەرژە وەندى گشتيدا خەرج بكرى.

پاشان دەيوت: دانى پېنجيەك تەنها سەرانە يەك نيبە بۆدابين كردنى پېويستىەكانى سەيدەكانى ، بنەمالەى پېغەمبەر بەتەنها ، يا زەكات بەشكردن بېت بەسەر هەژارو نەبووه كاندا بەلكو ئەمە بەچەندىن جار زياتر لە پېويستى ئەم كەسانەيه ، نايە دەگونجيت دەسكەوتى پېنجيەك و زەكات و هاوشۆهەى ئەمانە ، لەپاش دابين كردنى پېويستى هەژارونە دارەكان بكرتتە خۆراكى دەرياو

بوھوا باسان بۆ مېژوو

ژېر زهوى؟! له سهره تاى ئىسلامه وه ژماره ي ئه وسه يدانه ي كه له سهر پېنج يه كه ده ژيان له سه د كه س تى نه په پړوه ،خو نه گهر دابن پين كه ژماره يان نيو مليون ده بيت تايا ده گونجيت و به پيردا ديت كه ئه م هه موماله بى شومارو زوره به تايبه ت له م پوژگاره دا كه تا بازرگاني و پيشه سازى پيش بكه وپت نه و ده سكه وته ش زورتر ده بيت تايا ده گونجيت ئه م ماله زوره ته نهاوته نها بو تير كردنى نه وه كاني پيغه مبه ر بيت؟ نه خير

بپوانه -الحكومة الاسلامية-: ۱/۳۹- ۴۱ چاپخانه ي -مطبعة الاداب فى النجف

ئىمام (خومه ينى) به پراشكاوانه باس له بيشومارى پېنج يه كه ده كات ئه مه نه وكاته ي كه ئىمام له حه وزه وانه ي ده وته وه ،موحازره ي پيشكه ش ده كرد ،ده ي ده بيت ئه مړوله م سه رده مه ي ئيمه دا چه ند زورتره بى شومارتر بو بيت؟ وه ئىمام به پراشكاوانه باس له وه ده كات: كه نه گهر به شىكى زور زور كه مى نه و پاره يه ش دابه ش بكرى به شى ئال و به يت ده كات ،ده ي چى له و ماله زوره ي تر بكرت كه ده مينتته وه ؟؟ بويه پيوسته به سه ر فو كه ها ومو جته هيد ه كاندا دابه شبكرت ،وه ك له وته ي ئىمام (خومه ينى) دا وه رده گيرت ،هه ريو به ئىمام (خومه ينى) نه وكاته ي له عيراق بو خاونه ي مالىكى ئىجگار زور بيشومار بو به جورنك كاتيك كه ويستى بچيت بۆ (فه ره نسا) و ئيتر له وي نيشته جى بى ،هه رچى پاره ي نه وكاته ي دينارى عيراقى هه بو كردى به دؤلارى ئه مه ريكى وخستيه بانقه كاني پاريسه وه به سو دىكى بانقى زوره وه ،(گومان له وه دانويه هه ر كه سيك پاره له بانكك دابنى سالانه زياده ي ده چپته سه ر وه ك قازانجيك چونكه نه وپاره يه له ويانكه دامامه له ي پئوه ده كرى ،ئه مه ش پيبا خوار دنىكى ئاشكرايه) .

بِهَ خُوا پاشان بؤ ميژوو

بهراستی خراپ بونی مروژ له دو ریگه وه دیت مال و سیکس ههردوکیان بۆزاناشیههکان ئاسانه بؤ نمونه: پیش ودای ئافرهت ، له ریگه ی کاری موعه و غهیری موعه وه ، سامان و داراییش له ریگه ی پینجیهک و ئه وپاره و شتانه ی دهخرینه نیو مهزارو شوینه پیروژهکان ده ی ئیتر کی ده توانی له وان له بهرامبه ر ئه م هه موشته فریودارانه دا خۆی بگریت به تایبه تی ئه گه ر بزانیته که هه ندیکیان بۆیه ئه م ریگه یه یان گرتوو ، ته نها له بهر تیرکردنی ئاره زوی سیکسی و داراییه ..؟؟؟؟!!!!!!

ئاگا دارییهک:

مل ملانی و کچی برکی له نیوان سهیدو موخته هیده کاندای له سه ر ده ست که وتنی پینجیهک دهستی پیکردوو بۆیه هه ریهک له وانه دهستی کردوو به که م کردنه وه ی ئه و پێژه یه ی که له پینج یه کدا: له خه لکی وه رده گری تازو ترین خه لک بچن بۆلای ئه و هه ریۆیه چه ندين فیل و ته له ی شه ی تان ئامیزیان داهیناوه ، هه تا جارێک کابرایهک هات بۆلای (سیستانی) و پیتی وت: قوربان مافی پینجیهک به جۆرێک له سه رم که لکه بووه گه یشتۆته (پینچ ملیۆن) وه من ده موی نیوه ی به م واته (دو ملیۆن ونیو) (سیستانی) ش پی ی وت: باشه (دو ملیۆن ونیو) هکه بده ، کابراش دای به (سیستانی) و ئه ویش لی وه رگرت و ، به کابرای وت: ئه وای منیش به خشیمه وه ، به خۆت کابراش (دو ملیۆن ونیو) هکه ی وه رگرت وه ، پاشان (سیستانی) پی ی وت: جارێکی تر ئه م پاره یه ببه خشه ، کابراش پاره که ی دایه وه ، به (سیستانی)، (سیستانی) به کابرای وت: ئه مه وه ک ئه وه وایه که تو پینچ ملیۆنه که ت دابیت ئه وای ئیتر گه ر دنت پاک بۆوه ، جاکاتی ئه وانی تر ئه مه یان له (سیستانی) بینی ئه وانیش هه مان ریگه ی ئه ویان گرت بهر

بۆخۇئا پاشان بۆ مېژوو

تەنانەت ھەندىكىيان چەندىن پىنگەي تىرى داھىنا تاخەلكى بىن بۆلاي ئەوان ئىتر بووھ كى بەركى يەكى شەرىفانە لەنىوان سەيدەكاندا بۆ دەست خىستىنى پىنچ يەك واى لى ھات پىنچ يەك وەك شىۋەي كەمكىدەنەھى نەپنى لى ھات زۆرىك لە دەولەمەندەكان پىنچ يەكىيان دەدا بەو كەسەيان كەلەوانى تر كەمتر وەردەگىرىت.

جاكاتى سەرۋكى ھەزەي عىلمى بىنى كى بەركىكە توند بووھ لەسەر پىنچ يەك و ئەو پىژەي پىنچىكەي دەگاتەلاي ئەو زۆركە مە ھات فەتۋاى دەركرد كەنابى لەخۆھ ھەرچى بەخۆي وت سەيد پىنچىكەي بدىرىت ، بەلكودەبى بدىرى بەچەند كەسايەتتىيەكى دىارى كراو وەدەبى پشكى شىرىش بۆسەرۋكى ھەزە بىت يا ئەو نۆينەرانەي كە ئەم دايان دەنى لە ناوچەكاندا

وہ پاش تەسلىمكىردنى ئەم ھەمو مائە، ئەویش ھەلدەستىت بەگۆپىنەوہيان بە "ئالتون" بەجۆرىك كەتائىستا دوژورى پر لەئالتونى ھەيە

ئىتر ئەوانەشى كە نۆينەرەكانى بۆخۇيان دەيدىزن بەبى ئاگادارى ئەم ئەوھ ئەوئەندە زۆرە ھەرباس ناكىرى

پىشەھوى باوھرداران خوا لى پارى بىت دەلى: {خۆشبەختى بۆ دىيانەويستان و ئارەزومەندانى دواپۇژ، ئەوانەي زەوييانكىردۆتە پاخەر بۆخۇيان و خۆلەكەيان كىردۆتە فەرش و ئاوى زەويشيان كىردۆتە بۆن و بەرام بۆخۇيان و، قورئانىيان كىردۆتە بەرگ و پارانەوہيان كىردۆتە پۆشاك بۆخۇيان، پاشان لەسەر پىبازى مەسىح دىنايان داوھ بە قەرز.....، (داود) سلاوى لەسەر، لەشەوداۋ لەكاتىكى ئاواھەلدەستاۋ دەيوت ئەمە كاتىكە ھەرىبەندەيەك داۋابكات وەلام دەدرىتەوھ

بۆخۇا پاشان بۇ مېژوو

تەنھانە و كەسانە وەلام نادىتتە وە كە دە يەك لە خەلگى دەستىن ،ياسەرۇكى

پۇلىس بى يا پۇلىس بى نھج البلاغە ج : ۲۴/۴

وەرە بەراوردىك لە نىوان ئەم قسە يەى پىشە وای باوہ پداران و حال و گوزەرانى سەيدو فەقىھە كان بکە و خۆت بپياريدە ئەم دەقە و چەندىن دەقى گەورەى ئاوەھا لە دەقانەن كە بەپاستى بە هېچ جۆرىك پەنگ دانە وەى نىيە لە نىو سەيدو فەقىھە كاندا ژيانى خۆش و پابواردنى لە سنوربەدەر ، دنيا نە وىستى پىشە وای باوہ پدارانى بىر بردونە تە وە و بىروھۆشى كوئىر كرون ، لە بىر كرنە وەى و تەكانى و پابەندبون پىئە يان

(دە يەك سىن) ئە و كە سە يە كە سە رانە و باجى يەك لە سە ر دەى شت و مەك دەستى ، ئە مە وەك پىشە وای باوہ پداران پەزاي خوائ لىبىت ، وتى بە هېچ جۆرىك پارانە وەى وەلام نادىتتە وە ، دەى دە بى ئە و كە سە ي پىنج يەك لە خەلگى وە ر دە گرى ؟ بىگومان پارانە وەى وەلام نادىتتە وە ، چونكە ئە وەى لە پىنج يەك ، وە ر دە گىرى ، دوئە وەندەى دە يەكە .

ئاگادارىيەكى تر :

لە پىشە وە زانىمان ، كە پىنج يەك نادى بە فەقىھو موجتە هيدە كان ، وە لە چوار چىوہى بابە تىكى تايبە تە وە ، هە مولا يە نە كانمان پون كرده وە لىرە دا پىم باش بو كە ئاگادارى ئە وە بدە ين ، كە چەندىن فەقىھ و موجتە هيدو مەرجە عى دىنى هە يە وادە ر دە خات كە ئە مانە لە ئال و بە يتن ، بۆ يە هى و ايان دە بى نىت يەك پىز پشت و نە سە بت بۆ دە گىر تىتە وە تادە گاتە وە ئىمام (كاظم) خوالى پازى بىت ، بزانە شتىكى ئۆر مە حالە ئە وە هە مو رىژە ئۆرە لە فەقىھە كان لە عىراق و سورىا و ئىران و لوبنان و ... دە و لە تانى كە ندا و هندو پاكستان و چەندىن جىگەى تر ، ئە مانە هە مو لە ئە هلى بە يت بن خۆ ئە گەر كە سىك بە س بە تە نها ئە و ژمارە بى

بۆخووا پاشان بۆ مېژوو

شومارەى عىراق بېژىرى دەگاتە ئەوئى كە زۆر ئەستەمە ئەم ژمارە زۆرە لە ئەهلى بەيت بن چ جاى ئەوانەى ولاتانى دىكە ،بى گومان كە ژمارەيان چەندىن بەرامبەرە ،ئايا دەگونجىت ئانەمانە هەمولە ئەهلى بەيت بن؟؟؟

لەسەر و هەمو ئەمانەشەو ،زنجىرەى نەسەب لە (حەوزە) كرىن و فروشتنى پىوھ دەكرىت بۆيە هەركەس بىهوىت نەسەبى ئەهلى بەيتى دەست بكەوى ،تەنها ئەوئەندەى لەسەرە كە خوشكەكەى يا هاوسەرەكەى بهيتىت بۆيەكەك لەسەيدەكان تارابوئىت لەگەلدا بەمەرچىك جوان و شوخ و شەنگ بن .يان دەتوانى بەهەندىك پارە بەم دو رىگەيە ئەتوانىت شەرەفى نەسەبى ئەهلى بەيت بۆخوى دەست بخات .ئەمەش كارىكى زۆر ديارە كە لە حەوزەدا هەيە

بۆيە دەلیم ئەوئى هەندىك لەسەيدو نوسەرەكان دەيكەن ،كەلە لاپەرەى يەكەمى كىتەبەكەيدا زنجىرەى نەسەبى خوى دەنوسىت تاسادەو هەژارانى پى فرىو بدات و پىنجىهكى مال و سامانىان بخوا ،ئەم جۆرە شتانه فرىوتان نەدەن

لەكۆتايى باسى پىنجىهكدا دەمەوىت وتەيەكى براى بەرپىزو شاعىرو تىكۆشەرم "أحمد الصافى النجفى" رەحمەتى لىيىت باس بكەم ،كاتىك كە پلەى (موجتەهيد)م وەرگرت ،ئەوكات ناسىم و دواتر بوىنە دو هاوئى گىانى بەگىانى ،ئەگەرچى جىاوازيەكى گەرەى تەمەنىشمان لە نىواندا هەبو كە ٢٠سال يازياتر دەبو هەموكات پى دەوتم { ئەى كورپى خۆم حسين ،نەكەى دەرونت بەهوى پىنج بەكەو و گلا وبكەى چونكە ئەو حەرەمە } لەباسى پىنج يەكدا گفوتگوى لەگەلدا كردم تا قەناعەتى پى هىتام كە حەرەمە ،پاشان چەند كۆپلە شەرىكى بۆ باسكردم كەبەو بۆنەيەو نوسىبوى منىش وەك يادگارپىهەك

بۆھوا پاشان بۇ مېزوو

لەدەفتەرى يادەوہەرييەكانمدا پاراستومە وە نئىستا وەك خۆى بۆخوينەرانى
بەريزى دەنوسم ،پرەحمەتى خواى لئيبىت وتوبەتى

عجبتُ لِقَوْمٍ شَحَذَهُمْ بِاسْمِ دِينِهِمْ	وكيف يسوغ الشحذ للرجل الشهم؟!
لئن كان تحصيل العلوم مُسوغاً	لذاك فان الجهل خيرُمن العلم!!!
وهل كان فى عهد النبى عصابة	يعيشون من مال الانام بذا الاسم؟!
لئن أوجب الله الزكاة فلم تكن	لُتُعطى بئذ بل لتؤخذ بالرغم
أتانا بها أبناء ساسان حرفة	ولم تكن فى أبناء يعرب من قدم

بەشپۆهەى پەخشان ئەمەواتا كەتەتى

سەرسامم لەكەسانىك كەبەناوى دىنەوہ حەرام دەخۆن ئاخۆ چۆن دەگونجىت
بۆ پياوى داناو ژير حەرام بخوات؟

ئەگەر وەرگرتن و فيربونى زانست هۆكارىك بىت بۆ ئەم حەرام خۆرييە ئەوا
بەراستى نەزانى چاكتەرە لە زانست ،ئايا لەسەردەمى پيغەمبەردا هېچ دەستەو
گروپىك هەبوە تابەم ناوہو لەسەر مالى خەلكى بژين؟

خۆئەگەر خوا زەكاتى واجبكردى و اجبى نەكردوہ بە مل كەچى بدرى بەلكو
بەزۆردەبى بسەندرى و ەربگيرى ،ئەم حەرام خۆرييە نەوہكانى ساسانيە كان
واتە "فارسەكان" وەك پيشەيەك بۆ ئيمەيان هيناوہ ،دەنا نەوہكانى (يعرب)
كەمەبەست عەرەبەكانە لەكۆنەوہ شتى واين تيدا نەبوہ

کتیب و پهراوه ئاسمانییه کان

گومان له وه دانیه که لای گشت موسولمانان قورئان ئه و کتیبه ئاسمانییه که لای خواوه دابه زینراوه بۆسه پێغه مبهری ئیسلام، (محمدی کوپی عبید الله) سلأوی خوی له سه ر بیئت

به لام به هوی زۆرخویندنه وه و گه پانی خۆمه وه به ناو سه رچاوه باوه رپیکراوه کانی خۆمانه وه ناوی چه ند کتیبیکم پیش چا و که وت، فو قه ها و زانا کانی ئیمه بانگه شه ی ئه وه ده که ن که ئه م کتیب و په راوانه ش ها تون بۆ محمد (صل الله علیه و سلم) وه ئه ویش تابه تی کردوه به پێشه وای باوه رداران، (علی) ره زای خوی لی بیئت، ئه و کتیبانه ش بریتین له

۱- الجامعة:

له (ئبو بصیر) وه وه ئه ویش له (أبو عبد الله) وه ده لی من محمدم وه کتیبی (جامعة) لای ئیمه یه ئه و خه لکه چوزانی که کتیبی (جامعة) چیه ؟

(أبو بصیر) وتی: به فیدات بم کتیبی (الجامعة) چی یه ؟

(أبو عبد الله) وتی: په راویکه حه فتابان به با لی پێغه مبه ر (صل الله علیه و سلم) درێژه، له ده می ئه وه وه وه رگه راوه و به ده ستی راستی عه لی نوسراوه ته وه، حه لال و حه رام و هه رچی خه لکی پیوستیان بیئت تیا دایه، هه تا با سی پا ره و توله ی روشاندنیشی تیا دایه... هتد پروانه / الکافی: ۱/ ۲۳۹، و بحار الانوار: ۲۲/ ۲۶.

وه چه ند گه رانه وه به کی تریش که له م کتیبانه دا ده بینریت (الکافی) (البحار) (بصائر الدرجات) (وسائل الشیعة) ئیمه له به ر کورتی با سه که ته نه ایه ک ریوا به تمان هینا وه، من تینا گه م ئه گه ر (الجامعة) راسته یان نا وه هه مو شتیک که خه لکی پیوستی پیی هه بیئت تارۆژی دوا یی تیا داسه کرا بیئت ئه ی

بۆھوا پاشان بۇ مینزوو

بۆشاردراوہ تہ وہ ؟ ، لہ ہمو حہ لالّ و ئہ و برپارانہ بیّ بہش بوین ؟ ، ئایہ ئہ مہ
شاردنہ وہی زانست نییہ ؟

۲- صحیفۃ الناموس :

لہ باسی نیشانہ کانی ئیمام (مہمدی) دا خوی ئی پازی بیّ دہ لئی: پہراویکی لایہ
ناوی ہمو شیعہ و لایہ نگرانہ کانی تیدایہ تاپۆزی دواپی وہ پہراویکی دیکہ کہ
ناوی دوزمنہ کانی تیدایہ تاپۆزی دواپی کہ چہ ندہ کہ سن . بحار الانوار

۱۱۷/۲۵

وہ لہ بەرگی ۲۶ داچہ ند ریوایہ تیکی دیکہ ہہ یہ ، جامن دہ پرسم داخۆ ئہ وہ چ
پہراویک بیّت کہ دہ بیّت ئہ و ندہ فراوان بیّت ناوی ہمو شیعہ کان کہ تاپۆزی
دواپی دین تیدایہ بیّت ، خۆئہ گہر بہ تہ نہا ناوی شیعہ کانی عیراق تۆمار کرابیّت
، لہ م رۆژگارہی ئہ مپۆدا پیویستمان بہ لای کہ مہ وہ سہ دہ برگ دہ بیّت چ جای
تۆمار کردنی شیعہ کانی (ئیران و، ہند و پاکستان و، سوریا و،
لوبنان، و دہ ولّہ تہ کانی کہ نداو) ؟ ، وہ بہ درئیایی ئہ و ہمو سہ ردہ م و چاخانہی
کہ لہ دہ ست پیکردن و سہ رہ لّدانی شیعہ وہ تا ئہ مپۆ ہاتوہ پیویستمان
دہ بیّت بہ چہ ند بیّت بۆتۆمار کردنی ناوی ئہ و شیعانہی کہ لہ سہ دہ کانی
پیشوترہ وہ ہ بون تاپۆزی دواپی وہ دہ بیّ چہ ندہ مان بویت بۆتۆمار کردنی ناوی
دوزمنانی شیعہ لہ سہ رہ تہی دہ رکہ وتنی (صحیفۃ الناموس) ؟ خۆئہ گہر دہ ریا
بکریتہ مہر کہ ب و حہوت ئہ و ندہی تریش ہیشتا بۆئہ و ژمارہ خہ یالییہ رۆرہ
لہ تۆماری ناوی ئہ و خہ لگہ ہیشتا بہش ناکات ، ئہ گہر ہرچی کۆمپپوتہ رو
ئہ قلی ئہ لیکتۆن ہہ یہ بہ تاز ہ ترین و پیشکە وتو ترین جور یانہ وہ کۆ
بکہ ینہ وہ ہیشتا ناتوانی ئہ و ژمارہ خہ یالییہ ی یا بلّین لہ توانا بہ دہ رہ لہ و ناوانہ

بۆخوا پاشان بۆ مېژوو

له خۆبگيرئ ؟ به پراستی مېشكى ره شه خه لك ناتوانئ شتى له م جۆره گيژپانه وانه
وه ربگريئت چ جاي كه سه ژيرو داناكان
زۆرئه سته مه كه پيشه و ايان (سلاويان له سه ر) له مجۆره قسانه و شتى و ايان و تبيئ
كه هيچ ژيري و لۆژيكيك ئه مه وه رناگريئ ، نه گهر دوژمنانمان به م گيژپانه وانه
بزائن چيان پيئ خۆش بيئ پيمان ده لئين و ده كه ونه تانه و ته شه ر له ديني
ئيسلام و تورپه بيئ دلي خۆيانئ پيئ خامۆش ده كه ن.

۳- صحيفة العبيطة:

پيشه و اي باوه رداران خوا لئي رازي بيئت ده فه رمويئت: (سوئند به خوا گه لئ
به پراوو پارچه نوسراوي زۆرم له لايه كه هي پيغه مبه ره (صل الله عليه و سلم) و
بنه ماله كه يه تي، وه له ناو ئه وانه دا په پراويكي تي دايه پيئ ده و تريئ (العبيطة) هيچ
په پراويك ئه وه نده ي ئه و په پراوه له سه ر عه ره ب توند نيبه ، وه (شه ست) هۆزي
عه ره بي تي دايه كه له سه ر ناره و ايين ، كه له ديني خودا دا هيچ پشكيكيان نيبه)
بحار الأنوار: ۳۷/۲۶

ئهم رپوايه ته به هيچ جۆريك نه وه رده گيرئ و نه ژيري مرقؤيش برؤاي پيئ ده كات
، چونكه ئهم ژماره هۆزانه ي عه ره ب كه هيچ پشكيان نه بيئت له ديني خودا واته
هيچ موسولمانئيكيان له ديني خودا پشكيان نيبه پاشان ديارئ كردني ئهم هۆزه
عه ره بانه به م حوكمه تونده وه به پراستی ئه مه بؤني ره گه ز په رستي ليئديت
، له ياسي داها تودا ئهم بابه ته رۆن ده كه ينه وه .

۴- صحيفة ذؤابة السيف:

(ئهو بصير) ده ليئ: (ئهو عبء الله) خوالئي رازي بيئت ده بيوت: له و شوئينه ي كه
پيغه مبه ر (صل الله عليه و سلم) ده سكي شمشيره كه ي پيئا هه لئه واسي

بۇخۇا پاشان بۇ مېژوو

پەراوئىكى بچوكى تىدابو ئۇ پىتانەى تىدابو كە بەھزى ھەرىپىتىك لەو پىتانە
گرئى ى ھەزار پىتى تىر دەكاتەوہ

وہ (ئەبو عبدالله) دەپوت: ھەتا پۇژى دوايى دو پىت لەو پىتانە دىنە دەرەوہ
بحار الأنوار: ۲۶/ ۵۶

باشە ئەى پىتەكانى تر لە كوئىيە ؟ باشە نايىت ئەو پىتانەى تر بەئىرىنە
دەرەوہ تادۆستان و لايەنگرانى ئەھلى بەيت لىتى سود مەند بن؟ ،يانەمەش
بەنھىنى دەمىنئىتەوہ تا مەھدى بەدىار دەكەوئىت ؟.

۵- صحيفۃ على:

كەئەمەش پەراوئىكى ترە لەو جىگەيە دا دۆزراوہتەوہ كە دەسكى شمشىرەكەى
پىغەمبەرى پىداهەئاسرا بو

(ابوعبدالله) خوالى پازى بىت ،دەلى: لەو جىگەيەى كە دەسكى شمشىرەكەى
پىغە مبەر(صل الله عليه و سلم)ى پىداهەئاسرا بو پەراوئىك دۆزرايەوہ .ئەمەى
تىدانوسرابو بسم الله الرحمن الرحيم سەرگەردانترىن كەس لەپۇژى دوايدا
ئەوكەسەيە كە غەبرى بكوژى خۆى بكوژى ،وہ لە غەبرى لىدەرى خۆى دەدا
وہ ھەركەسىك دۆستايەتى غەبرى دۆستانى خۆى بكات ئەوہ كافرە بەو شتەى
كە ھاتۆتە خوارەوہ بۇ محمد كە (قورئانە) .وہ ھەركەسىك كارىكى نابەجى
دابھىنئىت يا سقەم كارىك دالذە بدات ئەوہ خودا لەپۇژى دوايدا ھىچ سوننە ت و
فەرزىكى لىوہرناگرئى)بحار الانوار ۲۷/ ۶۵، ۱۰۴/ ۳۷۵

۶- الجفر:

دوچۆرە :الجفراالبىض ، الجفراالأحمر:

(أبو العلاء) دەلى: بىستم لە (أبو عبدالله) دەپوت: (الجفراالبىض) م لەلايە، وتم
چ شتىكى تىدايە ؟وتى زەبورى داود و،تەوراتى موسا وئىنجىلى عيسا

بۆخوا پاشان بۆ مېژوو

وصوحوفى ئىبراهيم، سلاويان له سەر، ههروهها حه لالّ وحه راميشى تىدايه... وه
(الجفر الأحمر) يشم له لايه، وتم: نهو ج شتىكى تىدايه؟ وتى: ،چهك، نه مش
تهنها بۆ خويّن پشتن دهكرتته وه كه خاوهنى شمشير بۆ كوشتن دهيكاته وه
جا (عبدالله بن أبى اليعفور)، پىى دهلى: خوا چاكت بۆبكا ئايا نه وه كانى
حه سن نه مه ده زانن؟ نه و يش وتى: بهلى سويند به خوا هه روهك ده زانن شه و
شه وه و؛ پۆزىش پۆزه به لام حه سه دو شوينكه وتنى دنيا و ايان لىده كات كه نكولى
له مه بكن خوئه گهر نه وان به راستى شوين راستى بگه وتنايه نه وه چاكتر بو
بۆيان) اصول الكافى ۲۴/۱

جا من بۆخوم پرسىارى (الجفر الأحمر)، وه چ كه سىكىشه كه دهيكاته وه وه
خوينى چ كه سىكىش ده پۆزىت؟

نه م پرسىارانه م له ئىمام (خونى) كۆچكردو كرد، نه و يش وتى: ساحىبى زه مان
واته (مه دى) دهيكاته وه و، خوينى نه واسىبه كانى پى ده پۆزى (واته: سوننه كان)
په رت و بلاويان ده كات نه وه نده خوينيان ده پۆزى به نه ندازهى (ديجله)
و(فورات)، وه تۆله له هه ردو بته كهى قوپه يش "مه به ست: (ابوبكر وعمر) ه و
هه ردو كچه كانيان (عائشة و حفصة) وه نه وه شى كه به كرئگىراوى ده زانن (واته
عوسمان) وه له هه مو نه وه كانى (نومه ييه و عباس) تۆله له مانه، هه مويان
ده كاته وه و گۆپه كانيان هه لده داته وه،

به راستى نه م وته يه، ئىمام خونى زياده روه وييه كى ئىجگار زۆرى تىدايه،
چونكه به راستى نه هلى به يت، زۆر له وه به رزتر و به پۆزترن، كه بچن گۆپى
مردويهك، هه لده نه وه، كه به چه ندين سه ده به سه ر مردنيدا تىپه پروه،.

پيشه واکان، سلاويان له سەر، هه ميشه كارى خراپه كه به رامبه ريان كرابىت
، به چاكه وه لاميان داوه ته وه و، لى بورده بون به هىچ جوړىك ناچىته زىرى

بۆخۇلچاشان بۆ مېژوو

كەسى زىرەو ، كەچن گۆپى مردوانىك ھەل بدەنەو ، تاتۆلەيان لېتەنەو ، سزايان بدەن دەى خۆ مردوسزاي شەرى لى سەرنىيە ، وەبنەمالەى بەيتىش بەچاكەو لىبوردەىى وىل فراوانى ناسراون .

۷- مصحف فاطمة :

۱- (ابوعبدالله) دەلى: (موسحەفى فاطمة ، لەلای ئىمەيە ھىچ ئايەتتىكى قورئانى تىدانىيە ، پىغەمبەر (صل الله عليه و سلم) وتوہتى وعەلىش بەدەستى خۆى نوسىويەتتەو) بحارالأنوار ۴۱/۲۶ .

ب- لە (محمد بن مسلم) ئوۋىش لەيەكىكىانەو خوالى پازى بى دەلى: (فاطمة لەپاش خۆى موسحەفىكى لى بەجىما كە قورئان نەبو بەلام وتەيەك بو لەوتەكانى خوا ، كە بۆ فاطمة دابەزىنراو ، پىغەمبەر خويندويەتتەو وعەلىش نوسىويەتتەو) بحارالأنوار ۴۲/۲۶ .

ج- (على بن أبى حمزة) دەلى: (أبو عبدالله) وتوہتى: (..... موسحەفى فاطمة سلاوى لەسەر ، لەلای ئىمەيە سوئند بەخوا ھىچ پىتتىكى قورئانى تىدانىيە ، بەلام ئەوئەندە ھەيە پىغەمبەر (صل الله عليه و سلم) خويندويەتتەو وعەلىش نوسىويەتتەو) . بحار الانوار ج ۲۶ ص ۴۸ .

جانەگەر كىتتېك پىغەمبەر خويندوتتەو وعەلىش نوسىوتتەو ، دەى بۆ لە ئوممەت شاردراروئەتو ؟ خواى گەرە فرمان بە پىغەمبەر (صل الله عليه و سلم) دەكات كەئەوئەى بۆى رەوانە دەكرى بىگەيەنئەت وەك دەفەرموى: (يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ.....) المائدة / ۶۷ .

بوھوا پاشان بۆ میژوو

چون رەوايە پيغەمبەر (صل الله عليه و سلم) ئەم قورئانە لە ھەموو موسوڵمانان بشاریتەوہ ؟ وە چۆن دەگونجی پيشه‌وای باوەرداران و پيشه‌وایانی دواى خۆى شت لە لایەنگرانی خۆیان بشارنەوہ ؟

۸- تەورات و ئینجیل و زەبور

(أبو عبدالله) دەستوری وابو کہ تەورات و ئینجیل و زەبوری بەزمانی سورەبیانی دەخویندەوہ . الحجة من الکافی ج ۱ ص ۲۰۷ ، باب ان الأئمة عليهم السلام ، عندهم جميع الكتب التي نزلت من الله ، وانهم يعرفونها كلها على اختلاف السننها .

۹- قورئان

قورئان پيويست بە ھيچ دەقیك ناکات بۆسەلماندى بەلام ئەو ھەندە ھەيە کتیب و نوسراوی فەقیھەکان و تەواوی موجتەھیدەکان لەسەر ئەو کۆکن ، کہ قورئان گۆراوہ وە قورئان تاکە کتیبیکە لەناو ھەمو ئەو کتیبیانەى تردا کہ دەست کارى تیاداکراوہ .

و ھەرمودەناس (النورى الطبرسى) کتیبیکى زۆرگەورەى لەسەر گۆران و دەستکاری قورئان داناوہ بەناوی (فصل الخطاب فى إثبات تحريف كتاب رب الأرباب) زیاد لە دو ھزار پيوايەتى تیادا کۆکردۆتەوہ کہ دەق دەنى بەوہى کہ قورئان دەستکاری و شیویندراوہ و تەوى ھەمو فەقیھو زاناکانى شیعەى تیادا کۆکردۆتەوہ . کہ بەراشکاوی باس لە شیواندن و دەستکاری کردنى ئەو قورئانە دەکەن کہ ئەمقۆوالە بەردەستى موسوڵماناندايە ، لەویدا ئەو دەسەلمیتیت کہ ھەمو زاناو شارەزاکانى شیعە لە پيشينەو پاشينەکان دەلین: ئەم قورئانە کہ ئیستا بونی ھەيە شیویندراوہ و دەستکاری تیاداکراوہ

(سيد هاشم البحراني) دهلي: { له پاش گه پان و ليكولينه وه بؤم ده ركه وتوو
٤٠ نهو قسه يه ي كه دهلي قورئان شيؤيندراوه راست و دروسته ، به جورئ كه
ده كرى بوتريئ ئه مه يه كيكه له كاره پيويستيه كاني مه زه بي شيعه
وه يه كيكه له گوره ترين هوكارو مه به سته كاني داگر كردني جين شينا يه تي {
بروانه پيشه كي كتيبي (البرهان) الفصل الرابع ص ٤٩
(سيد نعمه الله الجزائري)، له وه لامي ئه وانه ي ده لين قورئان نه شيؤيندراوه
دهلي:

(تسليم بون به وه ي كه ئه م قورئانه به ريگه يه كي ته واتور سرو شيكي خواييه و
هه ره موي جو برانيلى ئه مين هيناويه تي واده كات كه هه مو ئه وه والانه ي
كه باس له شيؤاندي قورئان ده كات وه لابريئ له گه ل ئه وه ي كه هه مو زانا يانمان
يه كده ننگ له سه راستي شيؤاندي قورئان (الانوار النعمانية: ٣٥٧/٢
هه ربؤيه (ئه بو جه عفر) دهلي: وهك (جابر) ليوه ي ده گزيته وه وتويه تي:
(هه ركه س بانگه شه ي ئه وه بكات كه هه مو قورئاني كو كر دتته وه ئه وه درؤز نه
كه س هه مو قورئاني كو نه كر دتته وه وه له به ري نه بووه ته نها (علي بن ابي طالب)
و پيشه واكاني دوا خوئ نه بيت (الحجته من الكافي: ٢٦/١

گومان له وه داناييه كه ئه م ده قه به راشكاوي ئه وه ده سه لميني كه ئه م قورئانه ي
ئه مرق له به رده ستي موسولماناندايه ، شيؤيندراوه
وه قورئاني راسته قينه ئه وه قورئانه يه كه له لاي (علي) بووه و دوا خوشي كه وتوتته
لاي پيشه و ايان سلاويان له سه ردوا جاره ده چينه لاي ئيمام (مهدي).

هه رله به رنه وه كاتي كه ئيمام (خوئي) له سه ره مه رگدا بو ناموزگاري ئيمه ي
ده كرد وهك مامؤستاياني حه زه پيي ده وتين: (داواتان ليده كه م ده ست به م
قورئانه وه بگرن ، به تا قورئانه كي فاطمه به ديارده كه وي) مه به ست

بوخوا پاشان بۆ میژوو

له قورئانه كەى فاطمة ئەوپه پراوھىه كە عەلى كۆيكردۆتەوھ وەك له پيشه وھ

ئامازەمان پيدا

به راستى له هەموى سەيرترو سەرسوپھينەرتەر ئەوھىه كە ئەم هەموپه پراوانه
له لايەن خواوھ هاتووھ و تايپه تە به عەلى و پيشه و ايان له دواخۆى كە چى
هەره مويان شاردرائونەتەوھ له ئومەتى ئىسلام .، به تايپهت له دۆستان
ولايه نگرانى ئەھلى بهيت جگەله قورئانتيكى سادەنەبیت كە دەستكارى
تياداكراوھ و لىتى زيادو كەم كراوھ وەك فەقيهەكانمان دەلێن.

جانەگەر به راستى ئەو كتيبانە له لايەن خواوھ دابە زینراوھ و پيشه و اى
باوھ پدارانيش دەستى كەوتووھ ، نيتەر دەبى چ واتايەك هەبیت له شاردنەوھ ياندا
لەم ئوممەتە كەله هەموكات زياتر پتويستى پييان هەيه بۆزيان و پەرسش
كردن پيى ؟

زۆيێك لەزاناکانمان ئەوھ به بەهانه دیننەوھ كە دەلێن له بەرتەرسى دۆرمانان !!!
وھ ئيمەش دەپرسين ئايا پيشه و اى باوھ پداران وشيرى نەوھى هاشم ئەوھ نەدە
ترسنۆك بووھ كە نەتوانى بەرگري لەو پەپراوانە بكات ؟
ئايانەم هەمو شتەى شاردرۆتەوھ و ئوممەتى لى بى بەش كرددوھ تەنھالەترسى
ناحەزان ؟

نا، سویند بەخوا (على بن ابى طالب) جگەله خوا له كەسى تر نەترساوھ خۆئەگەر
بش پرسين: ئەميرى ئيمانداران و پيشه و ايان ، له دواخۆى دەبى چى لەزەبور و ،
تەورات و ئينجيل بگەن ، لەنيوخۆيان دا ، ئاواها بەنهيى دەيخويننەوھ ؟
ئەگەر ئەو دەقانە باس لەوھ دەكەن ، كە تەنھا (عەلى) قورئانە تەواوھ كەو
تەراوى پەراو و كتيبەكانى تری دەست كەوتووھ نيتەر پتويستى چى هەبووھ به
تەورات و زەبور و ئينجيل ؟

به تايهت كه به مائنى قورئان ئه و كتيبانه هه لوه شينراونه ته وه ؟

به پراستى من واههست ده كه م كه چهند ده ستيكى پيس ئه م پيوايه تانه ي
دروسكردى و به ده م پيشه وايانه وه ي هه لبه ستيبت (انشاء الله) له باسيكى
تايه تدا ئه م باسه ده سه لميئين

هه مومان ده زانين كه ئيسلام يه ك كتيبي هه يه ئه ويش قورئانى پيروزه ، ئيتر
كتيبي جوراو جورو ژماره ي جياجيا له وه مو په راوانه ئه مه له تايهت
مه نديه كاني جوله كه و گاواره كانه وه ك دياره ده رياره ي كتيبه پيروزه كانيان
ئه و وته يه ي كه ده لى: پيشه واي باوه رداران ئه و هه مو كتيبه ي ده ست كه وتوه و
هه مو ئه مانه ش له لايه ن خواوه هاتون ، وه باس وخواسى شه رعى تيدايه
به پراستى وته يه كى به تاله و هه ندئ له و جوله كانه ، هه ليان به ستروه
، كه له ژريره رده ي شيعه گه ريتيدا خويان هه شارداوه

تيفروانينى شيعه به رامبه ر خه لكى سوننه

كاتيك كتيبه باوه رپيكراره كاني خومان ده خوئينيه وه و له وه ي فووه هاو
شاره زايانى خومان ده روانين بومان ده رده كه وي كه تاكه دوژمنى شيعه
به ته نهاو ته نها سوننيه كانن ، هه ربويه چهنده ها ناويان ليناون بۆنومه به
سوننه كان ده لئين (العامه) واته ره شه خه لك هه روه ها پنيان ده لئين (نواصب)
، وه تائستاش بيروباوه ريك له لاي شيعه كان هه يه كه پنيان وايه هه مو كه سيكى
سوننى كلكيكى له دواوه هه يه ، وه نه گه ر دو كه سى شيعه له ناو خوياندا جنبوڤك
به يه كتر بده ن بۆنومه : گه ريه كيكيان ويستى جنبوڤيكي زورخراب به وه ي
به رامبه ره كه ي بلى ، پيى ده لئى (ئيسك وپروسكى سوننيه ك له گۆرى
باوكتدايه) چونكه سوننه لاي شيعه گلاو پيسن به جوڤيك نه گه ر هه زار جاريش
خۆى بشوا هه ر پاك نابيته وه

بۇخۇا باشان بۇ مېژوو

تائىستاش ئەووم لەيادە كە باوكى رەحمەتيم جارىك لەنيو بازارپەكانى شاردا پياويكى غەريب دەبىنى، جابەپاستى باوكم يەكجار حەزى لە پياوھتى دەکرد جاپياوھ غەريبەكەى ھىنايەوھ بۆمالەوھمان تاشو شەوھ وھك ميوان لە لامان بيمىنئەوھ، ئىتر ئەوھندەى خواويستى بو پىژمان گرت تادرنەنگانئىك لەدوا ناننى ئىوارى دانىشتىن قسەمان دەکرد، من ئەوكات لاو بوم وسەرەتاي خویندەنم بو لە حەوزە، لەئەنجامى قسەکردنمان لەگەلئيدا بۆمان دەرکەوت ئەم كاپرايە سوننە مەزھەبەو خەلگى دەورويەرى شارى (سامەرا) يەو بەئىشئىك ھاتبوھ شارى (نەجەف) ئەو شەوھ مايەوھ بەيانئىش ناننى بەيانئىمان بۇ ھىنا، كاتئىك پياوھكە ويستى بىروا باوكم ئەندازەيەك پارەى بۇ پاگرت، تانەوھكو لەسەفەرەكەيدا پىئويستى بىت، ئىترئۆر كاپرا سوپاسى كردىن لەسەر ئەو ميوانداريە، كاتئىك كە رۆشت باوكم فەرمانى كرد ئەو جىگەو پىخەفەى ئەوكاپرايە لەسەرى نوست بو بيسوتئىنن و ئەو قاپ و قاچاخەى كەنانى تىداخواردوھ جوان جوان پاك بكرتەوھ، چونكە پىئى وابو كەسوننە گلان، جائەمە باوھرى ھەمو شىعەيەكە چونكە زاناکانمان سوننە وھك بى باوھرو، بەرازو، ھارول پەيداكەر دادەنئىن، وەبەيەكئىك لەشتە پيسە ديارەكانى دادەنئىن. بۆيە:

۱- جياوازى لەگەلئاندا دروست بوھ (الصدوق) دەگىرئەتەوھ لە(على بن اسباط) كەوتويەتى لە (رضا) م پرسى: جارى واھەيە شتئىك رودەدا من بەباشى سەزى ئى دەرناكەم لەو شارەى منئىشى تىدام كەس، دۆست ولايەنگرانى توى، تىدانئىيە جى بكم؟ پىئى وت بچۆ بۆلاى زانائى ئەو شارەو پرسىيارەكەتى ئى بكم، جاھەرچۆن وھلامى دايتەوھ تۆ پىچەوانەكەى وھريگرە چونكە راستى لەوھدايە) عيون أخبار الرضا ۱/۲۷۵، چاپى تاران.

(حسين بن خالد) ده لئى: (رضا) وتويه تى: (دؤست ولايه نگرانى ئيمه نه و
كه سانهن كه مل كه چى فرمانه كانى ئيمه ن و به قسه ئى ئيمه ده كه ن
وسه رپيچى دوژمنانمان ده كه ن ، جا هه ركه س وانهبى ئه وه له ئيمه نيبه) الفصول
المهمة : ٢٢٥ ، چاپى قم

(مفضل بن عمر) ده لئى: (جعفر) وتويه تى: (درۆده كات ئه و كه سه ئى خۆى
به دؤست ولايه نگرى ئيمه ده زانى به لام ده ستى به رپييازى غه يرى ئيمه ره
گرتوه) الفصول المهمة : ٢٢٥

٢- دروست نيبه كارىك بكرىت كه هاوړىك بيټ له گه ل كارى ئه واندا
ئهم سه رياسه (الحر العاملى) له كتيبه كهيدا (وسائل الشيعة) كردوييه تيبه
سه رياسيك وده لئى: فه رموده كان له م باره وه نۆرن پله ئى ته واتوريا ن هه يه
يه كيك له وانه نه و ته يه ئى (الصادق) ه ، خوالئى پازى بي ، كه له باره ئى دو
فه رموده ئى جياواز به يه كه ده لئى: (به رابه رى پى بكه ن له گه ل هه والئى عامه دا
واته (سوننه) جا هه ركات وه كه هى ئه وان وابو ، وازى لئيبه ئنن و ، خۆنه گه ر
پنجه وانه ئى هه والئى ئه وان بو وه رى بگرن)

هه روه هاده لئى: ئه گه ر دو فه رموده ئى جياوازنان پى گه يشت ئه وه نه وه بيان
وه ربگرن كه پنجه وانه ئى سوننه كانه ، هه روه ها ده لئى: (ئه وه بگه ر كه
پنجه وانه ئه له گه ل عاممه دا) وه ده لئى: (هه رچى پنجه وانه ئى عاممه كه بو ئه وا
رئىنويى تيا دا به) وه ده لئى سوئند به خوا ئه وه له سه ر هيج شتئك نين كه ئه وان
له سه رى بن وه ئه وانئيش هه روه ها ، بۆيه پنجه وانه ئيان بكه ن ، به راستى ئه وان به
هيج جوړىك له سه ر راستى نين .

وه ده لئى: سوئند به خوا ، خواچا كه و باشه ئى نه داوه به و كه سه ئى شوئن غه يرى
ئيمه ده كه وئى ، وه هه ركه س له گه لماندا بيټ ئه وا سه رپيچى دوژمنانى ئيمه ئى

بوخوا پاشان بو ميژوو

کردوه وه هه ركه سيكيش هاوړاييت له قسه يا له كرداريك له گه ل دوژمنه كانماندا نه وه له نيمه نيبه و نيمه ش له و نين

وه (العبد الصالح) خوالي پازي بيت ده لي: (نو و فرموده يه بگره كه پيچه وانه ي سوننه يه و نه وه ي له گه ل بوچوني نه واند ا به كي گرته وه لي ي دوريكه و هره وه) وه (رضا) ده لي: (نه گه ر دو هه وائي دژ به يه كتان پيگه يشت بپروانن بزنانن كامه يان پيچه وانه ي عامه كه يه ، نه وه نه وه يان وه ربگرن ، نه وه ي كه هاوړاي نه وانه وازي لي به يين

وه ده لي (سويند به خواهيچ شتيكي راست و دروستيان به ده سته وه نه ماوه جگه له روكر دنه كه عبه نه بي). پروانه: الفصول المهمة ص ۲۲۲-۲۲۶.

پاشان (الحر العاملي) له دوائه م هه و الا نه ده لي: نه وه تا نه م هه و الا نه له پله ي ته و اتوريش تي په رپون سهر له وه يه كه هه نديك له زانا دوايينه كان پييان وايه كه نه م به لگه يه (واته: سهر پيچي كاريك كه وه كي هي سوننه كان واييت و نادروستي نه و كار ه ي هاوړاي كاري نه وانه) لي ر ه دا هه وائي تاكه

وه ده لي: بزانه نه م هه و الا نه نوري نوري نه و بنه ما نوصوليانه پوچه ل ده كاته وه كه له كتيبي عاممه كاندا هاتوه) الفصول المهمة : ۲۲۶

۲- له گه ل سوننه كاندا له سهر هيچ شتيك هاوړانين

سه يد (نعمة الله الجزائري) ده لي: (نيمه له گه ل سوننه كاندا له سهر هيچ شتيك هاوړاو كو ك نين نه له باره ي خوا، نه له باره ي پيغه مبه ر نه له باره ي هيچ پيشه وايه ك چونكه نه وان ده لي ن: په روه رديگاريان نه و خوايه يه كه محمد پيغه مبه ريه تي و نه بو بكريش جي نشيني وه نيمه نه باوه رمان به و خوايه هه يه و

بُوخُوا بِأَسَانِ بُو مَيِّزُوو

نه‌بو و پیغه‌مبیره ، به‌لکو ده‌لئین : نه‌و خواجه‌ی که جینشینی پیغه‌مبیره‌که‌ی نه‌بو به‌کره نه‌و خواجه خوامانه ونه نه‌و پیغه‌مبیره‌ش پیغه‌مبیرمانه^۱
الأنوار الجزائرية : ۲ / ۲۷۸ ، باب: نور فی حقیقة دین الامامیة ، والعللة التي من أجلها يجب الأخذ بخلاف ما تقوله العامة

نه‌م سه‌ریاسه‌ی سه‌ره‌وه (الصدوق) له (علل الشرائع) دا کردویه‌تیه سه‌ریاسیک و دواتر ده‌لئ : (أبو نيسحاق الإرجاني) ، ده‌لئ : (أبو عبدالله) خوا لئیی پازی بیټ، پئی وتم : ده‌زانی بوجی ئیوه فه‌رمانتان پیکراوه که پیچه‌وانه‌ی سوننه شت و ه‌ریگرن؟ وتم : نازانین وتی : (علی) ه‌ردیندارییه‌کی کرد بیټ ئیلا سوننه کان پیچه‌وانه‌ی بون تا کاره‌که‌ی ه‌لبوه‌شیتته‌وه ، ده‌چون پرسپاری ئه‌و شته‌یان له پیشه‌وای باوه‌پداران (خوالئیی پازی بیټ) ده‌کرد که نه‌یان ده‌زانی جاکاتی فتوای بُو ده‌دان ده‌چون پیچه‌وانه‌که‌یان ده‌کرد تاسه‌ر له خه‌لکی بشیوتینن)
: ۵۳۱ چاپی ئیران

نه‌م پرسپاران ه‌دینه پیشه‌وه

^۱ به‌لام نه‌وه‌ی واقع و به‌به‌رچاره‌وه‌یه ، پیچه‌وانه‌ی نه‌و بوجونه‌یه ، نه‌ویش نه‌وه‌یه که په‌روه‌ردگار خوای ه‌مو جیهانه و ، محمدیش (صل الله علیه وسلم) پیغه‌مبیره‌تی و ابوبکریش جینشینی بووه ، به‌سه‌ر ه‌مو نه‌ته‌وه‌ی ئیسلام ئیتر جی نشینایه تیه‌که‌ی شاعری بیټ یان نا به‌پاستی نه‌و قسه‌یه‌ی (الجزائری) زؤر ترسناکه چونکه واتای وایه : نه‌گر ابوبکر جینشینی محمد بیټ و محمدیش پیغه‌مبیره‌ی خواجه ، نه‌وا "سید الجزائری" نه‌باوه‌پی به‌و خواجه ه‌یه نه‌ به‌و پیغه‌مبیره‌ش واقعیش . سه‌لماندی که ابوبکر جینشینی "محمد" ه ، جاشه‌ری بیټ یان نا ه‌تا من جارتکیان باسیکی هاوینه‌ی نه‌م ناراسته‌و خق له "امام خوئی" پرسه‌ی نه‌ویش وتی ه‌رکس قسه‌ی واپکات بیباوره‌په به‌خواو پیغه‌مبیره‌که‌ی و نه‌هلی به‌یت سلاریان له‌سه‌ر

بۆخوا پاشان بۆ میژوو

وادابنئین له باسیکدا حق به لای سوننه کانه وه بئ ، نایا پیویسته له سه زمان که

پیچه وانه ی و ته که ی ئه وان بگرین ؟

جاریکیان (سید محمد باقر الصدر) وه لای دانه وه و ، پیوی و تم : به ئی ده بیته
پیچه وانه ی بۆچونی ئه وان بگریت ، چونکه ئه م کاره نه گهرچی هه له شه ، هیشتا
زۆر له وه ئاسانتره که هاو پرای بۆچونیان بین ئه مه ئه گهر وادابنئین ئه وان له و
باسه دا له سه ره حه قن

ریق و کینی شیعه ئه وه نه بی که ئه مۆ تازه هه بی و ته نها تاییه تیش نییه به
سوننه کانی سه رده م به لکو ئه م رقه ئیجگار قوله که ده گهر پته وه بۆنه وه کانی
یه که م ، مه به ستم سه حابه کانه که رقیان له هه مویانه جگه له سیانیان نه بیته
، ئه وانیش (أبوذر، مقداد، سلمان) (الکلینی) له (أبو جعفر) ده گهر پته وه
که وتویه تی : له پاش پیغه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) خه لکه که هه مو
هه لگه پاره ن جگه له سیانیان نه بی ، مقداد بن الأسود، سلمان الفارسی ، أبوذر
الغفاری) روضة الکافی ج ۸ ص ۲۴۶

ئه گهر له جوله که کان بپرسین نایا له نه ته وه ی ئیوه دا ، باشترین که ستان کئییه ؟
ده لئین : هاوه لانی موسا .

وه ئه گهر له نه صاراکان بپرسین باشترین که س له نه ته وه ی ئیوه کئییه ؟
ده لئین : حه وارییه کانی عیسا

وه ئه گهر له شیعه کان بپرسین به بۆچونی ئیوه خراپترین که س کئییه ؟

ده لئین : هاوه لانی محمد (صلی الله علیه و سلم) هاوه لانی پیغه مبه ر له هه مو که س
زیاتر توشی جنتیوه نه فرین و تانه ی شیعه کان بونه ته وه به تاییه ت ، (أبو بکر
عومه روعوسمان و عائیشه و حفصه) ، هه ربۆیه له پارانه وه ی دو به ته که ی
قوره یشدا هاتووه (ئه ی خوایه نه فرین بکه له دو به ته که ی قوره یش) واته

بۇخۇا پاشان بۇ مېتروو

(أبوبكر وعومر) وه هەردو تاغوت و هەردو كچەكانيان عائيشەو، حفصە... (تاد) ئەم دوعايە بەدەق لە كتیبە باوہ پېتكراوہ كانداھە يە وەئيمام (خومەينى) هەمو پۆژئىك لە دانوئىژى بەيانيان دەيوت

(حەمزەى كورپى محمد الطيان) دەلى: (محمدى كورپى أبوبكر) ، لەلاى (أبو عبدالله) خوا لىي پازى بىت، بوو، لە پۆژئىك لە پۆژان (محمدى كورپى أبوبكر) بە پىتەشەواى باوہ پداران دەلى: دەستت بىنە با بە يەتتە بدەمى ئەویش پىي دەلى بۇ مەگەر بە يەتتە نەداوہ ؟ (محمد) یش دەلى با ئىتر پىتەشەواى باوہ پداران دەستى دەھىنى و (محمدى كورپى أبوبكر) دەلى: شايەتى دەدەم كە تۆ ئەو پىتەشەوايەى كە گۆپرايە ئىت واجبە ، وە باوكم (واتە أبوبكر) لە ئاگرى دۆزە خدایە) رجال الكشى ص ۶۱

لە (شعیب) وە لە (أبو عبدالله) وە پەزای خواى لىبىت فەرمو يەتى: هەر بنە مالا يەك لە خۆيان كە سىكى خانە دانى تىدایە و باشتىن كە سىكى خانە دان كە لە بنە مالا يەى خراپدا دروست بو بىت (محمدى كورپى أبوبكر) ه رجال الكشى ص ۶۱

سەبارەت بە (عومەر) سید نعمة الله الجزائرى دەلى (عومەر) لە داووە توشى نەخۆشيبەك هاتبو ، كە بە هېچ جۆرىك هېورو دانە دەمرکايە وە تەنبايە ئاو و شەھوەتى پياوان نەبىت. الأنوار النعمانية: ۱/۶۳ بزانه لە شارى (كاشان) ی ولاتى ئىران لە ناوچە يەك كە پىي دەلین (باخى فین) جىگە يەك هەيە وەك شوپىنى سەربازى ون بو لە ویدا گۆپىكى خەيالى دروستكراوہ كە گوايە ئەمە هى (أبو لؤلؤى فارسى) ئاگرپە رستە ، ئەو كە سەى كە جىنشینی دووہم (عمر بن الخطاب) ی كوشت ، كە ناوئىكيان لىناوہ بە عەرەبى واتاكەى ئاوايە : مرقد بابا شجاع الدين (گلگۆزى بابە شجاع الدين) ئەم ناوہ

بۇخۇا پاشان بۇ مېژوو

له قەبى (أبو لؤلؤة) يە چونكە (عمر بن الخطاب) ى كوشتووہ جالەسەر ديوارى ئەم شوپنە بە فارسی نوسراوہ (مرگ بر أبوبکر، مرگ بر عمر، مرگ بر عثمان) واتە: (مردن بۆ أبوبکر، مردن بۆ عومەر، مردن بۆ عوسمان)

ئەم جىگەيە لەلايەن ئىرانىيە كانەوہ سەردان دەكرىت و خەلكى دىن بۆزارەتى و مائو بەخشىن و جۆرەها سامانى تىدەخەن من ئەم جىگەيەم بەچاوى خۆم بينيوہ ،وہ (وہ زارەتى ئىرشادى ئىرانى) ھەستاوہ بە فراوانکردن و نوپکردنەوى و لەسەر ئومانەشەوہ وینەى ئەو جىگەيەيان خستۆتە سەر ئەو كارتانەى كە بۇ نامە و نوسىن بە كاردە ھىنرىت.

(الكلىنى) لە (أبو جعفر)، خوالىي رازى بىت دەگىرپتەوہ كە وتويەتى:

..... ھەردو شەيخەن واتە (أبو بكر و عمر) بەبى تەوہ لەدنيا دەرچون ،وہ باسى ئەو شتانەى خويان نەكردووہ كە بەرامبەر پىشەواى باوہرداران كۆرديوياں لەعنەتى خواو فرىشتەكان و ھەمو خەلكيان لەسەر بىت. روضە

الكافى: ۲۴۶/ ۸

سەبارەت بە عوسمان:

(على بن يونس البياضى) دەلى: (عوسمان خەلكى لە دواوہ لەگەليا رايان

دەبوارد ، وەكە سىكى سەرزنانى بو) الصراط المستقيم ۲/ ۳۰

دەربارەى عائىشەش:

(ابن رجب البرسى) دەلى (عائىشە) چل دىنارى بە خيانەت و ناپاكي

كۆكردبووہ مشارف أنوار اليقين ص ۸۶

جامان دەپرسم :ئەگەر ئەم سى جى نشىنە حالىيان ئاوەها بوبى ،بۆچى پىشەواى باوہرداران خوالىي رازى بىت بەيەتى دانى؟ بۆچى بەدرىژايى

بۆخوئا پاشان بۆ مېژوو

دهسته لآتى هه رسيكيان وه زيرو يارمه تي ده ريان بو؟ ئايا لتيان ده ترسا؟ په نابه خواله شتي وا.

باشه نه گهر (عمر) له دواوه توشي نه و درده بويي كه ئاوي پياوان نه بوايه دانه ده مركايه وه وهك (نعمة الله الجزائري) ده لئى، باشه چۆن پيشه واي باوه پداران (علي) خوا لئى رازى بيټ (أم كلثوم) ي كچى لى ماره كرد؟ ئايه نه م نه خو شيبه له پيشه واي باوه پداران په نهان بو ئيستا (سيد نعمه الله الجزائري) كه شفى كردوو؟.....، به راستى نه م بابه ته زۆر بير كردنه وه ي ناويټ

(الكلينى) ده گيرټه وه (همو خه لكى زۆلن ياله ئافره تي به د ره وشت له دايك بون، جگه له لايه نگراني ئيمه نه بئى) روضة الكافي: ۱۳۵/۸.

هه ربويه شيعة كان خوين ومالى سوننه كانيان حه لآگردوو، (داود بن فرقد) ده لئى: به (أبو عبد الله) م وت: ره زاي خواي لئيبټ، سه باره ت به كوشتنى (ناصيبه كان) ده لئى ي چى؟

وتى: (خوينيان حه لآله، به لام ناگادارت ده كه مه وه هه ركات توانيت ديوارټك بروختنى به سه ر سوننييه كدا، يا له ئاودا بيخنكىنى تا شايه تيت له سه ر نه دا، بيكه) وسائل الشيعة ج ۱۸ ص ۴۶۳ بحار الانوار ج ۲۷ ص ۲۳۱.

ئيمام (خومه ينى) له سه ر نه م قسه يه به م جوړه ده لئى: (نه گهر توانيت ماله كه ي بيه ت بيبه و پيټج يه كي ماله كه ي بۆ ئيمه بنټره)

(سيد نعمه الله الجزائري) ده لئى (علي بن يقطين)، كه وه زيروى (ره شيد) بوو، ده سه ته يه كي له نه وانه ي سه ر پيچيان، ده كرد له زينداندا كوړده وه وه فه رمانى دا، سه قفى زيندانه كه يان به سه ردا پوخاندن و هه مويان مردن ژماره يان پيټج سه د كه س ده بون الأنوار النعمانية: ۳/ ۳۰۸.

بۆخوئا پاشان بۆ مېژوو

كتيبيه كانى ميژو باسى ئەو كاتەمان بۆ دەكەن^۳ كاتى (هۆلاكو) چووه ناو بەغداد ەو ەگەرە ترين كوشت وپرى ئەنجام دا بەجۆرىك جارىك پويارى ديچلە لەبەر خويىنى كوژراوانى سوننە كان سور ببو ، جارىك شين بو لەبەر زۆرى ئەو ەمو كتيبيهى خرايه ناو ديچلە ەو ەمو ئەمانە بە ەۆى دو ەوزيرەكە ەو بو (قصير الطوسى) و(محمد بن العلقى) كە دو ەوزيرى خەليفەى ەباسييه كان بون ، ئەم دوانە شيعە بون لەنيوان ئەمان ەو ەولاكو دا چەندين نامە گۆرىنە ەوى نەيتى ەبو ، تاتوانيان (هۆلاكو) پازى بکەن بېتە ناو بەغداد ەو ەستە لاتی ئەو خەلافەتە بپوخيتنى كە ئەمان ەوزير بون تيدا ئەگەرچى ئەمان دەستيان زۆر ئەپويشت بەلام بەو خەلافەتە پازى نەبون چونكە لەسەر پەيرە ەوى ئەهلى سوننە بو ، ەولاكو ەاتە بەغداد ەو خەلافەتى ەباسى پوخاند ، ئيتير ئەو ەندەى نەبرد ئەم دوانە بونە ەوزيرى ەولاكو ، مە ەلوميشە كە (هۆلاكو) بت پەرست بو .

لەگەل ئەمەشدا كەچى ، نيمام (خومەينى) ئەو كارەى ئەو دوانە كرديان ، بەگەرە ترين خزمەت بۆدينى ئيسلامى دادەنا وگەل لى پازى بو ، ئەم باسەش بەوتە يەكى گشتى ەو مەلایەن كۆتايى پيدىنم ئەويش وتەى (سید نعمة الله الجزائرى) يە لەبارەى حوكمى (نواصب) سوننە كان ەو دەلى:

(ئەوان كافر ن بيس وگلاون بە يەك دەنگى ەمو زانايانى شيعەى نيمامى ، ئەوان لە جولەكە وگا ور خرابتر ن يەك كەلە نيشانە كانى ئەمانە ئەو يە ، لە پيشە واپە تيدا غەيرى ەلى پيش بخات بەسەر ەلیدا) الأنوار النعمانية / ۲۰۶ ،

۲۰۷

بەم جۆرە دەبينين حوكمى شيعە كان بەسەر سوننە كاندا بە پوختى بەم جۆرە يە:

بۇخۇا پاشان بۇ مېتروو

سوننەكان گلاووكافرو پېسنى ،له جولهكه و گاورد خراپترن ،نه وهى زؤل و به د
ره وشته كانن كوشتنيان و بردنى مالىان پتويست و پره وايه له هيچ شتېكدا
له گه لئاندا يه ك ناگرينه وه نه له خوا نه له پتغه مېهر نه له پتغه وادا به هيچ جورىك
دروست نييه نه له قسه نه له كرداردا هاويراييان بكرىت پتويسته نه فرين و
جنويان پتيدرىت به تاييهت نه وهى يه كه م نه وانەى كه خوا له قورئاندا وه سفيان
ده كا نه وانەى شان به شانى پتغه مېهر (صلى الله عليه و سلم) له بانگه وازو
جيهاددا له گه لئيدا بون ، نه گه ر نا توخوا پتيم بلئى نه وانەى كه له گه ل پتغه مېهر
(صلى الله عليه و سلم) كه له همو چه نك و جيهاده كانيا له گه لئيدا به رامېهر
ببباوه پان بون كئى بون ؟ به شدارى نه وان له و چه نگانە دا هموى به لگه ي راستى
باوه رو جيهاديان دهرده خات بۆيه به هيچ جورىك گوى به و قسانه مه ده كه
زانانكانمان ده يكه ن ، پاش كۆتايى هاتنى ده سلا تى بنه ماله ي (په هله وى) يه كان
وهاتنه پتئشى شورشى نيسلامى و گرتنه ده ستى كاره كان به ده ست ئيمام
(خومه ينى) يه وه ئيتىر ده بو زانايانى شيعه بچن بۇ سەردان و پيرۆزبایی ليكردنى
به هوى نه و سهر كه و تنه گه وره يه و دروست بونى يه كه م ده ولته تى شيعه كان
له سهرده مى نويدا كه فه قيه و زانايان حوكمى ده كه ن جاله هه مو كه س زياتر
پتويست بو له سهرم كه بچم بۆلاى بۇ پيرۆزبایی له بهر نه و په يوه ندييه به هتيزه ي
هه مبو له گه لئيدا پاش مانگ و نيويك

يا زياتر له هاتنه وهى ئيمام بۇ (تاران) له تاراوگه له (پاريس) چوم بۇ ئيران كه
چوم زۆر به خيهرهاتنى كردم من به جيا له نوينه رانى زانايانى شيعه ي عىراق
سهردانم كرد له دانيشتنىكى تاييه تدا پتئى وتم : سه يد (حسين) كاتى نه وه
هاتووه نامۆزگار ييه كانى پتئشه و ايان جئى به جئى بكرى ، خو پتئى نه واسييه كان
پريژين و مندا له كانيان بكوژين و ئافره ته كانيشيان بيه ين به تالانى ، كه سيان له

بۆخۇئا پاشان بۆ مېژوو

سزا بزگاریان نەبیتو مال و سامانیشیان تەنھا بۆ لایەنگرانی ئەھلی بەیت بیت وە (مەككە) و (مەدینە) لەسەرپوی زەوی نەھیلین چونکە ئەم دوشارە بۆتە جینگە وە ھابیبەکان وە پێویستە (کەربەلا) زەوی پیرۆزی خوا بیتە روگە ی نوژی خەلکی بەمە خەوی پێشە وایان، سلاویان لەسەر، دینینە دی ئەوا ئەو دەولەتە ی کە چەندین سالە بۆی تێدەکوشین دروست بو ئیتر تەنھا جی بە جی کردنە کە ماوہ .

تیبینیەك :

بزانیە یق وکینی شیعیەکان بۆ سوننەکان بی ھاوتایە ھەریویە زاناکانمان پێگەیان داوہ درۆ بکری بە دەم سوننەوہ و درۆ بوختان بدریتە پالیان و بەشتی خراب وە سف بکری .

بەراستی ئیستا شیعیە بەچاویکی زۆر پرقاویییە وە دەرواننە سوننەکان لەسەر ئەو فتواو ئاراستانە ی کە لە سەرچاوە بەرزەکانەوہ دەردەکریت تەوجیھات وفتوا دەرجووہ بۆ شیعیەکان کە خۆیان بخزیننە ناو دام و دەزگاکانی دەولەتەوہ و بەتایبەت ئەوانە ی گرنگن وە ک سوپا و ئاسایش و ھەوالگری و ئەو شوینانە ی کە گرنگن ئەمە جگە لە ریزەکانی حیزب .

ھەمولایە ک بە خۆپراگرییەکی زۆرەوہ چاوە پئی کات ژمیری سفر دەکەن بۆ بانگەشە ی جیھاد و لە ناو بردنی سوننەکان ، بەجۆرێک کە تەواوی شیعیەکان وادەزانن بەم کارەیان خزمەتێک دەکەن بە (ئەھلی بەیت) سلاویان لەسەر ئیتر نازانن ، ئەوانە ی ھانیان دەدەن لە پشستی پەردەوہ کار دەکەن ، کە لەباسی داھاتودا ئاماژە ی پێدەکەین

شوئینه وار و لایه نی دهره کی و بیگانه له دروست

کردنی بیرى شیعه گهریدا

له باسی یه که مدا باسمان له پۆلی (عبد الله بن سبأ) کرد له دروست بۆنی شیعه دا که نه مه پاستییه که هه موشیعه خۆی ئی بی ناگا کردوه ، به خوئنده وارونه خوئنده واروه .

زۆرم بیر له م باسه کرده وه به درێژایی چه ندین سال پاشان بۆم دهره که وت ههروه ک بۆکه سانی غهیری منیش دهره که وت که که سانتیک هه ن پۆلی ئیجگار زیان به خشیان هه یه له دروستکردنی چه ندین بیرو باوه ری پوچ و بیرى خراب ، له به ره و شیعه گهریتی دا

مانه وه ی من نه م هه مو ماوه زۆره له حه وزه ی عیلمی نه جه ف که به پیشه نگی هه مو حه وزه کانی تر داده نریت ناگادار بونم به سه رچاوه گه وره کاندای لیکردم که له سه ر چه ندین راستی ئیست وه ه لۆیست وه ر بگرم که زۆر ترسناکه و زۆرێک لیتی بی ناگان یان خۆیانی ئی بی ناگا ده که ن چه ندین که سایه تی گومان لیکراو له لام ناشکرا بون که پۆلی گه وره یان هه بو له لادانی پهیره ی شیعه دا تا گه یشتوته نه مپۆنه وه ی خه لکی "کوفه" له به رامبه ر ئه هلی بهیت دا خوالیبیان پازی بیت کردیان و ناپاکیان به رامبه رکردن؛ وه ک رابورد له پیشه وه نه مه به لگه یه له سه ر ئه وه ی ئه و که سانه ی ئاوه ایان کرد که سانتیک بون خۆیان له ژیر په رده ی شیعه گهری و دۆستایه تی کردن بۆ ئه هلی بهیت شارده بۆوه

باچهند نمونه یه ک له م باره یه وه باس بکهین:

۱_ (هشام بن الحكم) ، نه م پیاوه که له (صالح الثمانیة) و شوئینی تر فه رموده ی هه یه

بۆخوفا پاشان بۆ مېژوو

(هشام) بو که بووه هۆی زیندانی کردنی نیمام (کاظم) و پاشان کوشتنی له کتیبی (رجال الکشی) دا هاتوووه که (هشام بن الحکم) گومراو سه ر لیشیواوه، به شداری کردوووه له پژانی خوینی (أبو الحسن) خوالی پازی بیت (ص ۲۲۹) (هشام) به (أبو الحسن) په زای خوی لیبیت دهلی: (نامۆزگاریم بکه، ئه ویش دهلی: نامۆزگاریت ده که م، که له خوابترسه له رشتنی خوینم) رجال الکشی ص ۲۲۶

جاریک (أبو الحسن) خوا لیتی پازی بیت داوای لیده کات قسه نه کات ئه ویش مانگیک قسه ناکات، پاشان ده که پیته وه و (أبو الحسن) پیتی دهلی: (ئهی هیشام پیت خو شه، به شدار بیت له رشتنی خوینی که سیکدا؟ دهلی: نه خیر، پیتی دهلی: ئهی دهلی ی چی ئه که ره به شدار بی له رشتنی خوینی مندا؟ ئه که ره بیده نگ بیت نه وه چاکه که رنا ئیتر کوشتنه، ئیتر ئه وه بو هه ر بی ده نگ نه بو، به رده وام قسه ی ده کرد تا نه وه بو که پویدا) رجال الکشی ص ۲۳۱

ده کری پیاویکی وا دلسۆزیق ئه هلی به بیت بیته هۆی کوشتنی ئه م پیشه وایه، خوالی پازی بیت!

له که ئمدا ئه م ده قانه بخوینه ره وه

(محمد بن فرج الرخجی) دهلی: نامه یه کم نوی بۆ (أبو الحسن) خوالی پازی بیت پرساری ئه وه م لیکرد که (هشام بن الحکم) له باره ی ئه و قسه یه ی که دهلی، (خوا لاشه یه) و ئه وه ی که (هشام بن سالم الجوالیقی) ئه یلی که گوايه خوا وینه یه، ئه ویش بۆی نوی وازهینه، له سه رسامی سه رسامه کان، په نا بگره به خوا له شه ی تانی دور له سۆزی په حمان، ئه و قسه یه وانیه که ده یلین هه ردو هیشامان

بۆخۇا پاشان بۆ مېژوو

أصول الكافي ج ١ / ١٠٥ ، بحار الانوار ٢ / ٢٨٨ ، الفصول المهمة ص ٥١ .

(ابراهيم بن محمد الخزان) و (محمد بن الحسن) ، ده لئین : چوینه ژوره وه بۆلای (أبو الحسن رضا) خوالئی پازی بیت ئه وهی بۆ گئیراینه وه که (محمد) پهروه ردگاری بینیه ، له سه ر شیوهی لایکی ته مه ن ٢٢ سال ه ردوقاچی له نیو سه وزاییا بووه ، وه پیمان وت (هشام بن الحكم) و ، (صاحب الطاق) (المیثمی) ده لئین: خواتا ناوکی بۆشه ئیتر ئه وهی تری بی گیانه ...تاد) أصول الكافي ١ / ١٠١ بحار الانوار ٤ / ٤٠

ئايا ژیری ئه وه قبول ده کات که خواتا له سه ر شیوهی لایکی ته مه ن ٢٢ سالی دا بی و تا ناوکی بۆش بی ؟

به پراستی ئه م قسه یه ریگ له قسه ی جوله که ده چیت که له ته وراتدا له (سفر التکوین) دا باس له خواده کات که بریتییه له که سیکی زه به لاح ئه مه به ده ق باس کراوه له ته وراته که یاندا

ئه مانه هموی ده ست و دروست کراوی جوله که یه که له سه ر ده ستی (هشام بن الحكم) هاتۆته نیو بیری شیععه وه ئه و که سه ی که بووه هۆکارو هاوبه ش له کورژانی نیمام (کاظم) ، په زای خوی ایبیت وه ههروه ها ده ستی که سانی وه ک (هشام بن سالم و شیطان الطاق و علی بن اسماعیل المیثمی) ، خاوه نی کتیبی (الامامة) یه

خۆنه گه ره ناو کتیبه متمانه کانی خۆماندا بپروانین وه ک کتیبی (الصحاح الثمانية) و ئه وانی تر ده بینین فه رموده کانی ئه مانه له پیشی پیشه وه ن .

٢- زرارة بن أعین

بُوخُوا بِأَشَانِ بَوِّ عَيْرُوه

شیخ الطوسی دهلی: (زرارة) ، له خیزانیکی گاور بووه باپیری ناوی (سنسن) و تراویشه ناوی (سبسن) بووه ، پاهیبیکی گاور بووه باوکیشی کۆیله یه کی پۆمی بووه کۆیله ی پیاویک بووه له خیلێ (شیبان) الفهرست ص ۱۰۴
(زراره) نه و که سه یه که ده لی: پرسپاری ته شه هودو ته حیاتم له (أبو عبد الله) کرد تاده گاته نه وه ی که ده لی: کاتی له لای أبو عبد الله هاته
دهر وه : تریکم بو ریشی لیداو، وتم قهت نه م که سه سه رفراز نابیت (۱ رجال الکشی ص ۴۲

وه (زراره) ده لی: سویند به خوا نه گه ره مو نه و شتانه ی که له (أبو عبد الله) م بیستوه بیگنیمه وه نه و زه که ری پیاوان هه لده ستا له سه ر ته خته دار) ۲ رجال الکشی ص ۱۲۲

(ابن سکان) ده لی: بیستم (زرارة) ده یوت: خوا ره حم به (باوکی جعفر) بکا ، به لام (جعفر) خوی ، به راستی گرییه که هه یه له دلما له به رامبه ری (پیم وت چی و له (زراره) ده کات ، که وابی؟ وتی: نه وه ی وام لیده کات نه وه یه که (أبو عبدالله) هه مو نه و شتانه ی که بیونه مایه ی ته ریقی (جعفر) باسکردبو . رجال الکشی ص ۱۳۱

^۱ که سیک تر لیدا به ریشی (أبو عبدالله) دا خوالی رازی بیت ، وه بلی: قهت سه رفراز نابی بیگومان نه و که سه نابی موسولمان بی و دل سوژی نه هلی به بیت بیت سلویان له سه ر

^۲ نه مه تو مه ت بار کردنی (أبو عبدالله) یه مه به ست نه وه یه که (أبو عبدالله) شتی وه های باسکردوه که ناره زوی پیاوان ده بزوینی به جوژیک له کاتی بیستیدا خویان پی پرا ناگریت وشه مه وتی خویان خالی ده که نه وه نه گه ره له سه ر ته خته دار نیکیش بیت .

بۆخوئا پاشان بۆ مېژوو

هەريۆيه (أبو عبدالله) له باره‌ی (زراره) وه ده‌ئێ: (لعن الله زراره) نه‌فريني

خوا له (زراره) رجال الكشي ص ۱۳۳

(عبدالله) خوا لێی پازي بيټ ، ده‌ئێ: ئه‌ی خوايه ئه‌گه‌ر دۆزه‌خ به‌ ئه‌ندازه‌ی

قاپيکيش بيټ ئه‌وا بۆ بنه‌ماله‌ی (أعين بن سنسن) ی فراوان بکه‌ رجال

الكشي ۱۳۳

هه‌روه‌ها (أبو عبدالله) ده‌ئێ: نه‌فريني خواله (بريد) نه‌فريني خوا له (زراره)

رجال الكشي ص ۱۳۴

هه‌روه‌ها ده‌ئێ: (زراره) نامریت ئیلا به‌ سه‌رگه‌ردانی نه‌ بيټ نه‌فريني خواي

ليبيټ رجال الكشي ص ۱۳۴

وه‌ده‌ئێ (زراره بن أعين) سویند به‌ خواله‌ وه‌ که‌ سانه‌یه‌ که‌ خواله‌ باره‌ یانه‌ وه‌

، ده‌فه‌رمویت: (وَقَدَّمْنَا إِلَى مَا عَمَلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا) سورة

الفرقان / ۲۳ رجال الكشي ص ۱۳۶

ئێمه‌ به‌ ره‌و کاري تاوانباران ده‌چين که‌ ئه‌نجامیان داوه‌ ، وه‌ که‌ تۆز ده‌يبه‌ين

به‌ هه‌وادا.

وه‌ ده‌ئێ: هه‌ندێ که‌ س باوه‌ر ده‌ خوازن پاشان لێیان ده‌ سه‌ندريته‌ وه‌ ئه‌وانه

له‌ دوا پۆژدا پێیان ده‌وتریت (المعارون) ، وه‌ (زراره بن أعين) به‌ کێکه‌ له‌ وه‌ که‌ سانه

رجال الكشي ص ۱۴۱

وه‌ ده‌ئێ: ئه‌گه‌ر نه‌خۆش که‌وت سه‌ردانی مه‌که‌ ئه‌گه‌ر مردن به‌ شداری

ته‌رمه‌که‌ی مه‌که‌ پێی وترا (زراره) ت مه‌ به‌سته‌؟

وتی: به‌ئێ (زراره) له‌ جوله‌ که‌ وه‌ گاور خراپه‌ره‌ له‌ وه‌ که‌ سه‌ش خراپه‌ره‌ ، که‌ ده‌ئێ

سی خواهه‌یه‌ وه‌ خواسته‌یه‌ میانه‌ ، به‌ راستی خوا زراره‌ی سه‌ره‌ وه‌ خوار کردۆته‌ وه‌

بۆخوئا پاشان بۆ مېژوو

(زرارة) گومانی له پېشه وایه تی مندا هیه ، به لام من به خشیومه به خوا .

رجال الکشی ص ۱۳۸

جانه گەر (زرارة) له خیزانیکى گاوربوی و گومانی له پېشه وایه تی
(أبو عبدالله) دا هه بوی و ئه وکه سه ش بوی که تر به ریشی (أبو عبدالله) بکاو
پیی وتی قهت سه رفراز نابی ئیتر چی له که سیکی ئاوها چاوه پروان ده کری
که پیشکه شی بکات بۆ ئیسلام ؟؟؟؟

کتیبی فرموده کانی ئیمه پر پین له قسه کانی (زرارة) له ناو پراوییه کاندایه پله ی
پیشه ویه ئه وکه سه ی درق هل ده به ستیت به دهم نه هلی بهیت وشتی وه های
خستوته ناو دین که که س نهیتوانیوه شتی وه ها بکات وه ک (أبو عبدالله) ده لی:
هه رکه سیک بگه ریته وه سه سه رچه چاوه کانمان به پراستی ئه م قسه یه ی بۆ
ده رده که وئ ، هه روه ها (برید)یش که هیچی که م نه بووه له (زرارة) ، هه تا (أبو
عبدالله) خوالی پزای بیت نه فرینی له هه ردوکیان کردووه

۳- ابوبصیر لیث بن البختری

(أبو البصیر) ئه وکه سه یه که بی ئه ده بی کرد له خزمهت (أبو الحسن موسی
الکاظم) خوالی پزای بیت ، کاتی پرسیار له نیمام موسی الکاظم کرا خوالی

به گشتی سه رچه چاوه کانمان و ته ی زانایانمان ده لێن قسه کانی (أبو عبدالله) بۆ
(زرارة) چاوه یه ست بووه به لام ئه مه به پراستی بی بنه مایه ، ده ی نه گه ر قسه کانی
(أبو عبدالله) بۆ چاوه یه ست بوی ئه ی قسه و توانجه کانی (زرارة) له أبو عبدالله چی
ده گه یه نیت ؟

نه خیر به پراستی ئه مه ئه وه دهرده خات که ناکوکی و داپرانیک له نیوان (أبو عبدالله) و
(زرارة) دا هه بووه ئه ویش به هوی ئه وپه فتارو قسه و کرداره ناشایستانه ی که ده ی کرد
ئه گه ر نا (أبو عبدالله) ئه و قسانه ی پی نه ده وت

بۆخۇا پاشان بۇ مېتروو

پازى بېت ، لەبارەى پياويكەوہ ئافرەتېك بخوازىت كەئو ئافرەتە لە ھەمان كاتدا مېردى ترى ھەبى چى لەسەر ئافرەتەكەيە؟ بەلام پياوہكە نەزانى ئافرەتەكە مېردى ترى ھەيە (أبو الحسن) دەلى: دەبى ژنەكە بەرد باران بكرى بەلام ئەگەر پياوہكە نەيزانى مېردى ترى نىيە ھىچى لەسەر نىيە ، ئىتر (أبو البصير) دەكىشى بەسەر سنگى (أبو الحسن) دا بەجۆرىك كە شوئىنەوارى پياكىشانەكە لەسەر سنگى دەردەكەوئت وبە (أبو الحسن) دەلى: پىم وايە ھىشتا ھاوپىكەمان زانستى تەواو نىيە رجال الكشى ص ۱۵۴

واتە: (ئىمام كاظم) خوالى پازى بېت تاوانباردەكات بەوہى كە زانستى كەمە تا جارېكيان (أبو بصير) و(ابن أبو العيفور) لەبارەى دنياوہ قسە دەكەن (أبو بصير) دەلى ھاوہلەكەتان مەبەستى (أبو الحسن) ە كە ئەگەر دنياى چنگ بكەوتايە ئەوا دنياى ھەلدەبژارد ، پاشان (أبو بصير) لەھۆش خۆى دەچى ، سەگىك دىت دەيەوئت ميزىكات بە (أبو بصير) دا ،(حماد بن عثمان) دەچى بۇ ئەوہى دەرى بكات بەلام (ابن ابو اليعفور) دەلى: وازى لى بىنە ئىتر سەگەكە دىت و ميزدەكاتە ناو ھەردو گوئى (أبو بصير) ھوہ رجال الكشى ص ۱۵۴ واتاى ئەم قسەيەى ئەوہ دەگەيەنىت كە (أبو عبدالله) ھەزى لە دنيا كردوہ و باوى دنياى داوہ بەسەر دواوژدا ، بەلام خوا توئەلى لى سەندەوہ بەوہى كەسەگىكى نارد مىزى كردە ھەردو گوئى يەوہ ، لەبەرامبەر ئەو قسانەى كە بە (أبو عبدالله) ى وتبو

(حماد بن الناب) دەلى : جارېك (أبو بصير) لەبەر دەرگای ، مالى (أبو عبد الله) دانىشت ، تامۆلتى بدا بەلام (أبو عبد الله) مۆلتى نەدا ، (أبو بصير) یش دەلى ئەگەر سىننېيەك خواردنمان پىبوايە مۆلتى دەداين بچىنە ژورەوہ . ئىتر سەگىك دىت ، ھەلدەزنى و ميزدەكات بەدەموچاوى (أبو

بۆخوا پاشان بۆ میژوو

بصیر)دا ، (أبو بصیر)یش ده‌لی ئۆف ئۆف ئۆه چى یه ؟(أبو بصیر) پیاویکی کوئیربووه و چاوی نهی بیناوه جائه‌وه‌ی تهنیشتییه‌وه پیی ده‌لی ئۆه سه‌گیکه میزی کرد به ده‌موچاوتا رجال الکشی ص ۱۵۵.

له‌م قسه‌یه‌شدا ده‌رده‌که‌وی که (أبو عبدالله) تاوانبارده‌کات به‌وه‌ی که‌ه‌زی له‌ خواردنی خۆشه ، به‌جۆری که‌ه‌رکه‌س سینیه‌ک خواردنی پیینه‌بی ماوه‌ی نادات بچیتته ژوره‌وه ، به‌لام خوای گه‌وره‌ سزای (أبو بصیر) ی داو سه‌گیکی نارد تامیز بکات به‌ ده‌مو چاویدا

(أبو بصیر) که‌سیک بووه له‌باره‌ی په‌وشته‌وه‌ متمانه‌ی به‌ خۆی نه‌بووه ئه‌وه‌تا خۆی شایه‌تی له‌سه‌ر خۆی ده‌دات و، ده‌لی: من ئافره‌تیکم فی‌ری قورئان ده‌کرد که‌میک سو‌عه‌تیشم له‌گه‌ل ده‌کرد و ده‌لی: ئه‌و ئافره‌ته‌هات بۆلای (أبو جعفر) شکاتی کرد ، (أبو جعفر)یش پیی وتم (أبو بصیر) چیت به‌و ئافره‌ته‌ه‌وتوو؟ وتم ده‌ستم هیناوه و ده‌موچاوی ده‌شاریتته‌وه ، (أبو جعفر)یش به‌ئافره‌ته‌که‌ ده‌لی مه‌چۆره‌وه به‌لایدا رجال الکشی ص ۱۵۴

(أبو بصیر) به‌مه‌به‌ستی یاری وگالته‌ه‌ده‌ستی بردوووه بۆ چه‌ند جینگه‌یه‌کی جه‌سته‌ی ئافره‌ته‌که‌ له‌کاتیکدا که‌ قورئانی فی‌ر کردوووه (أبو بصیر) که‌سیک بووه شتی تیکه‌ل و پیکه‌ل کردوووه

محمد بن مسعود ده‌لی له‌باره‌ی (أبو بصیر)ه‌وه‌ پرسیارم له‌ (علی بن حسن) کرد ، ئه‌ویش وتی: (أبو بصیر) که‌سناو (کنیه‌)که‌ی ، (أبو محمد) ه‌ ئازادکراوی (بنی‌أسد) ه‌ ، کابرایه‌کی کوئیربووه ، پرسیم تۆمه‌ت باره‌ به‌وه‌ی که‌ پۆچوبی و زیاده‌په‌وی هه‌بووی؟ وتی نه‌خیز ، به‌لام که‌سیک بووه تیکه‌ل و پیکه‌لی هه‌بووه رجال الکشی ص ۱۵۴.

بۆخوا پاشان بۆ مېژوو

دهى ئىم كەسە لە فەرمودەكاندا فەرمودەى زۆرە ،سەير لەو یە كەسێك ئاوا
شت تێكەل بكات ئیتر ئه بێت چ تێكەلییهك بكاتە نێو دینه وه ؟
۴- زاناكانى طه بهرستان:

له (طبرستان) دهستهیهك سهریان هه ئدا به ناو شاره زان له زانست دا به لام ئه وانه
له و چۆرە كه سانه بون كه دزه یان كر دبووه ناو شیعه وه ، به مه بهستی خرابه كاری
و تێكدان گومان له وه دانیه ، كه ئه وهى شایه تی له سه رخۆدی مرۆڤ ده دا كارو
كرده وه كانیه تی ، جائه گه ر چاكه و باشه ی له پاش به جیما ئه وه به لگه یه له سه ر
هه ئسوكه وت و په وشت جوانی و بیروباوه ری چاكی و كاتی په نهانی ئه وكه سه
،دیاره پیچه وانه كه شی به لگه یه له سه ر خرابی ،هه ئسوكه وت جا له په وشت دا بی
یاله بیرو باوه ر، به لگه شه له سه ر خرابی ناوه وه و كاره په نهانه كانی

هه ندی له زاناكانی طبرستان چه ند كاریکیان له پاش به جی ماوه كه به راستی
گومان و دودلی له كه سایه تیاندا دروست ده كات ،ئیمه ته نها سیان له و
كه سانه ی كه زۆر به ناوبانگن باس ده كه یین ،كه له (طبرستان) دا هه لگه وتون

۱- (میرزا حسین بن تقی النوری الطبرسی) خاوه نی كتیبی (فصل الخطاب
فی اثبات تحریف كتاب رب الأریاب) له م كتیبه دا ، زیاد له (دوه زار)
گێرانه وه ی له كتیبه كانی شیعه وه هیناوه و له و كتیبه دا دایناوه كه گوایه
ئهمانه هه موی باس له تێكدان و ده ست كاری كردنی قورئان ده رده خه ن وه
وته و قسه ی زاناو موچه هیده كانی تیادا كۆكر دۆته وه كه به راستی ئه م كتیبه
خال و نیشانه یه كی شه رمه زاری یه به ناوچاوانی هه مو شیعه یه كه وه ، جوله كه و
گاوه ركان ده ئین: قورئان ده ست كاری و گۆپانی تیدا كراوه جاده بی جیاوازی
قسه ی نێوان ئه وان و (طبرسی) چی بی؟ ئایه كه سێك خۆی به موسولمان بزانی

بۆخۇا پاشان بۆ مېژوو

و شايەتى بىدات كە قورئان خواناردويەتى و خوئشى پەيمانى پاراستنى داوه
دەگونجى شايەتى بدا كە قورئان گۆراوه دەستكارى تىدا كراوه ؟؟؟؟

۲- (احمد بن على بن ابى طالب الطبرسى) ^۱خاوهنى كتیبى (الاحتجاج)
لەم كتیبەدا چەندىن گىرپانەوئى هیناوه لەسەر دەستكارى كردنى قورئان
هەروەها باسى پەيوەندى نىوان پيشهواى باوهرداران (على) و هاوه لان
كە زۆرپەيوەندىان خراپ بووه و ئەم گىرپانەوانەش بووه هۆى لىكترازانى
يەكپارچەيى موسولمانان و هەركەس ئەم كتیبە بخوینیتەوه دەزانى
كە دانەرەكەى مەبەستى پاك نەبووه .

۳- (فضل بن الحسن الطبرسى) خاوهنى كتیبى (مجمع البيان فى تفسير
القرآن) نەوتەفسیرهى كە پىرە لە هەلەو لىكدانەوئى نادروست و پراشەى
ئەوئەندە بى واتا كە لەگەل سادەترین ياساكانى تەفسىردا يەكناگریتەوه .
بەپراستى ناوچەى (طەبەرستان) و ئەو ناوچانەى دەرووبەرى پىرە لە جولهكەى
(خەزەر) ئەم طەبەرستانیانە جولهكەن و لەژێر پەردەى ئىسلامدا خوئيان
حەشارداوه كتیبەكانیان يەكئىكە لەگەرەترین ئەو كتیبانەى كە تانە لەدىنى
ئىسلام دەدا بەجۆرىك ئەگەر بەراورد بكەين لەنىوان كتیبى (فصل الخطاب)
ودانراوى پۆژەلات ناسەكان ئەوانەى كە تانەيان داوه لەئىسلام دەبينىن كتیبى
(فصل الخطاب) لەدانراوهكانى ئەو پۆژەلاتناسانە خراپتر تانەى داوه

^۱ بۆيە ئەم ناوهى لەخۆى ناوه تابتوانى زياتر ژەهر و نيازەخراپەكانى بلاو
بكاتەوه ، ئەگەرنا كەسى و شياوى ئەو جۆرە ناوه نىيە: كە خۆى بچوئىنى بە
پيشهواى باوهرداران ، مەعلومە ئەم كەسە بنەچەى نەزانراوه و كەس لەژيانى ناگادار
نىيە

بۆخوا باشان بۆ مېژوو

لەئىسلام بەھەمان شىۋە دانراوى ئەوانى تىرىش ھەروھە. جارىك يەككە لەمامۆستاكانى ھەرزەى شارى نەجەف مرد منىش لەبەر خوا لاشەكەيم شۆرى ھەندى لەمنداڵەكانىشى لە شۆردنەكەيدا يارمەتيان دام لەكاتى شۆردنەكەيدا بىنىم كە ئەوكەسە خەتەنە نەكراوھ. ئىستا ناتوانم ناوھەكەيتان بۆ باس بكم چونكە منداڵەكانى دەزانن كى باوكيانى شۆردوھ چونكە ئەگەر ناوھەكەى بلىم دەمناسن و دەشزانن من دانەرى ئەم كىتەبەم و كارەكەم ئاشكرا دەبەت و كارىك پودەدا كە داھاتوھە كەى چاك نايەت لىرە لە ھەوزە چەندىن بەپىژوكەس ھەن كە چەندىن تىبىنىم ھەيە لەسەريان كە بۆتە ماىەى گومان بۆم لەبەرامبەريان وە سوپاس بۆ خوا من يەككىم لەوانەى كە بەدواشت دا دەچم تا دلنەيا بىم لە پاستىيەكەى . باپىين لايەنتكى تر لە دەستى بىگانە بخەينە پو لەناو شىعەدا ئەم كەسانە ھاتون دەستكارى كىتەبە. متمانە پىكاراھەكان و سەرچاوھ گىرنگەكانى ئىمەيان كىردوھە باچەند نمونەيەك بەپىين ، تا خوینەر بزائى كەچى كراوھ

كتىبى (الكافى) بەيەككە لەگەرەترىن سەرچاوھەكانى شىعە دادەنرى ئەو كىتەبەيە كە گوايە لەلاين پىشەواى دوانزەھەمەوھ متمانەى پىدراوھ گوايە كاتىك (الكلىنى) ئەو كىتەبە دادەنى پىشانى پىشەواى دوانزەھەمى دەدا لەناو زىرابەكەى خۆيدا لەسامەرا ، پىشەواى دوانزەھەمىش پىي دەلى: (الكافى كاف لىشەتتا) بەپاستى كىتەبى(كافى) بەسەبۆ دۆستان ولايەنگرانمان بىروانە / پىشەكەى (الكافى) ص ۲۵ (سید عباس القمى) دەلى: كىتەبى (الكافى) پىرۆزترىن كىتەبە لەناو كىتەبە ئىسلامىيەكاندا وەگەرەترىن دانراوى ئىمامىيەكانە ، ئەو كىتەبەيە كە كىتەبى را بۆ ئىمامىيەكان دانەنراوھ بە ھىچ جۆرىك

بۆخوئا باشان بۆ مېژوو

(محمد أمين الاسترابادى) ده لى: بيستومانه له ماموستاكانمانه وه كه له ئيسلامدا هيچ كتيبىك دانه نراوه كه هاوتاو هاوشانى كتيبى (الكافى) بيت. الكنى واللقاب ج ۳ ص ۹۸.

به لام وهره ئه م وتانه له گه ل مندا بخوينه ره وه

(خوانسارى) ده لى: راجيائى هه يه له كتيبى (الروضة) كه چه ندين باسى له خوگرتروه كه ئايا يه كي كه له كتيبى كانى (كافى) كه دانراوه كه ي (الكلىنى) به ياله وه دو لى زيادكراوه

روضات الجنات ۱۱۸/۶

ماموستاى باوه پيكر او ، (سيد حسين بن السيد حيدر الكركى العاملى) كه سالى (۱۰۷۶ك) مردووه ، ده لى: كتيبى (الكافى) په نجا باسه به هه مو ئه و شتانه ي كه تيايدايه ، بۆ هه ر فه رموده يه كى په يوه ست به پيشه وايانه وه سلاويان له سه ر

روضات الجنات ۱۱۴/۶

به لام (سيد أبو جعفر الطوسى) كه سالى ۶۶۰ك مردووه ، ده لى: كتيبى (الكافى) (سى) باس له خو ده گريت

الفهرست ص ۱۶۱.

له و وتانه ي كه رابورد ده ركه وت كه ئه وه ي له سه ر (الكافى) زيادكراوه له نتيوان سه ده ي (پينج) و سه ده ي (يانزده) ، بيست كتيبى هه ر كتيبى چه ندين باس و بابه تى زۆر له خو ده گريت ، واته پيژهى ئه وه ي زيادكراوه له كتيبى (الكافى) به دريژايى ئه م ماوه يه ۴۰٪ ، ئه م جگه له گوزراني گيژرانه وه كان و ده ستكارى كردنى وشه كانى و لابردنى چه ندين برگه و زيادكردنى چه ندانى تر بۆى ، جا ئه وه كى بووه كه بيست كتيبى له (الكافى) زيادكردووه ؟ ده كرى ئه و مروقه ي ئه وه ي كردووه پاك و چاك بيت !!!؟؟.

ئايا ئه م كاره به كه سيك كراوه ؟ يابه چه ندين كه سايه تى زۆر كه به دريژايى ئه م سه ده دورو دريژانه خه ريكي زيادكردن و گوزران و ده ستكارى كردنى بون !!!؟

بُوخُوا بِأَسَانِ بُو مَيِّرُوو

ده پرسین: نایا کتیبی (الکافی) متمانہ دار ماوہ تہرہ لہ لایہن نہو پیشہ وایہی کہ نہ ہہ لہ دہکات نہشتی لَ تیک دہ چیت ؟! !

بابین کتیبکی تر باس بکہین کہ بہ دوہم کتیب دیت لہ دواۓ کتیبی (الکافی) ئویش کتیبی (تہذیب الاحکام) ہ کہ ہی شیخ (الطوسی) دامہ زینہری (حہ وزہی نہ جہف) ہ ئم کتیبہ یہ کیکہ لہو چوار کتیبہی کہ ناسراون بہ (الصحاح الأربعة الأولى)؛ زانا وشارہ زاکانمان دہ لَین: (۱۳۵۹۰) فہرمودہی لہ خوگر تووہ ، بہ لام (طوسی) خوۓ کہ دانہری کتیبہ کہ بہ باس لہوہ دہکات کہ (تہذیب الأحکام) زیادلہ (۵,۰۰۰) فہرمودہیہ واتہ ہہرچون بیت ناگاتہ (شہش ہزار) فہرمودہ جادہبی کی بیت ئوہ ژمارہ فہرمودہ زورہی بو زیاد کردبی کہ لہ ژمارہی ئہ صلی کتیبہ کہ فہرمودہی بو زیاد کراوہ ؟

ئہمہ جگہ لہو ہہموشتہ ناشیاوانہی کہ لہ ہہردو کتیبی (الکافی) و (تہذیب الاحکام) و کتیبہ کانی تردا گیردراونہ تہوہ ، بیگومان ئہمہ دستیکی شاراوہو نہینیبہ لہ ژرپہ ردہی ئیسلامدا ئہم شتانہیان زیاد کردوہو ئیسلامیش لہم شتانہ دورہ ، دہی ئہمہ ئہگہر حالی گہورہ ترین دوکتیب بیت ؛ ئہی دہبی سرچاوہ کانی ترچون بن وچی تیدا ببینین ؟ بویہ (سید ہاشم معروف الحسینی) دہلی: چیروک گیرہرہوہ کانی شیعہ لہ گہل دوزمنانی پیشہ وایان ژمارہیہ کی ئیجگار زوریان لہم جوہرہ داناوہ بہ ناوی پیشہ وایانہوہ ہہروہا دہلی: لہ پاش بہ دواۓ چونیکی زور بہ نئو ئوہ فہرمودانہی کہ لہ کتیبی فہرمودہ دا ہن وک (الکافی) و (الواقی) ، و ئہوانی تردا دہ ببینین کہ توند پوہوہ کان وداخ لہ دلان بہ رامبہر پیشہ وواو خواناسہکان لہ ہہریاسیک لہ باس و بابہ تہکاندا دزہیان کردوتہ ناو ئوہ دانراوانہو چہ ندین شتیان بہ ناوی ئہوانہوہ

بوخوا پاشان بو ميژوو

دروست كړدووه تا وټو فرموده كاني ټوان خراپ بكن و كه سايه تيان
بشپوټينن (الموضوعات ص ۱۶۵-۵۳ .

وه بې پټچ وپه نا ، (شيخ الطوسي) ، له پيشه كي (التهذيب) دا داني
به مه داناوه وده لئ له گه له هندی له دستان له باره ي فرموده ي
زانا كانمانه وه گفتوگومان ده كرد و نالو گوري فرموده كانيمان ده كرد و ټو
جياوازي و دژايه تيبه ي له نيوان فرموده كاندا هيه كه زوريه ي كات
هه رفه فرموده يه كه ده گريت له به رامبه ريدا فرموده يه كي دژ به ټو هه يه هيج
فرمو ده يه كه به ساغي ده رناچيت ټيلا له به رامبه ريدا شتيك هيه دژيه تي هه تا
واي له و كه سانه كړدووه كه پيچه واننه ي ټيمن ، گه وره ترين تانه له بيرو
بوچونمان بدن . نه گه رچي (الطوسي) زور سوربووه له سر ټو هه ي
كتيپه كي پاريزاو بيت به لام وه كه ده بيني پويه پوي گوران وده ستكاري كردن
بوته وه له سهردانه كه مدا بو ولاتي (هندستان) چاوم به (سهيد دندار علي)
كه وت ټو وپيش نوسخه يه كي له كتيپه كي خزي پيشكه ش كردم ، به ناوي ()
اساس الاصول) ، له لاپه ره (۵۱) داهاتووه كه ده لئ ټو فرمودانه ي له
پيشه واکانه وه هاتووه زور جياوازي ، به جوري زور دور نييه كه هه
فرموده يه كه هبې له به رامبه ريدا شتيك^{۱۳۱} هيه كه دژيه تي ، هيج هه واليك نييه
ټيلا له ته نيشتيه وه پيچه واننه كي هيه . ټاټم هوكاره يه كه پالي به زوريكه وه
ناوه واز له مه زه به ي شيعه بهينن .

جاباسه يري ټو وټه يه بكن كه ده لئ: قورشان ده ست كاري كراوه ، يه كه م
كتيب كه ده ق دهنې به م باسه دا كتيپه كي (سليم بن قيس الهلال) يه كه سالي
(۹۰) ك مردووه ته نها دو پويوايه ده هيني ، وه ټه مه يه كه م كتيبي شيعه كان
بو كه سهري هه لدا ، جگه له م دو پويوايه ته هيج پويوايه تيكي تري تيدانييه . به لام

ئەگەر بگە پښینه وه بؤ کتیبه باوه پيکراوه کانمان و ئەو کتیبانه ی له پاش (سليم بن قيس) به چەند سه دهه له نوسراون ئەوه پره له رپوايهت که باس له گورانی قورئان دهکات ، ههتا وای له (النوری الطبرسي) کردوو که بتوانی له کتیبه کهیدا به ناوی (فصل الخطاب) زیاد له (دوهزار) گتیرانه وه ی تیدا کو بکاته وه . جا ده پرسین: کى ئەم رپوايه تانه ی داناوه ؟ به تاييهت ئەگەر بچینه وه سه ره وه ی که ئیستا باسمان کرد ، له زیادکردن بؤ چه ندين کتیب به تاييهت ئەوانه ی ناسراون به (الصباح) ده ره که وه ی که ئەم رپوايه تانه رۆر له دوا کتیبه که ی (سليم بن قيس) دانراون له وانیه له شه شی کۆچی یا حهوت دابو بیته ههتا (الصدوق) که له سالی (۳۸۱) ک دا مردوو ده لئى: (ئەوه ی ئەو قسه یه بخاته پال شيعه که گوایه ده لئین ، قورئان ده ستکاری کراوه ، ئەوه درۆژنه و درۆی کردوو له به ره وه ی ئەم جۆره رپوايه تانه نه بیستراون چونکه ئەگەر بیستراونايه ئەوا ده زانرا و، ده بیسترا . ته نانه ت (الطوسی) دانانی ئەم کاره بؤ پال شيعه نکۆلی دهکات وه که له ته فسیری (التبيان فى تفسير القرآن) چاپی (النجف) سالی (۱۳۸۲ ک) داها توه ، کتیبه که ی (سليم بن قيس) یش ئەو کتیبه به ناوی ئەوه وه ، هه لبه ستراوه و (أبان بن أبی عیاش) دايناوه دواتر داو به تیه پال (سليم) . له باره ی (أبان) ، (ابن مطهر الحلی) و (الاردبیلی) ده لئین: که سیکى رۆر لاوازه زانا کانمان کتیبه که ی که به ناوی (سليم بن قيس) وه یه دهیده نه پال ئەو . بپوانه / الحلی ص ۲۰۶ ، جامع الرواة ، الاردبیلی ۹/۱ .

کاتی که ده ولته تی سه هه و بیه کان هاته ئاراوه ، پانتاییه کی فراوان په خسا بؤ هه لبه ستنی چه ندين رپوايهت ودانه پالی بۆلای (امام صادق) وکه سانی تر له پيشه وایان سلاویان له سه ر . له پاش ئەم کورته یه ، بۆمان پون ده بیته وه : که دانراوی زانا کانمان ، متمانه ی پیناکرئ و ناکرئ پشتی پی به سترئیت ،

بۆخوا پاشان بۆ میژوو

چونکه بايهخ وگرنكى و چاودىزى نهكراوه ، ههريۆيه دهستى دوژمن كارى گهيشتوتى و ئهوهى پيكردووه كه دهزانى ، ئيستاش دهمانهوى بچينه سه ر جۆرىكى تر له شوپنه وارهكانى دهستى بيگانه ، له ناو شيعه دا.

ئەویش باسى پيشه وای دوانزه هه مه كه باسىكى ئيجگار ترسناكه . به راستى براى به پىزمان (سيد احمد الكاتب) زۆريه جوانى باسى له م بابه ته كردووه و ، پونى كردۆته وه كه پيشه وای دوانزه هه م هيج راستىيه كى نيبه و ئه كه سابه تيبه بونى نيبه ، به راستى (سيد احمد الكاتب) ئه م باسه ي له كۆل ئيمه كردۆته وه ، به لام ئه وه نده هه يه من ده ئيم ئاخرد ه بى چ بونىكى هه بيت له كاتىكدا كتيبه باوه پيكره كانه مان باس له وه ده كه ن كه (حسن العسكرى) پيشه وای يانزه هه م ، كه مردووه هيج كورپكى نه بووه ، وه له كاتى مردن شيدا سه يرى هه مو خيزان و كه نيزه كه كانى كراوه ، كه سيان سكي پر نه بون و خاوه ن مندال نه بون . بپروانه كتيبى / الغيبة للطوسى ص ٧٤ ، الارشاد للمفيد ص ٣٥٤ ، اعلام الورى للفضل الطبرسى ص ٣٨٠ المقالات والفرق للأشعرى القمى ص ١٠٢ .

به راستى براى به پىزمان (سيد احمد الكاتب) زۆريه چاكي ليكۆلينه وه ي كردووه له باره ي ئه وانه ي خۆيان به نوينه رى پيشه وای دوانزه هه م ده زانن وه ئه وه ي به كلا كردۆته وه كه ئه وانه كه سانىكى درۆزن و فيلبازن بۆده ستگرتن به سه ر مال و دارايى پينجيه ك و ئه و به خشش و ديارىبانه ي ده خرينه ني و مه رقه دو زى رابه كه وه ، ئه مه ده كه ن .

باسه ير بكه ين بزانه ين پيشه وای دوانزه هه مين كه ديت كه ناسراوه به (القائم) يا (المنتظر) چى ده كات:

١- شمشير ده خاته ناو عه ره به وه

بۆخۇۋ پاشان بۇ مېژوو

(المجلسى) دەگىرپىتەۋە كە مەھدى چاۋە پروانكراۋ (المنتظر) بەناۋ عەرەبدا دەپرات و ئەۋكارە دەكات لە نىۋ (الجفر الاحمر) ۱ داھىيە كە برىتقىيە لە كوشتنى عەرەب بحار الانوار ۳۱۸/۵۲.

ھەرۋھا دەگىرپىتەۋە : لە نىۋان ئىمە و عەرەبدا ھىچ شتىك نە ماۋەتەۋە تەنھا سەرپىن نە بىت . بحار الانوار ۳۴۹/۵۲.

ھەرۋھا دەگىرپىتەۋە لە عەرەب خۇت بپارىزە چونكە ھەۋالى خراپيان ھەيە ئەۋان ھىچ يەككىيان لە گەل (القائم) دا (مەبەست مەدى يە) نايەنە دەرۋە بحار الانوار ۳۳۳/۵۲

منيش دەلئىم باشە ئەگەر رۆربەي شىيە ئەصل و بنە چەيان عەرەب بىت

ئايە دەگونجىت مەھدى شمشىريان ، لى پاكىشى و ، سەريان بىرپىت ؟؟

نە خىر.....نە خىر بەپراستى لە پشت ئەم رىۋايەتەنەۋە

كە سانىك ھەن كە رۆلئىكى ئىجگار خراپيان ھەيە ، لە بلاۋ كوردنەۋەي ئەم جۆرە

ژەھرانە ، سەير نەبى بەلاتەۋە كە (كىسرا) لە دۆزەخ رىزگارى دەبىت ، ئەۋەتا

(المجلسى) لە پىشەۋاي باۋەردارانەۋە دەگىرپىتەۋە ، كە وتوبەتى: خوا ،

(كىسرا) لە دۆزەخ رىزگار دەكات و ؛ دۆزەخ لەسەر كىسرا ھەرام دەكات

بحار الانوار ۴/۴۱

ئايا بەژىرى كىدا دەچى ، كە پىشەۋاي باۋەرداران (على) سلاۋى لەسەر كە بلى

خوا (كىسرا) لە دۆزەخ رىزگار دەكات و، دۆزەخى لەسەر ھەرام دەكات؟

۲- پوخاندنى مزگەۋتى (كەعبە) و (مزگەۋتى پىغەمبەر) (صلى الله عليه وسلم)

^۱ لەباسى پەپارە ئاسمانىيەكاندا باسى (الجفر الاحمر) كراۋە بگەپتەۋە سەرى

بَوَّخُوا بِأَسَانِ بَوَّ حَيْزُوه

(المجلسی) ده گیتیره: (مههدی چاوه پروانکراو) مزگه وتی پیغه مبهرو مزگه وتی که عبه تیک ددهات و، ده بیان پوختینی تاسه ریناغه که بیان. بحار الانوار ۳۳۸/۵۲، الغیبة للطوسی ص ۲۸۲

وه (المجلسی) نه وه پون ده کاته وه که: به که م شت که مهدی چاوه پروانکراو ده یکات نه وه یه که (أبوبکر و عمر) له گوره کانیاں دهرده هیتنی و ده یاندا به دهم باوه و مزگه و ته که ش ده پوختینی بحار الانوار ۳۸۶/۵۲

نه وه ی که بلاوو زانراوه به لکو شتیکی دروست و سه لمینراوه لای زاناو فه قیهه کانی نیمه نه وه یه که مزگه وتی (که عبه) هیچ گرنگیه کی نییه، وه (که ربه لا) زور له و چاکترو باشتره (که ربه لا) به پیی نه وه ده قانه ی فوقه ها کانی نیمه هیناویانه و باسی ده که ن به ریترترین پارچه زهوییه که خواهه لیباردوه و پیروزه، خواو پیغه مبهره که ی ریژیان لیناوه و، روگه و قبیله ی نیسلامه و خول و گلته کی شیفاو چاره سره ی تیدایه، وه هیچ زهوییه که هتا (که عبه) ش ناگاته زهوی (که ربه لا).

وهختی خوئی هه مو جاریک (سید محمد الحسین آل کاشف الغطاء) ی ماموستامان نه م شیعه ری ده و ته وه

ومن حدیث کربلاء والکعبه لکربلاء بان علو الرتبة

له باره ی (که ربه لا) و (که عبه) وه سویند بیت به خوا (که ربه لا) پله ی به رزتره وه یه کیکی تر ده لی:

هی الطوفوف فطف سبعا بمعناها فما لمة، معنی مثل معناها

أرض ولكنها السبع الشداد لها دانت وطأطأ أعلاها لأدناها

تا که سورانه وه یه که به سورانه وه دابنریت بریتییه له سورانه وه ی (که ربه لا) و نیتر بی نیازین له سهردانی (که عبه)، و سورانه وه به دهریدا چونکه له چاو

بۇخۇا پاشان بۇ مېزۇو

(كەربەلا)دا، ھېچ واتاۋ نرخیكى نىيە ، (كەربەلا) ئەۋەندە زەۋىيەكى پىرۋو
بەفەرە باۋى زۆرە بەسەر (كەعبە)دا بەجۆرىك زىر زەۋىيەكەى لەسەر
زەۋىيەكەى بەنرخترە و ، ھەربۆيەتەختى زەۋىيەكەى ملكەچى دەردەبىرى
بۆزىزەۋىيەكەى بۆمان ھەيە پىرسىن: بۆچى (مەھدى)مژگەوت دەروخىنى تا
سەر بناغەكەى ؟ ۋەلام: چونگە ئەۋ موسولمانانەى دەمىننەۋە : ژمارەيان
ناگاتە (لە دەيا يەكى ئەۋان)؛ ۋەك (الطوسى) پونى دەكاتتەۋە كە (ئەم كارە
پونادات تا تۆلەسەردەى خەلكى لەناۋ نەچن و نەپۆن) الغيبة ص ۱۶۶
ئەۋىش بەھۋى شمشىرەكەى (مەھدى)يەۋە ، كە بەگشتى وتايبە تىش موسولمانى
پى لەناۋ دەبات.

۳- حوكم وياساى ئالى داۋد زەسەپىنىت:

(الكلىنى) باسىكى تەرخان گردوۋە لەبارەى ئەۋەى ، كاتى پىشەۋايان سلاۋيان
لەسەر سەرگەۋتن و زال بون ، حوكم دەگەن بە حوكمى بنەمالەكەى (داۋد)
، بەدۋاشايەت و بەلگەدا ناگەرېن پاشان رىۋايەت دەكات كە (أبو عبدالله)
دەلى: ئەگەر (مەھدى) ھات لەنەۋەى بئەمالەى (محمد) ه ، بەياساى (داۋد
سلىمان) حوكم دەكات ، داۋاى ھېچ بەلگەكە ناكات الاصول الكافى
۳۹۷/۱

(المجلسى) رىۋايەت دەكات: (مەھدى) چاۋەروان كراۋ ھەلدەستى بەكارىكى
تازە ۋەپەرۋىكى تازەۋ داۋەرىيەكى تازە. بحار الانوار ص ۳۵۴/۵۲ غيبة
النعمانى ص ۱۵۴.

(أبو عبدالله) دەلى: ۋەك ئەۋەى ئانىستا مەھدى ، لەپىش چاۋمدانى ئاۋھا
دەبىيىنم ، لەنىۋان مەقام ۋ پوكن دا خەلكى بەيعەتى پىدەدەى
لەسەركتېبىكى تازە. بحار الانوار ۱۲۵/۲؛ الغيبة ص ۱۷۶ بەم بەشە

بۆخوئا پاشان بۆ مېزۋو

كۆتايى پېدىنېن بەم رېوايەتە ترسناكە : (المجلسى) رېوايەت دەكات كە (أبو عبدالله) خوالىتى رازىيىت دەلى: ئەگەر خەلگى بىيازانياب ، كاتى كە (مەھدى جاۋەرۋانكراۋ) بەدەر دەكەۋىت ، چى دەكات ئەۋاززېبەيان حەزىيان دەكرد كەنەبىنن ، چونكە خەلگى دەكوزىت ھەتا ۋاى لېدىت زۆرىك لەخەلگى دەلېن: ئەم كەسە لەبنەمالەى (محمد) نىيە ، چونكە ئەگەر لەبنەمالەى ئەۋ رېوايە رەھم و سۆزى دەكرد بەۋ خەلكە بحار الانوار ۵۲ / ۲۵۳ ، الغيبة ص ۱۳۵

(سید الصدر) ئەم رېوايەتە پون دەكاتەۋە دەلېت: (زۆرىەى ئەۋ خەلكەى دەيكوزى ئەموسولمانانە) پاشان نوسخەيەك لە كىتەبەكەى بۆ ناردم كەناۋى (تأريخ مابعد الظهور) كەلەم كىتەبەدا ئەم پون كوردنەۋەى داۋە ، لەسەر ئەۋ نوسخەيەش كە بۆمنى بەدىارى ناردوۋە بەخەتى خۆى ، پېشكەشى كردم پېۋىست دەكات لەسەر ئەم رېوايەتە چەند شتىك بلىين

۱- بۆچى (مەھدى) شمشىر لەسەر عەرەب دادەنى؟ ئايا مەگەر پېغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) خۆى عەرەب نەبوۋە ؟

۲- ئايامەگەر پېشەۋاى باۋەرداران ونەۋەكانى عەرەب نەبون ؟

۳- ئايانەۋ (مەھدى) يەى بە شمشىر لەسەر دەدا، ۋەك ئەۋان دەلېن مەگەر لەنەۋەى پېشەۋاى باۋەرداران نىيە ؟

۴- ئايالەنىۋە عەرەب دا بە مەلاين خەلك نىيە كە باۋەرداران بەھاتنى ئەۋ ھەيە ؟ لەبەرچى تەنھا كوشتن وسەرپېنەكە تايبەت بە عەرەبە ؟ چۆن دەۋترىت ھېچ يەكتەك لەعەرەبى لەگەلدا نايىت ؟

چۆن دەكرىت مزگەۋتى (كەعبە) و (مەدېنە) بېروخىنېت ؟ لەكاتىكدا بەدەقى قورئان (كەعبە) قىبەلەر پوگەى موسولمانانە ؟ يەكەم مائە بۆخواناسى كەلەسەر

بُوخُوا بِأَشَانِ بُو مَيِّزُوو

زه وييدا پيدابووه وه پيغه مبه ر(صلى الله عليه وسلم) و پيشه وای باوه دراران و پيشه وایانی دوا نه و نويزيان تيدا کردووه به تاييه ت (امام صادق) ماوه يه کی زور له (که عبه) دا ماوه ته وه ؟

وهختی خزی و امان ده زانی (مه هدی) (که عبه) ده خاتوه سه ر نه و حاله ته ی که له سه رده می پیغه مبه ردا (صلى الله عليه وسلم) هه بووه و پيش فراوان کردنی به لام له دوايدا بوم ده رکوت که مه به ست له وه ی که ده لی: ده یگير پيته وه سه ر بناغه کی ، روخاندن و تیکدانیه ته تهخت کردنی ته ی له گه ل زه وييدا چونکه نيتر روگه (قبيله) ی نويز کردن ده گوازيته وه به ره وه شاری کوفه

(الفیض الکاشانی) ، ده گير پيته وه که : نه ی خه لکی (کوفه) خوی گه وره به شتيك نيوه ی خوزويستووه ، که هيچ که سيکی ئاوا خوش نه ويستووه ، نويز گه ی نيوه مالی ئاده م و نوح و نيدريس و ئيبراهيم ه ، وه

پوزگار کوتايی نايه ت تا (حجر الاسود) به رده که ی تيا دا دانه نريت. الوافی ۲۱۵/۱ که واته : گواستنه وه ی (به رده ره شه که) له مه ککه وه بو کوفه و ، کردنی (کوفه) به نويز گه و روگه ی مالی (آدم و نوح و ادريس و ابراهيم) ؛

به لگه يه له سه ر نه وه ی که کوفه ده کرپته روگه ی نويز له پاش روخاندنی مرگه وتی که عبه ، چونکه نيتر نه وکات گه پانه وه ی بو پيش فراوان کردنی هيچ واتايه ک نادات به ده سته وه و هيچ سو دنیکی نامينيت بويه پيويسته بروخيندری و له ناو بیری وه که له رپوایه ته کاندا هاتووه نه و کاته روگه و به رده ره شه که ده چپته کوفه ، وه که له پيشه وه زانيمان که که عبه له لای زاناکانی نيمه هيچ گرنگيه کی نييه ، هه ربويه ، ده بی بروخيندریت

جاریکی تر ده پرسينه وه : ئایا نه و کاره تازه يه چپيه که (مه هدی) پیی هه لده سیت ؟

تَوْخُوا بِأَشَانِ بَوِّ مِزْوُو

ئەو كۆتیبە تازەيەو ئەو حوكمە تازەيە چىيە ؟

ئەگەر ئەو كارە لەو كارە بىت كەنەو كەنى (محمد) پىتى مەستانون ، كەواتە كارىكى نوئى نىيە

ئەگەر ئەو كۆتیبە لەو كۆتیبانە بىت كە لەلای پىشەوای باوهرپداران بوو وەك رىوايەتەكان بانگەشەى بۆدەكەن لە كۆتیبەكانماندا ، ئەوە دىيارە پەراوور كۆتیبىكى تازە نىيە

وئەگەر داداودەرييەكە يەككە بىت لە داداودەرييەكانى (محمد) وبنەمالەكەى و ئەو كۆتیبەش غەيرى كۆتیب و داوهرىيەكانى ، غەيرى داوهرىيەكانى (محمد) و بنەمالەكەى بكرى ، ئەوە بىگومان كارىكى تازەيەو كۆتیب و داوهرىيەكى تازەشە

بۆچى نا چونكە (مەدى) حوكم و داوهرى بە حوكم و ياساكانى (آل داود) دەكات وەك رابورد لە پىشەوە ؟

حوكمەكە ، لە حوكم و ياساكانى (آل داود) ە و كۆتیبەكەش ، لە كۆتیبەكانى ئەووە ، داداودەرييەكەش بە پىتى شەرىعەت و رىيازى ئەوان ، دەكرى ، بۆيە كارەكە كارىكى تازەيە ، بۆيە لە گىزانەو كەدا مەتووە كە دەلى وەك ئەوەى ئائىستە ، (مەدى) لە پىشە چاومدەبى ، ئاوەها دەبىنم ، لەنىوان ، (روكن و مەقام) دا خەلكى بەيەتى پىدەدەن ، لەسەر كۆتیبىكى تازە ، وەك لە پىشەوە رابورد . ماوەتەو ئەوەى كە بزانى (مەدى) چى دەكات ؟ بە پىتى ئەو رىوايەتە ترسناكەى كە هەيە : (مەدى) دەست دەكات بە كوشتنى خەلكى بەجۆرىكى وا كە خەلكى ئاوات دەخوازن كە نەبىنن ، چونكە ئەوئەندە بەبى بەزەبىيانەو دور لەمەمو رەوشتىكى بەرز خەلكى دەكوژى هەتا زۆرىك لە خەلكى دەلین ئەم

بۇخۇا پاشان بۇ مېژوو

كەسە لە بنەمالەى (مەھمد) نىيە چونكە ئەگەر لەو بنە مالەىە بوايە پەحم و

سۆزى دەبو !!

مافى ئەوەمان ھەيە پېرسىن: كىن ئەوكەسانەى كە (مەھدى) لەناويان دەبات ؟

خويىنى كام كەسانەىە ئارەھا بەم شىۋەدېندانە خويىنيان دەپژىئى ؟

ئەو خويىنى موسولمانەكانە وەك رىوايەتەكان باسى دەكەن و (سەيد

سەدر)ىش پونى دەكاتەوہ

كەواتە: دەرکەوتنى (مەھدى) دەبىتە ماىەى نەگبەتى بۆسەر موسولمانان ،نەك

سۆزۇ مېھرەبانى ،بۆيە مافى خۇيانە كەبلىن ئەم كەسە لەبنەمالەى محمد نىيە

،بەلى چۈنكە بنەمالەى (محمد) بەسۆزۇ مېھرەبانن لەگەلُ موسولماناندا ،بەلام

مەھدى سۆزۇ مېھرەبانى نىيە بۆيە لە بنەمالەى (محمد)ىش نىيە

پاشان ئايا (مەھدى) سەرزەوى پىرناكات لە دادپەرۋەرى پاش ئەوہى ستەم بالى

بەسەردا كىشابو بەسەر زەويدا ؟

دەى كەواتە داد پەرۋەرىيەكەى لە كۆيدايە ئەگەر نۆ لەسەردەى ئەو خەلكە

بەتايىبەت موسولمانەكەشى بكوژىت ؟ ئەم كارە بەراستى ھىچ كەسك لە مېژود

شتى واى نەكردوۋە ، تەنانت ئەو (شىۋەىى) يانەى كەسورن لەسەرچى بەجر

كردنى رېتبازەكەيان لەسەر حىسابى خەلكى جا بېرىكەرەوہ !!! وە لە

پىشەوہ باسمان كرد ئەو (مەھدى)يە كەدېت ھىچ راستى و بونى نىيە ،بەلام كە

دېت بەحوكمى بنە مالەى (داود) حوكم دەكات ،عەرەب و موسولمانەكان لەناو

دەبات بەبى بەزەبىيانە ،دەيان كوژىت . مزگەوتى (كەعبە) تىك دەدات ھەرۋەھ

مزگەوتەكەى پىغەمبەر (صلى الله عليه وسلم)ىش ،بەردەپەشەكە دەبات ،

كارىكى تازەو ،پەراۋو كىتېبى تازەو داۋەرىيەكى تازە دىنى ، كەواتە دەبىت

ئەم (مەھدى) ە كى بېت ۋەبەست لىتى چى بىيە ؟

بۆخوئا پاشان بۆ مېژوو

ئەو راستىيەى كە لە دەواى چەندىن سالى دورودريژ لە خوئىندنەو و گەران بەناو سەرچاوه گەرەو باوهرپيترکراوهکاندا بۆم دەرکەوت ،ئەو (مەدى) يەى كە لاى ئيمه پيشى دەلئين (قائم) بريتييه له دەولەتى (ئيسرائيل)يان(دەجال) چونكە : (حسن العسکرى) وهك رابورد و سەلمانمان هيچ مندائىكى نەبووه ،بۆيه (أبو عبدالله) پەزاي خواى ليبيت پىوايهت دەكات (بەلام لەم پىوايهتە بى بەرييه) دەلى: ئەوئى سەر پيچيمان بکات لە دەولەت و دەستەلاتى ئيمەدا بەشى نييه خوا خوئىنى ئەوانەى بۆ ئيمه حەلال کردووه کاتى (قائم)هكەى ئيمه دەرکەوت.

البحار ۳۷۶/۵۲

حوکم ى (آل داود) بۆ؟ئايانمە ئاماژە نييه بۆ بنه ماکانى جوله که بۆ ئەم باذگەشەيه ؟

دروست بونى دەولەتى (ئيسرائيل) دەبى بە حوکمی (داود)بە پىتوہ بچى ،دەولەتى (ئيسرائيل) يش ئەگەر دروست بو خوى گرت يە کيک لە پلانەکانى لەناوبردى عەرەب وبەتايبەت موسولمانەکانيان و بەگشتى موسولمانانى ديکە يە،وهك لە بەرنامەو پرۆگرامەکانياندا هەيه

خەونى دەولەتى جوله که تىک دان و پوخاندنى روگە (قبيله)ى موسولمانانەو تەخت کردنىتى لەگەل زەويدا پاشان تىکدانى مرگەوتى (مەدينە) و گەرپانەوہ بۆ ئەوشارەى كەوہختى خوى لىى دەرکرايون ،وہکاتىکيش كە ئەم دەولەتە دروست بو کارىكى تازه فەرزەدەکات بەسەر خەلکيدا لەجياتى قورئان کتیبىكى تازه دادەنى وەداوهرىيهكى تازه دەکات و پرسىارى بەلگەناکات چونکە پرسىارکردن وداواکردنى بەلگە يە کيک لەتايبەتمەنديهکانى موسولمانانە بۆيه پەرتەوازه بيى و پشپوى وستەم بال دەکيشيت بەسەر خەلکيدا ،بەهوى رەگەزپەرستى جوله کهوہ

بِقَوْلِهِمْ يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَآئِرُ الْأَشْيَاءِ كُنِي نَارًا

واباشه نه م ناگادارییهش بدهین کاتیک زاناکانمان دوانزه پیشه وایان بق شیعه داناوه نه مه کاریکی به مه بست بیوه چونکه نه م ژماره یه پیک وه ک ژماره ی نه وه کانی (بنی ئیسرائیل) وایه، که پییان ده وتریت: (أسباط بنی اسرائیل) هر به وهنده شه وه نه وه ستاون به لگو هاتون ناوی (دوانزه ئیمامی) یان له خویان ناوه وه ک گه شیینیه که به و ژماره یه ، رقیان له (جبریل) ه که خوا له قورئاندا به (روح الامین) باسی کردوه ، وه ده لئن خیانه تی کردوه چونکه ده بو (جبریل) وه حی بق (علی) ره زای خوی لبتیت ، به پینایه به لام نه یبرد بق نه و بردی بق محمد (صلی الله علیه وسلم) هر یویه خیانه تی له نه مانه ت کرده ۱۹

له به رنه وه ی رقیان له (جبریل) ه ، نه مه ش سیفته تی (بنی اسرائیل) یه کانه قورئانیش وه لامیان ده دانه وه وه ده فه رمویت: ﴿قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ (۹۷) مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ (۹۸)﴾ البقرة: نه ی محمد به جوله که کان بلی: هر که سیک دوزمنی جبریل بیت و رقی لئی بیت ، (جبریل) قورئانی بق تو هیناوه به فه رمانی خوا به راست دانهری کتیبه کانی پیش خویته تی و رینموی و مژده ی تیدایه بق باوه رداران بلی هر که س دوزمنی خوا و فریشته کانی و ، پیغه مبه رانی و ، جبریل و میکایل بیت نه وه بیگومان کافره و خواش دوزمنی کافرانه .

نه وه تا خوا نه و که سانه ی به بی باوه ردا ناوه ، که دوزمنایه تی جبریل ده که ن وه و الیشی داوه که هر که سیکیش دوزمنایه تی نه و بکات نه و ده بیته دوزمنی خوا .

^۱ خیانه ت کردنی جبریل یه کیکه له بیرو باره ره کانی (غرابیه) و (کیسانیه) کانه ، که دو

بۆخۇا باشان بۆ مېژوو

يەككە لەگەورەترين دەستی بېگانە ، لەپشت شيعەو و ديارترين بەلگە كە
لەهەمو نەتەوہی ئيسلام لايداوہ ئەوہیە كە دەلێن : نوێژى ھەينى نابى بکړى
تەنھا لەپشت ئيمام و پيشەوايەكى مەعصومەوہ نەبى

لەم ماوانەى دوايدا فتوا درا كە دروستە نوێژى ھەينى لە (حوسينيە) كاندا
بکړى ، سوپاس بۆ خوا من ھەولتيكى گەورەمدا تائەم كارەبکړى بەھاندانى
مەرچەعە گەورەكان ، كە فتوايەكى وەھا دەريكەن وەداواى پاداشت تەنھا لەخوا
دەكەم .

بەلام دەپرسم چ كەسيك بو بوو ھۆى ئەوہى بەدریژايى نزيكەى (ھەزارسال)
، ئەو ھەمو نەوہیە لەم ماوہیە دا بى بەش بکړى لە نوێژى ھەينى ؟ دەبى چ
دەستتيكى و اشارە زا بويى كە بەزيرەكى خۆى توانيبيتى (شيعە) لە نوێژى ھەينى
بى بەش بكات ، لەگەل ئەوہى بەدەق قورئان ، باسى واجب بونى نوێژى ، ھەينى
دەكات !!!

و بەر دەوام ئەو دەستە ، پيس و چەپە لانە كار بۆ بلاو بونەوہى ژەھرەكانيان
دەكەن سەرۆكايەتى ھەوزە لە پرۆژگارى ئيمەدا چەندين پيئيمويى دەكرد ، بۆ
پيويست بونى زۆر كردنى خراپە و ، ستەم و بلاو بونەوہى بەنيو خەلكيدا ، چونكە
زۆر بونى خراپە وادەكات ئيمام (مەدى) واتە : قائم لە زيرابەكەى خۆى بيتە
دەرەوہ وەزۆر كە لە شيعەكان بە دەم ئەم پيئيماييەوہ ھاتن و جى بە جيبان كرد
بەھەمو جۆرەكانى خراپەوہ . (سيد البروجردى) بۆخۆى لە گەرەكى (الثورة) -
كە ئيستا مەدينە سەدرى پى دەلێن - شارى بەغداد سەرپەرشتى جى بەجى
كردنى دەكرد ، بۆنمونە ، ئەگەر كەسيك لە يەككە لە كۆلان و شەقامەكانى
گەرەكى (الثورة) بپۆشتايەو ئافرەتيكى شوخ و شەنگ و جوانى بديبايە و
سەرنجى پاكيشايە ئەوا بەيەك زەر دەخەنە يابە ئيشارەتيكى چاويەكسەر

بۆخوا پاشان بۆ مېژوو

ئافرىقە تەكە وە لأمى دەداپە وە دە چون بۆكارى خراب ، سەرۇكاپە تى حەوزە
ھەرىپە وە نەدە وە نە وە سەتا بەلكو وىستى لە تە وایى (عیراق) دا ئەم خراپى و
بەرە لایبە بلاوبكاتە وە ، ھەرىۆ ئەم مە بەستە ئە ھاتن پاسى گە وەرە یان بە كرى
دە گرت بە مە بەستى سە یران و گە شت و گوزارى باكورى عیراق و ھانى ئە و
خیزانانە یان دەدا كە لە باشور بون بچن گە شت بگەن بۆباكور چە ندین خیزانت ،
دە بینى كە پێك ھاتبون لە داك و باوكىكى پىرو بەرگ و پۆشاكى ناشرىن و كۆن
لە بەر یاندا تە نەت یە كىكیان پارە ی نان خوار دنىكى تە وایى پى ئە بو چ جاى
خە جى گە شت و گوزارو گە پان ، جا ھەرىك لە و خیزانانە چە ند كچىكى جوانیان
لە گە ئدا بو ھەركات پاسە كان بگە یشتنایە بە شارىك لە و شارانە كە پیايدا تىدە
پە پىن كە برىتى بون لە (تكرىت ، موصل ، دەوك ، ھەولێر ، كەركوك) گە شتیارە كان
چە ند پۆژىك لە و شارە بارگە یان دە خست ، ئىنجا كچە كان دە چوئە نىو
بازارە كانى ئە و شارە و خۆیان پىشانى گە نچە كان دەدا تا رێكە و تنىكى حە رام
دروست دە بو ، ئە مە ناوشارە كان ، خۆئە گەر باسى مانە وە ی ئە و خیزانانە ی كە
لە سە یرانگا كان دە مانە وە ئە وە بە راستى نازانم چۆن ئە و شتانە تان بۆ باس
بگە م كە لە وى پویدە دا

مە بەست لە بلاو كردنە وە ی ئە م جۆرە ھاندان و پىنمونیى كردنە تە نها
بلاو بونە وە ی خراپە كارى و ویرانكردنى ولات بو ، دە نا ھاتنە دەرە وە ی ئىمامى
دوانزە ھەم ، كە ناسراوہ بە (قائم) من زۆر دلنایم كە ئە وانیش دە زانن ئىمامى وا
ھەربونى نىبە

جا سە یرى ئە م دەستە گلاوانە بگە بزائە چى دەكات و چى كردووە ؟!

کۆتایی

پاش ئەم گەرانه ماندوکیشه له پونکردنهوهی ئەم راستی یە ئازار کیشانه دەبی ئیستا چی پیویست بکات لەسەرم کە بیکەم ؟

ئایا لەجیگە و پلە و پایەکە ی خۆمدا دابنیشم و خەریکی ئەو سامان و داراییە بێ شومارەبم لەخەلکی سادە و داماو کۆی بکەمەووە کە بەناوی پینچ یەک و بەخشین و دیاری بۆ شوینە پیرۆزەکان دەبھینن و سواری ئوتومبیلی کەشخە و جوان بێ و لەگەڵ کچە جوان و شوخەکاندا رابوێرم ؟

یا واز لەم دنیا بەسەرچوووە بھینم و لەم حەرمانە دور بکەمەووە و بانگەشە ی راستی بەجی بھینم و حەق بلێم؟ (چونکە ئەوێ لە راستی بێ دەنگ بیست شەیتانیکی لالە).

بە راستی زانیم کە (عبدالله بن سبأ) ی جوله کە بناغە ی شیعە گەری داناو و موسولمانانی پەرتەوازە کردو پق و کینە ی خستە نیوانیان پاش ئەوێ کە خۆشەویستی و بارە پەرمووانی کۆکردبوو و دلەکانی پتیکەووە گێردابو. هەرۆهەا بۆم دەرکەوت کە ئەوێ باو باپیرانمان (خەلکی کوفە) کردیان بە ئالی بەیت و ئەوێ کتیبەکانمان دەگێرێنەووە لە بارە ی وە لانی پتیشە وایان و تانەدان لێیان و بیزاری ئالی بەیت لە دەست لایەنگرانیان وە ک لە پتیشەووە باسمانکرد.

ئەم و تە یە ی پتیشەوای باو و پداران خوالی پازیبیست راستی ئەوان دەر دەخات کە دەلی: ئەگەر لایەنگرانم جیا بکەمەووە ئەوا هەمووان شوین کە تە ی (واصل) ن وە ئەگەر تاقیشیان بکەمەووە هەمویان بە هەلگەراو لە دین دەبینمەووە و ئەگەر پالفتەشیان بکەم لە هەزارا یەکیانم بۆ جیا ناکرێتەووە. الکافی ۸/۳۳۸.

بۆخوئا پاشان بۆ مېژوو

بۆم دەرکوت درۆده کەن بە دەم خواوە و، خوابە درۆ دەخەنە وە چونکە خوای گەرە باسی لەوە کردووە هیچ دەستیک ناتوانی ئەم قورئانە تیک بدات و تواناشی نییە چونکە خوا خۆی پاراستنی لە ئەستۆ گرتووە بە لام فەقیهەکانمان دەڵێن : قورئان تیک دراوە ،بەمەش قەسە ی خوا پەت دەکەنە وە جا باوەر بە کامیان بکەم ؟ بەوان ؟یا بە خوای گەرە ؟

بۆم دەرکوت کە (موتە) حەرامە بە لام فەقیهەکانمان حە لایان کردووە و کار گەشتووە ئەوەی نێریازی لەگەڵ گەنجە لوس و بی مووھەکانیشدا حە لال بکەن !!

بۆم دەرکوت کە شیعە واجب نییە پێنج یەک بدات و بیبەخشیت بە فەقیه و موجتەھیدەکان ،بە لکو مافی خۆیەتی و بۆی پەوایە چی لێ بکات تا (مەھدی) پەیدا دەبێت ،بە لام ئەوە فەقیهەکانمانە کە واجیبیان کردووە لە سەر خەلکی کە دەبێت پێنج یەک بدن ،ئەمەش تەنھابۆ مەبەستی تاکە کەسی خۆیانە . وە بۆم دەرکوت دەستی نەینسی و شاراوە شیعە گەری دروست کردووە ئەو کارانە ی پیکردووە کە لەوە و پێش پونمان کردووە ئیتر لە پاش ئەمانە چی وام لێ بکات کە لە ناو شیعە دا بمیتمە وە ؟

(محمد بن سلیمان) لە باوکێ وە دەڵێت : بە (أبو عبدالله) م وت : بە فیدات بم ئیمە بە جارێک لامانداو ، پشتمانی قورس کردووە و دلەکانمانی مراندووە و ، دەستەلات داران خوینیان حە لال کردوین ،بەھۆی چەند حە دیسیک کە فەقیهەکانمان ،بۆیان دەگێرێنە وە

(أبو عبد الله) رەزای خوای لیبیت دەڵێ : مەبەستت رافیزەکانە ؟ دەڵێ : بە لئی ئەویش دەڵێ سۆپند بە خوا ئەوان ئەو ناوھیان لە ئیوھ نەناو بە لکو خوا ئەو

بۆخوئا پاشان بۆ مېژوو

جانگەر (أبو عبدالله) شایه تیان له سەر بدات كه ئهوان پافیزهن ، چونكه نال و بهیتیان نهویست، وه خوا ئه وناوهی لیتابن ، نیت چى وام لیتبات له گه لیاندا بمیتمه وه ؟

(أبو عبدالله) ده لئى: ئه گەر (مه هدى) بېت سهره تا له ولايه نگرانه ی نيمه وه ده ست پى ده کات و ده یان کوژیت كه درۆزن بون رجال الکشى ص ۲۵۳ ، ترجمه ابن الخطاب.

بۆچى له درۆزنه کانی شيعه وه ده ست پى ده کات و ده یان کوژیت ؟

پيش خه لکی تر ده یان کوژیت ؟ له بهر ناشرینی و قیزه ونی ، ئه وه مو درۆیانه ی كه هه لیان به ستوه و کردویانه به دین و خۆیانی پى له خوانزیک ده كه نه وه وه ك حه لاللى (موتعه) و (نیربازی) و واجب بۆنى ده رکردنى پینجیه ك له سه روه ت و سامان و ناراستی قورئان، سه ره تا بریاردان بۆ دروست بونی خوا و گه رانه وه ی نیمامه کان هه ره مو زانا و موجه هیده کان باوه رپیان به م جۆره بیرو باوه رانه ی هه یه ، ده بى کامیان له شمشیری (مه هدى) رزگاری بېت !!!

(أبو عبدالله) ده لئى: خوا هه ر ئایه تیکى له باره ی دوپوهه کان نارده بېته خواره وه ئیلا ئه و ئایه ته بۆ ئه و كه سانه شه كه خۆیان به شيعه داده نین رجال الکشى ص ۲۵۴

(أبو عبدالله) راستی وتوه به دایک و باوکبه وه به فیدای بم ، كه واته : ئه گەر ئه و ئایه تانه ی بۆ دوپوهه کان دابه زیبى به سه ر ئه وانه ی خۆیان به شيعه ده زانن ته طبیق بېیت نیت چۆن له گه لیاندا بمیتمه وه ؟

ئایا ده گونجیت له پاش ئه مه ئه وانه بانگه شه ی ئه وه بکه ن كه له سه ر پێپه ی نال و به یتن ؟؟ ئایا راسته ئه وه ی ئه وان ده یلین گوایه ئه هلی به یتیان خۆش

بۇخۇا پاشان بۆمبۆرۈۋ

دەۋى؟ ئىستا من ۋە لىمى ھەم ۋە پىرسىيارانەم زانى كە ۋە ختى خۆى سەرسام
ۋە سەرقالىان بوم ۋە بىرم پىۋەيان خەرىك بو .

لەپاش ئاشنا بونم بەم پاستىيانە ۋە گەلى پاستى ترگەپام بەشۋىن ھۆكارى ئەۋەى
بۆچى من بەشىعەىى لەدايك بوم ۋە ھۆكارى بون بە شىعەىى بنەمالەكەم
ۋە خزمەكانم چى بو ؟ لەپاشان زانىم كە ۋە ختى خۆى ھۆزەكەم لەسەر پىيازى
سوننە بون بەلام پىش نىكەى ۱۵۰ سالىك ، ھەندىك لەبانگە ۋە ازخوازائى
شىعەى ئىرانى ھاتون بۆ باشورى عىراق پەيوەندىان بەھەندىك لەسەرۆك
خىلەكانە ۋە كرۋوۋ ، دلپاكى ۋە كەم زانستى ئەوانىان قۆستۆتە ۋە ۋە بەقسەى
جوان ۋە پاراۋە ھەلىان خەلەتاندون ۋە ئىتر ئەمە بۆتە ھۆى چونە ناۋەۋەى
ئەمانە بۇناۋ شىعە زۆرىك لە ھۆزۋ خىلەكان كە ۋە ختى خۆى سوننى بون بەم
پىگەىە بونەتە شىعە . بە پىۋىستى دەزانم ۋە ك ئەمانە تىكى زانستى باسى
ھەندى لە ۋە خىل ۋە ھۆزانە بكەم : لەۋانە : بنو رىبىعە ، بنو تىمىم ، الخزاعل ، الزبىدات
، العمىر ، كەىەكىكە لە خىلەكانى ھۆزى (بنى تىمىم) ، الخزىج ، شمر طوكە الدوار
، الدفافعە ، آل محمد . ئەمانە لە خىلەكانى پارىزگای (عەممارە) ن : خىل ۋە
ھۆزەكانى پارىزگای (دىۋانىە) ش برىتىن لە : آل أقرع ، آل بدىر ، عفج ، جبور ، جلىحە
، كعب ، بنولام ، زۆرىكى تىرىش

ئەم خىل ۋە ھۆزانە ھەمويان لە ۋە ھۆزە عىراقىانەن ، كەلە ئەصلدا لە عىراق بون
ۋە ناسراون ، ۋە ناسراون بە ئازابەتى ۋە مەردابەتى ۋە پىزى ، ئەمانە لە ھۆزە
گەرەكانى ناۋچەكەن كە كىش ۋە قورسايى خۇيانىان ھەىە چونكە لە ھۆزە
عەرەبە رەسەنەكانن بەلام بەداخەۋە ، نىكەى زىاد لە (۱۵۰) سالىكە ، بونەتە
شىعە بەھۆى ئەۋتە ۋە ۋە بانگەشە شىعە خوازانەى كە لە ئىرانە ۋە ، ھاتن ۋە
ھەلىان فرىۋاندىن ۋە بەچەندىن پىگە كرديانن بە شىعە

بۇخۇا پاشان بۇ مېژوو

ئەم ھۆزۇ خېلە ئازايانە لەگەل ئەو دەى كە شىعەشەن بەلام بىريان چووہ كە
ئىمشىرەكەى (مەدى) ناسراو بە (قائۇم) چاوە پى پەپاندنى سەريان دەكەت وەك
بە پىشەوہ باسما نكرد چونكە ئىمامى دوانزە ھەم كەناسراوہ بە (قائۇم) بە
خراپترىن شىوہ عەرەب دەكوزىت ، ئەگەرچى شىعەشەن بن ، ئەمە كىتپە كانمان
بەپاشكاوانە باسى دەكەن دەبا ئەو ھۆزۇ خېلانە چاوە پى شىمشىرەكەى (قائۇم)
كەن تالە تاويان دەبات !!!

بەپراستى خۇاى گەورە پەيمانى لە ئەھلى عىلم وەرگرتوہ ، كە دەبى پراستى
بۇخەلكى پون بكنەوہ ، وە ئەوہ تا من ئەم كارەش ئەنجام دەدەم وە خەوتوہ
كان لەخە وەل دەستىنم و بى ئاكاكان بە ھۆش دىنمەوہ ، وە بانگەشەى ھەمو
ئەو ھۆزە پەسەنە عەرەبىيانە دەكەم كە بگەپىنەوہ سەر ئەصل و
پەسەناپەتتپەكەيان لە ژىر كارىگەرى ئەو عەمامە بەسەراندە نەمىننەوہ تا
بەناوى پىنچ يەك و بەخشىنەوہ ، مال و سامانىان ببەن و لە ژىر ناوى (موتعە) دا
دەست درىژى بكنە سەر ئافرەتە كانىان چونكە پىنچ يەك و (موتعە) حەرمان ،
رەك لە پىشەوہ باسما ن كردن وە بگەپىنەوہ و چاوبگىرپنەوہ بە مېژوى خۇيان و
پىشىنە كانىاندا تا ئاكاكارى ئەو پراستيانە بن كە فەقىھە و عەمامە بەسەرەكان
ئىيان ھەلە كردون و سىرپويانەتوہ لە پىش چاوياندا لەبەرخاترى بەرژەوہندى
تاكە كەسى خۇيان

بەم جۆرە من ئەتوانم بە شىك لەو ئەركەى لەسەر شانمە بەجى ي بھىنم

فەتواى كوشتنى نوسەر

بۇخۇا پاشان بۇ مېژوو

بەدەرچونى ئەم كىتئىبە لەلایەن مەرجه عەكانى شىعەو، فەتواى كوشتنى
نوسەرەكەى درا كە ئەمەش دەقى تەرجه مەكراو، كە يەتى لە گەل دە قە
عەرەبىيە كەيدا

بۇ بەرپىز ئايە توللای گەرە سەرۆكى حەوزەى عىلمى، مەرجه عى دىنى گەرە
(سیدحسین بحر العلوم) خوا سىبەرى فراوانیان بەردەوام بکات فتوایان بۇ
بدەن خوا پاداشتتاتان بداتەو، بۇچونى بەرپىزتان لەبارەى (سید حسین
الموسوى) وکتئىبەكەى بەناوى (لله ثم للتأريخ)

نصير عبد الزهرة

ئەویش لەو لەمدا بۇى دەنوسى: بەناوى خوا بۇچونى ئىمە دەربارەى (حسین
الموسوى) دەئىین: ئەو كە سە گومراو گومراو كارهو خواو ك دلى كویر كردووه
بەرچاوپرۆشنیشى لى سەندۆتەو و كویری كردووه وە بۆتە مایەى ئازاوه بۇ
زۆرىك لە خەلكى نەفرىنى خواى لىبىت

سەرۆكایەتى حەوزە هەستا بە دابەزاندن و لىسەندنەو، هەمو ئەو پە
زانستیانەى كە هەببو وە هەمو بىرپارەكانى هەلگەراو، بەسەردا دەچەسپىت
و پەو هۆكارە زانستىيەكانى نابنە پاراستنى گەردنى

وە فتواشمان دا بەو، كە حەرامەو نابىت ئەو كىتئىبە بخویندريتەو، كە بەناوى
(لله ثم للتأريخ) .

الحسين آل بحر العلوم

٢٠ صفر ١٤٢١ هـ

دهقه عه ره بیه که ی

سماحة ایه الله العظمی زعیم الحوزة العلمية المرجع الدينى الأعلى
السید حسین بحر العلوم ، دام ظلہ الوارف اُفتونا جزاکم الله خیراً
ماهو قولکم بالسید حسین الموسوی و ما هو رایکم فی کتابه المسمى
(لله ثم للتاریخ). نصیر عبد الزهرة.

وہلام

بسمه تعالی

قولنا فی المدعو ، حسین الموسوی ، انه ضال مضل ، اعمی الله بصیرته
كما اعمی قلبه ، وقد اصبح سبباً فی فتنه كثير من الناس ، لعنه الله ، وقد
قامت ، زعامة الحوزة ، بإسقاط جميع درجاته العلمية وإعتبار جميع
احكام المرتدين ، منطبقه علیه ، وأن وسائله العلمية غير مبرئة للذمة ،
وأصدرنا فتوى ، بتحريم ، قراءة كتابه المسمى (لله ثم للتاریخ)

هـ.)

٢٠ صفر ١٤٢١

الحسین آل بحر العلوم

لتحميل كتب متنوعة راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

بۆدان بەرنامانی خوێندنی کتێب سەرهانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

برای دانلود کتابهای مختلف مراجعه: (منتدی اقرا الثقافی)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للکتب (کوردی ، عربی ، فارسی)

